courter - Had ullah khan Ghalib Title - DEELCAN-EGHALIO (URDU). Prilloher - Shirkal Kaawyaani (Bo Subject - N.A. Kages - 276. Dete - 1920: U 2/3SB

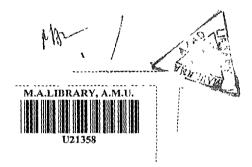
TO FOLK OF WALL TO THE THE

٤,١

مكتبة جامعه مليه اسلامبه عليكذه

مطبعه شركت كاوبال برلن لفاطبع كبا

e 1970

ديباچه مصنّف

مشام شدیم آسنایان را صلا ، و بهاد انجمن شنتان را مزده ، که انتی از سامان مجمره گردانی آماده و دامنی ازعود هندی دست به داده است. نه چوبهای سنگ خورده به بنجار ناطبعی شکسته فی اندام نر اشیده بلکه به تیرشگافته ، بکارد ریز ریز کرده ، بسوهان خر اشیده ایدون نفس گداختگیهای شوق بجستجوی آتش بارسی خاکستر به مرگ خودش سیه بوش بینی حه بروی مسلم است تاباکی به استخوان مرده ناهار شکستن و از دیوانگی به رشتهٔ شمع مزار به استخوان مرده ناهار شکستن و از دیوانگی به رشتهٔ شمع مزار به استخوان مرده ناهار شکستن و از دیوانگی به رشتهٔ شمع مزار از آتش به شمع بر افروز ناده و آتش برست را باد افراه هم در آتش سوز نده نیک میداند که بر وهنده در هوای آن رخشنده آذر نعل در آتش است که بحشم روشنی هوشنگ از نگی برون تافته و در ایوان ناهی است و لا اه را رنگ و من را ایرانی این به است و لا اه را رنگ و من را ایرانی ایرانی این به است و لا اه را رنگ و من را ا

جشم وكده را حراع تحشده بردان درون بحس بر افرور راسياسم که شر اری از آن آتش تا ساک در خاکستر خویش نامه مکاو کاو سده شناهه ام وار بفس دمه بر آن مهاده بود که در کم ما به رور گاران آمایه وراهم نواند آمده که محمره را در ووشنائی حراع ورانحه عودرا بال شاسائي دماع بوايد محشد هماما بگاريده ايل امه را آن در سر است که بسر از اسحاب د وان ریحیه به گر د آوردن سرمایهٔ د بوان فارسى رخيرد واستفاصاً كمال اس فريورس پس رايوي حویش بشیمه امید که سحن سرایان سحمورسیای پر آگیده ایمان را که حارح ارین اوراق اسد ار آمار بر اوش رگ کلک اس مامه سماه نشیاسید و چامهٔ گرد آور را در ستائش ویکوهش آن اشعار مممون وماحود نسكالبد بارب ابن بوي هستي باشتبده وار ستى به سدائى بارسده سى نقش به صمير آمدة بقاش كه به اسدالله خان موسوم و به مير را بوشه معروف به عالب مستلص است حال که اکبر آبادی مولد و دهلوی مسکن فرحام کار صفی مدفل بعرباد تمام شد. بست وحهارم سهر دنقعده سنه هنحرى ١٢٤٨

* , *

بسم الله الرخن الرحيم نقش فريادي هي كس كي شوختي أنخرير كا كاغلني هي ډرهن هر پيار تصويركا کاوکاو سخت جانی هائی تنبهائی نه یو چهه صبح کرنا شام ُ ما کاما هي جوي شهر َ ما جذبة بي اختيار شوق دياهما چا هئي سينهٔ شمشير مي ماهر، هي دم شمشير کا آگهی دام شنیدن جس فدر چاهی بینهای منَّاعا عنقا هي ابني عالم تقرير كا بس كه هول ١١٠ اسرى مين بقي آتس زيربا هوئ آتش دبده هي حالله مريم زنمبر ال

جز قىس اور كوئي نه آيا ىروئ كار صحرا مگر به تنگئ چشم حسود تها آشفتگی نی نقش سویدا کیا درست ظاهر هوا که داغ کا سرمایه دود تها تھا خواں میں خیال کو تجہه سی معامله جب آنکه کهل گئی نه زیان تها نه سودتها لبتا هوں مكتب غم دل ميں سبق هنوز لیکن یمی که رفت گیا اور بود نها دُهانبِا کفن نی داغ عیّوب برهنگی میں وربہ ہر لباس میں ننگ وجودتھا تبشی بغیر می نه سکا کوه کن ۱۰۱ سرگشتهٔ خمار رسوم وقبود تها ، ۱۱ . کهتی هو نه دینگی هم دل اگر پژا پایا

دل کہاں کہ گم کیجی ہم نی مدّعا پابا

عشق سي طبيعت ني زيست كا من إ ياما درد کی دوا یائی، درد ہی دوا یایا دوست دار دشمن هي اعتماد دل معلوم آه بی اثر دیکھی، ناله نارسا پایا سادگی و پرکاری، بی خودی و هشیاري! حسن کو تفافل میں جرآت آزما یایا غنچه يهرلگا كهلني، آج هم ني اپنا دل خوں کیا ہوا دیکھا گے کیا ہوا یایا حال دل نهين معلوم ليكن اسقدر يعني هم نی بارها دُهوندها، نم نی بارها بایا شور بند ناصح کی زخم پر نمک چهژکا آپ سي کوڻي يوچهي تم ني کيامزا يايا دل مرا سوز نهاں سی محاما جل گما

آتش خاموش کی مانند ً گویا جل گیا

دل میں ذوق وصل ویاد بار تک باقی نہیں آک اس گهرمیں لکی ایسی که جو تھاجل گیا میں عدم سی بھی پری ھوں ورنه غافل بارھا مبری آہ آتشیں سی بال عنقا جل کیا عرض کیجی جوهر اندیشه کی گرمی کهاں كحهه خدال آناتها وحشت كاكه سحر احل كما دل نہیں نجھکو د کھا تا ورنه داغوں کی بہار اس چر اغاں کا کروں کیا کار فر ما جل گیا من هون اور افسر دَكي كي آرزو عال كهدل دیکیه کر طرز تماک اهل دیا جل گیا شوق هم رنگ رقب سروساهات نکلا قیش تصویر کی پردی میں بھی عرباں مکلا زخم کی داد به دې تنگئي دل کي بارب

تبر بھي سينة بسمل سي پرافشالب ناملا

بوئی کل، نالهٔ دل، دود چراغ محفل، جو تری بزم سی نکلاسو پریشاں نکلا دل حسرت زده نها مائدهٔ لذّت درد کام باروں کا به قدر لب ودنداں نکلا تهی نو آموز فنا همت دشوار یسند سخت مشكل هي كه به كام بهي آسان نكلا دل میں یھر گریی نی اکشورا تھابا اللہ، آه جو قطره نه نکلا تها سوطو فالب نکلا دهمکی میں مر گا جو نه باب نبرد تها عشق نبرد پدشه طلبگار مرد تها تھا زندگی میں مرگ کا کھٹکا لگا ہوا ارنی سی باشتر بھی سرا رنگ زرد نھا تالیف نسخه هائی وفا کر رها تها میں مجموعهٔ خیال ابھی فرد فرد تھا

دل تاجگر که ساحل دریائی خوں هے, اب اس رهگز ر میں جلوۂ گل آگے،گر د تھا جاتي هي کوئي کشمکش اندوه عشق کي دل بھی اگر کیا تو وہی دل کا درد تھا احباب چاره سازئي وحشت نه کرسکړ، زنداں میں بھی خیال بیابال نورد تھا به لاش بی کفن اید، خسته جار کی هی حق مغفرت ڪري عجب آزاد مرد تها شمار سبحه مرغوب سه مشكل يسند آبا ما شائی سک کف بردن صد دل سند آما به فیض بیدلی نومیدئی جاوید آساں هے، كشائش كو همارا عقدة مشكل يسند آما هوائي سر گل آئينه بي مهرئي قاتل كه انداز بخون غلتيدن بسمل يسند آيا

جراحت تحفه، الماس ارمغان، داغ جَگرهدبه مباركباد اسد. غم خوار جان دردمندآبا دهر میں نقش وفا وجه تُسلَّیٰ نه هوا هي په وه لفظ که شرمندهٔ معني نه هو ا سمزة خط سي تراكاكل سركش نه دبا یه زمرد بهی حریف دم افعی نه هوا میں نی چاهاتها که اندو ه وفاسی چهو ثوں و دستمگر مری مرنی به بهی راضی نه هو ا دل گزرگاه خیال می وساغر هی سهی گر نفس جادهٔ سر منزل تقوی نه هوا هوں تری وعدہ نہ کرنی میں بھی راضی کہ کبھی گوش منّت کش گلبانگ تسلّی نه هوا کس سی محرومیؑ قسمتکی شکایت کیجی هم نی چاهاتها که مرجائیں سووہ بھی نه هو ا

مركبا صدمة بك جنش لب سي غالب ناتوانی سی حریف دم عیسی نه هوا ستائش گر هی زاهد اسقدر جس باغ رضوانکا و اک گلدسته هی هم بیخود و نکی طاق نسیانکا ساں کیا کیجئی بیداد کاوشھائی مڑگاں کا که هراک قطرهٔ خوں دانه هي تسبيح مرجانکا ا نه آئي سطوت قاتل بھي مانع ميري نالوں کو ليا دانتوں میں جو تنکا هوا ریشه نستانکا ُ دكھاؤں گا تماشا دى أكر فرصت زمانى نى مرا هر داغ دل اک تخبر هی سرو چراغانکا کیا آئینهخانی کا وہ نقشه تیری جلوی نی مري تعمير ميں مضمر هي اک صورت خرابي کي

اوگا هی گهر مین هم سه سیره و برایی تماشا که مدار اب کھو دنی پر گھاس کی ھے میری در بابکا حموشي ميں مهاں حوں كشته لا كھوں آر رو ئير، هير، حراع مردہ ہوں میں نی زباں گور عرسانکا ھنور اک پرتو نقش خیال یار باقی ھی دل افسر ده گو باحیدره هی پوسف کی زیدانکا معل میں عیر کی آج آپ سوئی هیں کہیں وریہ سنب کما حواب میں آکر نستم هائ پنهانکا بہیں معلوم کس کس کا لہو بانی ہوا ہوگا۔ قیامت هی سرشک آلوده هو با سری مژگانکا نطر میں هي هماري حادة راه فنا ساا۔ که یه شراره هی عالم کی اجرائ پریشانکا مہو گا تک سامان ماندگے سی دوں کہ میرا حاب موحة رفار هي هش قدم مرال

حبت تھی چمن سی لیکن اب یہ بی دماغی ھی که موج بوئ گل سی ناک میں آتاهی دم مبرا عبادت برق کی کر تا هوں اور افسوس حاصل کا بقدر ظرف هي ساقي خمار تشنه کامي بهي جو تو در مائی می هی تو مان خمیاز ه هو ساحل کا محرم نہیں ھی تو ھی نواھائ راز کا مان ورنه جو حجاب هي پرده هي سازکا رنگ شکسته صبح بهار نظاره هی یه وقت هی شگفت*ن گل*هائ ناز کا تو اور سوئی غیر نظرهائی تیز تیز

میں اور دکھہ تری مثرہھائی دراز کا

صرفه هی ضبط آه میں میرا وگرنه میں طعمه هوں ایک هی نفس حاں گدازکا هیں ہیں که جوش بادوسی شدشی اچھل رهی هر گوشهٔ بساط هی سر شبشه باز کا کاوش کا دل کری ہی تقاضا کہ ہی ہنوز ناخن یسه قرض اس گره نیم باز کا تاراج کاوش غم هجراں هوا ا ٨. سينه كه نها دفينه كهرهائ رازكا بزم شاهنشاه میں اشعار کا دفنر کھلا رکھبو بارپ ا به در گنجينة گو هر کھلا شب هوڻي پهرانجم رخشنده کا منظر کهلا اس تکلف سی، که گویا بتکده کا در کهالا گرچەھوں ديوانە پركىوں دوست كاكھاۋ ںفريب آستین مین دشنه پنهان هاتهه مین نشر کهلا

ا كونه سمجهول اسكي باتين كونه ياؤل اسكابهمد پریه کیا کړ هی که مجهه سی وه پرې پیکر کهلا هي خيال حسن مير حسن عمل كا سا خيال خلدکا اک در هی میری گور کی اندر کهلا منه نه کھلنی پرھی وہ عالم که دیکھا ھے نہیں زلف سی برٔ هکرنقاب اس شوخ کی منه پر کهلا دربه رهنی کو کہا اور کہه کی کیسا پھر کیا جتنی عرصی میں مراایثا هوا بسنز کھلا كيور أند هبري هي شب غم؟ هي بلاؤر كانزول آج ادهر هي كو رهيكا ديدهٔ اختر كهلا كيارهول غربتمين خوش جب هو حوادث كايه حال نامه لا تا هي ودلن سي نامهبر آکــز کهلا اسکی امّت میں هوں میری رهیں کام بند واسطى جس شه كي ١١١٠ . كنيد يي در كهلا

🎉 قطعه 📡

شب که برق سوز دل سی زهرهٔ ابر آب تها شعلة حوّال هي أك حلقة كرداب تها واں کرم کو عذر مارش تھا عناں گر خرام كر في سي بال منية بالش كف سيلاب تها واں خود آرائي کو تھا موتي بروني کا خيال ماں هجوم اشک مان تار نگه نامات نها حِلوهٔ گل نی کماتھا واں چر اغاں آپ جو یاں رواں مڑ گان چشم نرسی خون ناب تھا یاں سر پرشور بی خوابی سی تھا دیوار جو وان وه فرق ناز زیب بالش کمخواب تها یاں نفس کرتا تھا روشن شمع بزم بی خو دي حلوة كل وال لساط صحبت احماد نها

فرش سی تاعرش و ان طو فان تها موج رنگ کا ماں زمیں سی آسماں تک سو ختن کا باب تھا نا گیاں اس رنگ سی خونامه ٹیکانی لگا دل که ذوق کاوش ناخن سی لذّت باب ثها نالهٔ دل معر ی شب انداز اثر نابات تها تھا سىند برم وصل غير گو بيتاب تھا مقدم سیلاب سی دل کیانشاط آهنگ هی! خانهٔ عاشق مگر ساز صدای آب تها نازش الّام خاكستر نشيني كما كهوب بهلوئ انديشه وقف بستر سنجاب تها کیچهه نه کی ابنی جنون نارسانی ورنه یاں ذرّه ذرّه روكش خورشيد عالم تاب تها آج کبوں پروا نہیں اپنی اسیروں کی تجھی! کل تلک تبرابهی دل مهر و وفاکا باب تها

ماد کروه دن که هر اک حلقه تعری دام کا انتطار صد میں آک دیدہ یی خواب تھا میں نی روکارات الے کو وگر نه دیکھتی اُسكى سىل كريه مى كردوں كف سىلات تھا ایک ایک قطری کا مجھی دینا پڑا حساب خون حگر و دیعت مژگان یار تھا اب میں ہوں اورما نم یک شہر آزرو توڑا جو تو نی آئینه عثال دار تھا كليون مين مىرى بعش كوكهدنجي پهروكهمين جاں دادۂ هوائ سر رهگرار تھا موح سراب دشت وفاکا به بوچهه حال هر ذره مثل جوهر تيغ آندار تها

کم جانتی تھی ہم بھی غم عشق کو پراب دیکھا تو کم ہوئی بہ غم روز گار تھا ٠٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠ بس كه دشوار هي هم كام كا آسان هونا آدمي كو بھى ميسر بهيں انسان هونا گریه جاهی هی خرایی مری کاشانی کی درو دیوار سی نیکی هی بیابان هونا اوائ ديوانگئي شوق که هردم مجهه کو آپ جانا اُ دهر اور آپ هي حيران هونا جلوه از بس که تقاضائ آبکه کرتا هی جوهر آئينه بهي چاهيهي مژكان هونا عشرت قتلگه اهل تمنّا مت بوجهه عید نظارہ هی شمشر کا عرباں هونا ليگشي خاک ميں هم داغ تمنّائ نشاط تو هو اور آپ به صدر نگ گلستان هو نا

عشرت يارهٔ دل زخم تمنّـا كهـانا لذّت ريش حُكر غيق عكدان هونا کی مری قتل کی بعداس نی جفاسی تو مه هائ أس زود يشمان كا يشمال هونا حیف آس چار گرہ کیڑی کی قست نال جس کی قسمت میں هو عاشق کا گر ساں هو نا شب خمار شوق ساقی رستخبز اندازه تها تا محمط باده صورت خانهٔ خمازه تها یک قدم و حشت سی در س دفتر امکان کهالا جاده اجز ای دو عالم دشت کا شیراز متها مانع وحشت خرامي هائ ليلي كون هي؟ خانهٔ مجنون صحراگرد بی درواز، تها يوچهه مت رسوائي انداز استفناي حسن دست مرهوں حنا رخسار رهن غازہ تھا

نالهٔ دل نی دئمی اوراق لخت دل به باد یادگار ناله اک دبوان بی شیرازه تها دوست غمخواری میں میری سعی فرمائینگی دیا زخم كى بھر نى تلك ناخن نه بڑ ه آئيں كى كبا؟ بی نیازی حدسی گزری بنده برور کب تلک هم كهس كي حال دل اور آپ فرمائس كي ، كيا؟» حضرت ناصح گر آئیں دیدهٔ و دل فرش راه کوئی محھکو مەتو سىجھادو كەسمىجھائيں كے كا؟ آجو ال تبغ و كفن با ندهي هوي جاتاهون مين عذر مىرىقتل كرنى مال و مابلائس گي كما؟ گر کیا ناصح نی هم کوقید اچها یوں سہی یه جنون عشق کی انداز چهد جائس کی کیا؟ خانه زادزلف هس زنجرسي بهاگس كي كمون؟ هيں گرفتار و فازنداں سي گهيرائيں گي کيا؟

هی اب اس معموری میں قحط غم اللفت اسد هم نی یه ماناکه دلّی میں رهیں کھائیں گی کیا ؟ يه نه ته*ي هماري قسمت که و صال* يار هوتا آگر اور جیتی رهتی یهی انتظار هوتا تری وعدی پرجئی هم تو به جان جهوث جانا که خوشي سي مرنه جانی آگر اعتبار هوتا؟ تري نازكي سي جاناكه بندهاتها عهد بودا کبھی تو نہ توزُ سکتا آگر استوار ہوتا کوتی میری دل سی یوچهی تری تیرنیم کش کو په خلش کهاںسي هو تي جو جگر کي پار هو تا؟ یه کهاں کی دوستی هی کهبنی هیں دوست ناصح؟ كوئي چاره ساز هوتا، كوئي غم گسار هوتا رگسنگ سی ٹیکتا و الہو که پھر نه تھمتا جسي غم سمجهه رهي هويه أگرشرار هوتا

غم أكرجه جال كسل هي يه كهال بجس كه دل هي ا غم عشق آگر نه هوتا غم روزگار هوتا كهور كس سي مين كه كياهي، شب غم بريبلاهي مجهی کیا برا تها مرنا اگر ایک بار هوتا! هوئ مركى هم جورسوا هوئ كيون نه غرق دريا؟ نه کبهی جنازه آنهتا، نه کهین مزار هوتا أسى كون دبكهه سكتا، كه بكانه هي و منكتا جو دوئي کي بو بھی هو تي تو کہيں دو چار هو تا يه مسائل تصوّف، يه نرا بيان ١١٠ تجهيهم ولي سمجهتي جونه باده خوار هو ثا! هو مرنا تو جدنی کا مزا ڪيا نجاهل پیشگی سی مدّعا کیا؟ کہاں تک ای سرایا ناز کا کیا

نو ازش هائ نی جا دیکھتا هول شکانت ہائ رنگیں کا گلاکیا نگاه بی محابا چاهتما هور تفافل هائ تمكس آزما فروغ شعلة خس بك نفس هي هو س كوياس نامو س و فا موج عيط بي خودي هي تغافلهائی ساقی کا گلا دماغ عطر يبراهر بهبر هي غم آوارگی های صبا هر قطره هي ساز انا البحر هم اوس کی هیں همارا پوچھنا محابا كيا هي مين ضامن ادهر ديكهه شہبدان نَدُه کا خونبھا ڪيا

س · ای غارتگر جنس وفا سن شکست قیمت دل کی صدا کیا کس نی جگر داری کا دعوی شكيب خاطر عاشق بهلا كيا يه قاتل وعدة صبر آزما كيون مه كافر فتنه طاقت ربا كما بلائ جاں ھی الہ ، اسکی ہربات عبارت كما، اشارت كما، ادا كما! در خور قهر وغضب جب كوثي هم سانه هو ا پهر غلط کيا هي که هم سا کوئي پيدانه هو ا بندگیمیں بھی وہ آزادہ و خود بیں ھیں کہ ہم الثبي يهر آئ، در كعبه أكروا نه هوا سب کو مقبول ھی دعویٰ تری پکتائی کا

روبرو كوئي ىت آئىنە سما نە ھوا

کم نہیں نازش ہمنامیؑ چشم خوبالے تبرا بیمار براکنا هی گر ایچها نه هوا؟ سنني كا داغ هي وهناله كه لب تك نهگا خاًککارزق هي و ه قطره جو دريا به هو ا مام کا مىرى هى جودكهه كه كسى كو نه ملا کام میں مىرى ھى جوفتنه که بريامه ھوا هر بن موسى دم ذكر به تبكي خونناب! حمزه کا قصّه هوا عشق کا چرچانه هوا قطري ميں دجله د كھائي به دي اور جزو ميں كل ا كهيل لؤكوں كا هوا ديدة بينا نه هوا تھے خبر گرم کہ ،اار کی اژس کی پرزی دیکھنی هم سهی کئی تھی په تماشا نه ھوا

اسمه اهموه جنون جولان كدائ بىسر وياهين که سر پنجهٔ مژگال آهو پشت خار اینا یئی نذر کرم تحفه هی شرم نارسائی کا بخوں غلتیدهٔ صدرتک دعوی مارسائی کا نه هو حسن تماشا دوست رسو ابی و فائی کا به مهر صد نظر ثابت هے دعوی بارسائی کا زکو ة حسن دي اي جلوهٔ بينش که مهر آسا چراغ خانهٔ درویش هو کاسه کدائی کا نه مارا جانکر بیجرم قاتل تىرى گردن پر رها مانند خون سكنه حق آشنائي كا تمنّای زبالے محو سیاس بی زبانی ھی مناجس سي تقاضا شكوة بي دست وبائي كا وهي اکباتهيجويان نفسوان نکهت گلهي

چمن کا جلوه باعث هی مری رنگیں نوائی کا

دهان هربت بدناره جو زنجير رسوائي عدم تک سوفا جرچاهی سری سوفائی کا مدی بامی کو ایناطول عالم ، محمصر لکھدی كەحسىرتسنجھونعرضستە باي جدائي كا گر مه ایده و شب نه قت سال هو حائبگا بی تک آیب داع مه مهر دهان هو جائیگا زهره گرانساهی شام هجرمین هو ماهی آب پر تو مهناب سبل خاعال هو جائمگا لی تو لوں سونی میں اسکے بابو ںکا بوسہ مگر ایسی باتونسی وه کافر بدگمان هو تُمگا دل کو هم صرف و هاسمجهی تیمی کیا معلوم بها میں بہ پہلی میں بدر امتحاں ہوجائیگا سب کی دل میں هے جگه سری جو تو راضی هوا محمه په گو با اک زمانه مهر بان هو جا ئیگا

گر نگاه گرم فرماني رهي تعليم ضبط شعله خس میں جیسی خوں رک میں مهاں هوجائیگا باغ میں مجہه کو نه لیجا ورنه میری حال پر هرگلترایک چشمخوں فشاں هو جائیگا وای کر میرا ترا انصاف محشر مین نه هو اب تلک تو به توقع هی که و ان هو جائبگا فائده کیا سوچ آخر توبهی داناهی امد دوستي ناداں کي هي جي کا زياں هو جائيگا درد منّت ڪش دوا نه هوا مدر نه اچها هوا برا نه جمع ڪرتي هو کيوں رقيبوں کو ؟ آک تماشیا هوا، گلا هم ڪهاں قسمت آزماني جائيس تو هي جب خنجر آزما نه

کتنی شریل هال تاری لب، که رقب گاليال کھا کي بي مزا نه هوا ھی خبر گرم ان کی آنی کی آج ھي گھر مير بوريا نه ھوا کيا وه نمرود ڪي خدائي تھي، بندگے میرے مرا بھلا نه هوا جان دي، دي هوئي اسي کي تھي حق نو یه هی که حق ادا نه هوا زخم گر دب گما لهو نه تهما کام گر رک گیا روا نه هوا رهن في هے كه دل ستاني هر! لی کے دل، دل ستانے روانہ ہوا کچنے ہ تو دؤ هئے که لو گ کہنی هیں آج الفنال سرانه هوا

كله هي شوق كو دل مين بهي تنكَّيُّ جأكا گیر میں محو ہوا اضطراب دریاکا مه حانتا هو س که تو اور باسخ مکتوب مگر ستمزده هوں ذوق خامه فرساکا حنای ٔ یای خزاں هي بهار اُگر هي يهي دوام کلفت خاطر هی عبش دنیا کا غم فراق میں تکلیف سیر باغ ، دو مجھی دماغ نہیں خندہ ھائ بیجا کا هنوز محرمی حسر کو ترستا هوں کری هی هر بن مو کام چشم بینا کا دل اسکو پہلی هي ناز و ادا سي دي بيثهي همس دماغ کہاں حسن کی تقاضا کا نه کهه که گریه به مقدار حسرت دل هی مري نگاه ميں هي جمع و خرچ درياكا

فلک کو دیکهه کی کرتا هوں اسکو باد اسد جفا میں اس کی هي انداز کارفرما کا قطرهٔ می بس که حبرت سی نامه بر ر هو ا خطّ جام مي سراسر رشتهُ گوهر هوا اعتبار عشق كي خانه خرابي ديكهنا غبر نی کی آه لیکن وه خفا مجهیر هوا جب به تقریب سفر بارنی محمل باندها تیش شوق نی هی ذری یه اک دل باندها اهل بینش نی به حبرت کدهٔ شوخی وناز جوهر آئينه كو طوطي بسمل باندها یاس و اهمد نی مک عربده میدان مانگا

عجز همّت ني طلسم دل سائل باندها

نه بندهي تشنگي ذوق كي مضمون غالري گرچه دل کهول کی در یا کو بهی ساحل باندها میں اور بزم می سی یوں تشنہ کام آؤں گر میں نی کی تھی تو به ساقی کو کیا ہواتھا هي ايک تير جس مين دونون چهدي بزري هين وه دن گئی که اپنا دل سی جُگر جداتها در ماندگی مین الس کچهه بن پژی تو جانون جب رشته بی گره تها ناخن گره کشا تها گهر همارا جونه روتی بهی تو ریران هوتا

بحرگر بحر نه هُوتا تو بیابال هوتا تنگئی دل کا گله کیا یه وه کافر دل هی که آکر تنک نه هوتا تو پریشاں هوتا

بعد یک عمر ورع بار تو دیتا باری کاش رضواںهیدر یارکا درباں ہوتا

نه تها كچىهه تو خدا تها كچىهه نه هو تا تو خدا هو تا

ڈبویا مجھکو ہو نی نی نہ ہوتا میں تو کیا ہوتا

ہواجبغم سی یوں بیحس توغم کیاسرکی کنٹنیکا نه ہوتاگر جداتن سی تو زانو پر دھرا ہوتا ہوئی مدّت کہ نمال مرگیا پریاد آتا ہی

و ه هراک بات پر کهنا که یوں هوتا تو کیا هو تا

یک ذرَّهٔ زمیں نہیں بیکار باغ کا

یاں جادہ بھی فتیلہ ھی لالی کی داغ کا

بی می کسی هی طاقت آشوب آگهی

كهينچا هي مجز حوصله ني خط اياغ كا

بلبل کی کارو باریه هیں خندہ های گل كهتي هيں جس كو عشق خلل هي دماغ كا تازه نہیں هي نسة فكر سخن مجهي تریاکی قدیم هولب دود چراغ کا سو بار بند عشق سی آزاد هم هوثی پر کیا کریں کہ دل ھی عدو ھی فراغ کا بی خون دل هی چشم میں موج نکه غیار به میکده خراب هی می کی سراغ کا ىاغ شگفته تىرا بساط نشاط دل ۔ ابر بہار خَمَکدہ کس کی دماغ کا وه مري چين جبين سي غم پنهال سمجها راز مكتوب به سريطه عنوان سمجها بك الف بيش نهين صيقل آئدنه هنوز چاک کرتا هون میں جب سی که گر سان سمجها

سرح اسباب كرفتاري خاطرمت يوچهه اسقدر تنگ هو ا دل که میں زنداں سمیجها مدكماني في نه چاها اسى سركوم خرام رخ په هرقطره عرق ديدهٔ حرال سمجها عجزسي ايني به جاناكه و ديد خو هوكا نبض خس سي تيش شعلة سوزاں سمجها سفر عشق میں کی ضعف نی راحت طلبی هرقدم سائی کو میں اپنی شبستاں سمجها تها کریزان مزهٔ یارسی دل تا دم مرک دفع پیکاں قضا اسقدر آساں سمجھا دل دیاجانکی کون اسکو و فادار است غلطي كي كه جو كافركو مسلمان سمجها پهر مجهى ديدة ترياد آيا الدرجكرتشنة فرياد آيا دملياتهانه قيامت في هنوز يهر ترا وقت سفرياد آيا

سادگی های تمنّا یعنی پهر و هیرنگ نظر یاد آی عذروا ماندگی ای حسرت دل ناله کرتاتها جگریاد آی زندگی بو ب هی گررهی جاتی کیوں ترا راهگزریاد آی کیاهی رضواں سی لازائی هوگی گهر تراخلد میں گریاد آی آه و ه جرأت فریاد کهاں! دلسی تنگ آکی جگریاد آی پهرتری کوچی کو جاتا هی خیال دل گم گشته مگریاد آی

پهروی نوچینوجاناهیجیان دن کم کسته همریاد آی کوئی ویرانیسی ویرانیهی دشت کودیکهه کیگهریاد آی

میں نی مجنوں پہ لڑ کین میں ا. ہ۔ سنگ اٹھایا تھا کہ سر یادآیا

هوئي تاخير تو كچهه باعث تاخير بهي تها آپ آتى تهي مگر كوئي عنان گير بهي ته

تم سي بيجاهي مجهي اپني تباهي كاكله

اس ميں كچھة شائبةً خوبي تقدير بھيتھ

تو مجهی بهول گیا هو تویتا بتلادوں كبهي فتراك مبن نيري كوئي نخچير بهي تها قبدمين هي تري وحشي كو و هي زلف كي ياد هاں کیچھه آک رہے گرانیاری زنجیر بھی تھا بجلی آک کوندگئی آنکھوں کی آگی تو کیا مات كر في كهمال لب نشنة نقرير بهي تها روسف اسكوكيون او ركحهه نه كهي خررهوئي كَ يَكُرُ بِينَهِي تو مين لائق تعز بربهي تها دېكهكر غيركو هو ئدول نه كليجا ثهندا ناله کرتا تھا ولی طالب تاثیر بھی تھا بیشی مین عیب نهین رکهمینه فرهاد کو نام هم عني آشفته سرو عبن وه جوان مير بهي تها همتهی مرنی کوکهری باس نه آیانه سهی

آخراس سُوخ کی ترکش میں کوئی تبربھی تھا

پکڑی جاتی هیں قرشتونکی لکھی پرناحق

آدمي کوئي همارا دم تحربر بهي تها

ریخت کی تمهیں استاد نہیں ہو نیالہ، کہتی ہیں آگلی زمانی میں کوئی میربھی تھا

دههی هیں ۱ دلی زمانی میں دوتی میں الحال ا

لب خشک درتشنگی مردگال کا

زمارت کده هولب دل آزردگان کا

همه نا امبدي، همه بدَّكم ني،

میں دل ہوں فریب وفاخوردگاںکا ۱۲۰۱۰

تودوست كسيكابهي ستمكرنه هواتها

اوروںپەھىوەظلمكەمجھە برنەھواتھا

چھوڑا مہ نخشب کي طرح دست قضـا ٰي

خورشىد هنوز اسكى برابر نه هواتها

war all ten the sound the Dis age

توفیق به اندازهٔ همّت هی ازل سی آنكهون مين هي ومقطره كه كوهر به هواتها جب تک که به دیکها تهاقد بار کا عالم مين معتقد فتنة محشر به هوا تها میںساده دل آزر دکئ یارسی خوش هوں یعنی سبق شوق مکسّر به هوا تها دریای معاسی تنک آبی سی هوا خشک میرا سر دامن بهی ابهی تر به هوا تها جاريتهي ١٠١ داغ جگرسي مري تحصيل آتشكده حآكر سمندر نه هوا تها شبكه ومبحلس فروزخلوت باموستها رشتـهٔ هر شمع خار كسوت فانوس تها مشهدعاشق سي كوسون تك جوآكتي هي حنا كسقدر بارب هلاكحسرت يابوستها لأ

حاصل الت نه دیکهاجز شکست آرزو دل بهدلپيوسته گويا آک لب افسوس نها کیا کروں بہاری میم کی فراغت کا بیاں جو که کها ماخو ں دل بی منّت کیمو س تھا آئینه دیکهه اینا سامنه لیکی ره گئی صاحب کو دل نه دبني په کتنا غړورتها قاصدکي اپني هاتههسي گردن نه مار ئيي اس کی خطا نہیں تھی یہ میراقصورتھا

عرض نیاز عشق کی قابل نہیں رہا

جس دل په نازتها مجهی و دل نهیں رها

جاتا هوں داغ حسرت هستي لبي هوي ً

هوں شمع کشته در خور محفل نهایس رها

مرنی کی ای دل اور هی تدبیر کرکه میں شایان دست و بازوی ٔ قاتل نهبر رها بررویٔ شش جهت در آئدنــه باز هیر یاں امتساز ناقص و کامل نہیو _ رہا و اکر دیہ ٔ هیں شوق نی بند نقاب حسن غىر از نگاه اپ كوئى حائل نهير_ رها کومیں رہا رہیں ستم ہائ روزگار لیکن تری خیال سی غافل نہیں رہا دلسي هواي کشت وفامت گئي که وال حاصل سوای حسرت حاصل نهیر رها بیداد عشقسی نهین درتا مگر اسده جس دليه نازتها مجهي وه دل نهين رها رشك كهتاهي كه اسكاغرسي اخلاص حبف عقل کہتی ہی کہ وہ بی مہر کس کا آشنا

ذرّه ذرّه ساغر میخانهٔ نبرنگ هی گردش مجنوں به چشمکهای ٔ لیلی ٔ آشنا شوقهم سامال طراز نازش ارباب عجز ذره صحرا دستگا وه قطره دربا آشنا مىن ھوںاور آفت كانكڑ او ەدلوحشى كەھى عافیت کا دشمن اور آوارگی کا آشنــا شکو، سنج رشک همدیگر نهر هناچاهئی مبرا زانو مونس اور آئیسنه تبرا آشینا ربط یک شرازهٔ وحشت هیں اجز ای بهار سنزه بنگانه، صا آواره، کل نا آشــنا کو هکون نقاش مک تمثال شهرین تها ا سنگسی سرمارکرهووی نه پیدا آشنا ذکر اس پری وش کا اور میهر بیال اینا بن گیسا رقیب آخرتھا جو رازداں اینا

می و مکیوں بہت یدتی بزم غیر میرے یارب آجهی هوا منظور ان کو امتحال اینا منظر آک بلندی پر اور هم بناسکتی عرش سی ادھی ہو تا کاش کہ مکاں اپنا دي و مجس قدر ذلّت هم هنسي مين تالننگي ماری آشنا ککلا ان کا پاسساں اپنا درد دل لکهو س کب تک؟ حاؤ س انکود کهلادو س أنكلبان فكارايني خامه خونچكـاں اينا كهستى كهستى من جاتا ، آپ نى عبث بدلا ننگ سجد.سی میری سنگ آستان اینا تاکری نه غیّازی کر لساهی دشمر ۰ کو دوست کی شکایت میں ہم نی ہمزبـان اپنـا هم كهال كي داناته يكسر هنرمين بكتاتهم بىسبب هوا ١١ . دشمن آسمال اينا

سرەةٔ مفت نظرهوں مري قبمت يەھى

که رهی چشم خریدار په احسال میرا

رخصت ناله مجھی دی، که مبادا ظالم

تیری چهریسی هو ظاهرغم پنهان مبرا

غافل به وهم ناز خود آر اهمی و رنه یاں

بی شانهٔ صب مهیر طرّه گـاه کا

بزم فدح سی عیش تمنّا نه رکهه که رنگ

صید زدام جسته هی اس دام گاه کا

رحمت أگر قبول کری، کبا بعبد ہی

شرمندني سي عذر نه كرنا گـناه كا

مقتل کوکس نشاطسی جاناهوں میں کههی

پر گل خیال زخم سی دامن نگاه کا

حاں در هو ای کک نگه گرمهی لید روايه هي وکيل تري داد خواه کا جور سی باز آئ پرباز آئیں کیا کہتی هیں «هم تحیهکو منه دکھلا ٹیں کیا» رات دن گردش مین هین سات آسمان ھو ر ھے گا کچھەنە كچھە گھىرائيں كيا لأگ هو نواس كوهم سميجهان لكاؤ جبنه هو کچهه بهی تو دهو کا کهائیں کیا هوليي كوں نامه بر كي ساتهه ساتهه بارب اپنی خط کو هم پهنچائیں کیا؟ موجخوں سرسي گزرهي كيوں نهجائ آســـتان يار سي اڻهه حائس کيا ؟ عمر بھر دیکھیا کئی مرنی کی راہ

مرگئی پر دیکھی دکھلائیں کیا

پوچهتی هیں وه که « غالب کونهی»؟

کوئی بتلاؤ که هم بتلائیر کیا!

لطافت بی کثافت جلوه پیدا کر نمین سکتی

چمن زنگار هی آئینه باد بهاری کا

حریف جوشش دریانهین خودداری ساحل

جهان ساقی هوتو باطل هی دعوی هوشیاری کا

عشرت قطره هی دریا مین فناهو جانا

درد کا حد سی کزرناهی دواهو جانا

تجهسی قسمت میں مری صورت قفل ابجد تھـالـکھا بات کی بنتی ہی جدا ہو جانا دل ہواکشمکش چارۂ زحمت میں تمـام

مث گیا گھسنی مبں اس عقدہ کا واہو جانا

اب جفا سي بھي ھيں محروم ہم اللہ اللہ اس قدر دشمن ارباب وفيا هو جانا! ضعف سے گر به میدل به دم سرد هوا ماور آما همير ياني كا هوا هو جانا دلسي مثناتري أنكشت حنائي كاخسال هو گا گوشتسی ناخن کاجداهو جانا ھی مجھی ابر بہاری کا برس کر کھلنا روتی روتی غم فرقت میں فنــا هو جانا كر نهين نكهت كل كو ترى كو چى كى هوس کوں هے گردره جولان صباهو جانا تاكه نجهه يركهلي اعجاز هوائ صيقل ديكهه برسات مين سيز آئدني كاهو جانا بخشى هي جلوة كل ذوق تماشا خالس چشم کو چاهسی هررنگ میں و اهو جانا

یهر هو ا وقت که هو بال کشا موج شراب دی بط می کودل و دست شـنا موج شراب يوچهه مت وجه سيه مستي ارباب چمن سابهٔ تاک میں هوتي هي هوا موج شراب جو هوا غرقهٔ می بخت رسا رکهتا ه<u>ی</u> سر سی گزری په بهی هی بال هما موج شراب هي به برساتوه موسم كه عجب كاهي أكر موج هستی کو کری فیض هوا موج شراب جس قدر روح نباتي هي جگر تشنهٔ ناز دی هی تسکیر بدم آب بقا موج شراب بس که دوزی هی رگاتاک میں خوں هو هوکر

شہیر رنگ سی ہی بال کشا موج شراب

موحة كل سي جراغان هي كزرگاه خيال هی تصوّرمیں زبس جلوہ نماموج شراب نشته کی پردی میں هی محو تماشای دماغ بس که رکهتی هی سرنشوو نماموج شراب ابك عالم يه هين طوفاني كفيت فصل موجـــهٔ سبزهٔ نوخبز سی نا موج سراب شرح هنگامهٔ هستی هی زهی موسم گل رهبر قطرهبه درياهي خوشا موج شراب هوش ازنی هیں مری جلوهٔ کل دیکهه اسه بهرهوا وقت كه هو بال كشاموج نسراب

Contraction of the second

ردیف(ت)

11 11 11

افسوس که دندان کا کیا رزق فلک نی جن لوگوں کی تھے درخو رعقد کھر انگشت

کافی هے نشان تری چھلے کانہ دینیا

خالی جهی د کهلاکی بوقت سفر انگشت

لكهتاهون اسدمسوزش دلسي سخن كرم تار کھے نہسکے کوئی می حرف پر انگشت

۱()()(رهــاگر ڪوڻي تا قبامت سلامت

بهر اک روز مرناهی حضرت سلامت

جگر کومری، عشق خونابه مشرب

لڪهي هي خداوند نعمت سلامت

على الرّغم دشمن ، شهيد وفا هور_

مبارک مسارک، سلامت سلامت

نہیں کے سہو برگ ادراک معنی، تماشائ نیرنگ سورت سلامت مندگئيں كھولتى هي كھولتى آنكھيں إلى یار لای ٔ مری بالس یه اسی پرکس وقت آمدخط سي هواهي سردجو بازار دوست دودشمع كشته تهاشا يدخط ر خسار دوست ای دل نا عاقبت اندیش، ضبط شوق کر كون لاسكتاهم تاب جلوهٔ ديدار دوست

خانه و براں سازي حيرت تماشا كيجئى صورت نقش قدم هو ں وفتہ رفتار دوست

عشقمیں بیدادرشک غیرنی مارا مجھی

كشتة دشمن هول آخركرچه تهابيار دوست

چشبر ماروشن که اس بی دردکادل شادهی دیدهٔ پرخوں همارا ساغر سر شار دوست غيريون كرتاهي مبرى يرسش اسكي هجرمان بی تکلف دو ست هو جسی کو ٹی غمخوار دو ست تاكه ميں جانونكه هي اسكي رسائي وان تلك مجـهكو ديتا هي پيـام وعدة ديدار دوست جب که میں کرتا هو ں اپنا شکوهٔ ضعف دماغ سر کری هی و ه حدیث زلف عند بار دوست چیکی چیکی مجهکو رو تی دیکهه باتاهم اُگ هنس کی کر تاهی بیاں شو خی گفتار دو ست مہر بانیھای د^شمن کی شکایت کیجیی یا بیاں کیجے سیاس لذّت آزار دوست يه غن ل اپني مجهي جيسي پسند آئي هي آپ هى رديف شعرمين نالسازيس تكرار دوست

رديف (ج)

گلشن میں بندو بست به رنگ دگر هی آج
قري کا طوق حلے قه بیرون در هی آج
آتاهی ایک پارهٔ دل هر فغاں کی ساتھه
تار نفس لامند شکار اثر هی آج
ای عافیت کنارہ کریه در پی دیوار و در هی آج
سیلاب گریه در پی دیوار و در هی آج
لو هم مربض عشق کی بجاردار هیں
اچھا آگر نه هو تو مسیحا کا کیا علاج؟
ردیف (ج)

نفس نه انجمن آرزوسی باهر کهینچ اگر شراب نهیں انتظـار ساغر

كمال گرمي ٔ سعی ٔ تلاش دید نه پوچهه برنگ خارمری آئینه سی جو هر کهینچ تجهی بهانهٔ راحت هی انتظار ای دل کیاهی کس نی اشاره که نازبستر کهینیج؛ تري طرف هي به حسرت نظارة نرگس به کورٹي دل وچشم رقبب ساغر کھينچ به نیم غمزه اداکر حق ودیعت ناز نیام پردهٔ زخم جگرسی خنجر کهینچ مری قدح میں هی صهبای آتش پنهاں بروی ٔ سفره کباب دل سمندر کهنچ ردیف(د) حسن غمزی کی کشا کش سی چهٹامبری بعد باری آرام سی هیں اهل جفا میری بعد

منصب شنفتگی کی کو ٹی قابل نه رها هوئي معزولي ً انداز و ادا مىرى ىعد شمع بجهني هي تواسمين سي دهوان انهتاهي شمعلهٔ عشق سیه یوش هوا مبری بعد خوں هے دلخاک میں احوال بتاں، پر بعنی انكى ناخن هوى محتاج حنا مىرى بعد در خور عرض نهاں جو هر سداد كو جا نگه ناز هی سر می سی خفا مسری بعد هي جنون اهل جنون كي لبي، آغوش و داع چاک هو تاهی گربالسی جدا میری بعد کوں هو ناهي حريف مي مرد افکن عشق؟ هی مکرر لب ساقی یه صلا میری بعد

غم سي من تاهو ركه اتنانهين دنيامين كوثي که کری تعزبت مهر و وفا مبری بعد

آئ هی بی کسی عشق په رونا نمالی کس کی گهرجائیگاسیلاب بلاه پری بعد ۱۱ ۱۱ ۱۱ د د نف (ر)

بلاسی، هیں جِوبه پیش نظر در و دیوار

نگاه شوفی کوهیں بال و پر در و دبوار

وفور اشک نی کاشانی کا کیا یـه رنگ

که هوگئی مهی دبوار ودر در و دیوار

نہیں ھی سایہ کہ سن کر نوید مقدم یار

گئی هیں چند قدم پیشتر در و دیوار

هوڻي هي کس قدر ارزانيءَ ميرُ جلوه!

که مست هي تري کو چي ميں هردرو ديوار

جو هي تجهي سر سو دائ انتظار، تو آ!

که هیں دُکان متاع نظر در و دیوار

هده م كر مه كا سامان كب كما مس في ؟ که گر یژی نه مری یانون پردر و دبوار و م آرها مری همسانی میں تو سائی سی هوی ٔ فدا در و دیوار پر در و دیوار نظر میں کھٹکی ھی بن تیری گھر کی آبادی همیشه روتی هیں هم دیکهه کر درودیوار نه يو چهه يي خودي عش مقدم سلاب که ناچتی هس ی*ژی سر* بستر در و **د**یوار نه كهه كسي سي كه نهال به، نهين زماني مان حریف راز محست، مگر در و دیوار گھ حب بنا لے تری در پر کہی بغیر جا کا اب بھی تو نہ مراکھر کہی بغیر كهتي هيں جب رهي نه مجهي طاقت سخن «جانوں کسی کی دل کی ماں کمونکر کہی بغیر؟»

ا کام اس سی آیژا هی که جسکا جهان میں

لیوی به کوئی نام «ستمگر » کهی بغیر جیمیں هي کچهه نهیں هی هماری وگزنه هم،

سر جائی یار هی، نه رهیں پر کہی بغیر چھوڑو نگا میں نه اس بتکافرکا یوجنا

چھوڑی نہ خلق گو مجھی کافر کہی نغیر مقصدھی ناز و غمز ہ' و لی گفتگو میں کام

بذتا نهیں هی، بادہ و ساغر کہی بغیر

بهرا هوں میں تو چاہیے دونا ہو التفات سنتا نہین ہوں۔ بات مکرّر کہی نغیر

اا ، نه کر حضورمیں تو بار بار عرض ظاہر ہی تبرا حال سب ان پرکہی بغیر

﴾ کیوں جل گیانه تاب رخ بار دبکهگر ﴿ حلتا هوں اپنی طاقت دیدار دیکھکر

آتش پرست کہتی ہیں اہل جہاں مجھی سر گرم ناله های شهر بار دیکهکر كيا آبروي عشق جهال عام هو جفا رکتاهوں تم کو بی سب آزر دیکھکر آتا ھے میری قتل کو پر حوش رشک سے م تاهو ں اس کی هاتهه میں تلو ار دیکھکر ثابت هو ا هي كردن مينا مه خون خلق لرزی هی موج *می تری رفت*ـار دیکهکر واحسر تاكه يارني كهينچا ستمسي هاتهه هم کو حریص لذت آزار دیکـهکر مک جاتی هیں هم آپ متاع سخن کی ساتهه لیکرے عبار طبع خریدار دیکےکر زنار بانده، سبحهٔ صد دانه تور دال رهرو چلی هی راه کو هموار دیکھکر

ان آبلوں سی یانون کی گھبرا گیاتھا میں جی خوش هواهی راه کو پرخارد یکهگر كيارد كمان هي محهد كه آئدني مين مري طوطی کاعکس سمجھی ہی زنگار دیکھکر گرني تھي هم په برق تجلّي نه طور پر دىتى ھىل بادە ظرف قدح خوار دىكھكر سے مھوڑنا وہ عالمی شوریدہ حال کا باد آگا مجھی تری دیوار دیکے لکر لرزتا هي مرادل زحت مهر در خشال پر میں هوں و مقطرة شنم كه هو خار بياباں پر نەچھوژى حضرت يوسفنى ياربھى خانەآرائي سفیدی دیدهٔ یعقو ب کی پهرتی هی زندان پر فناتعليم درس بيخودي هور اس زمانيسي که محنوں لام الف لیکھتا تھا دیو ار دیستاں پر

S WIND A BESTELL TOWN

فراغت کسقدر رهتی مجھی تشویش مرهمسی بهم گر صُلح كرتى پارههائ دل عكداں پر نهيں اقليم الفت ميں كوئي طومار ناز ايسا که پشت چشم سی جسکي نه هو وي مهر عنواں پر مجهي اب، ديكهكر ابر شفق آلوده، ياد آيا که فرقت میں تري آتش برستي تھي گلستاں پر بجز پر واز شوق ناز کیـا باقی رهــا هوگا ؟ قیامت آک هو ای تند هی خاک شهیداں پر نه لؤ ناصح مي الله كسيا هو اكر اسني شدّتكي همارا بھی تو آخر زور چلتا ھی گریباں پر هی بس که هراک انکی اشاری میں نشاں اور کرتی هیں محبت توگذر تا هی گمماں اور يارب! وهنه سمجهي هين نه سمجينه كي مريبات دی اوردل ان کوجونهدی مجهکوزباں اور

ابروسی ہی کیا اس نگہ ناز کوپیوند ہی تبر مقرر مگراس کی ہی کہاں اور

تم شهر میں هو تو همیں کیا غم جب اثھیں گی لی آئیں گی بازار سی جاکر دل و جاں اور

هر چند سبک دست هوی ٔ بت شکنی میں هم هیں تو ابھی راہ میں هی سنگ گراں اور

م میں حون جگرجوش میں، دل کھو ل کی روتا ھی خون جگرجوش میں، دل کھو ل کی روتا

هوتی جو کئی دیدهٔ خونابه فشاں اور

مرتا هوں اس آو از په ، هرچند سر اژ جائ

جلادکولیکن و دکنهیجائیںکه «هاں او ر!»

لوگوں کو هي خور شبد جهاں تاب کاد هو کا

هرروز دکھاتاھوں میں اک داغ نہاں اور

ليتا، نه أگر دل عمين ديتا، كوئي دم چين

كرتا، جونه مرتا، كوئي دن آه و ه فغاں اور

ماتى تهى جب راه، توچژه جاتى هيى نالى ر کتي هي سري طبع، تو هو تي هي رواں اور

هیں اوربھی دنیا میں سخنور بہت اچھی كہتى هيں كه تمالك كاهي انداز بياں اور

تغیّر آب برجا مانده کا یاتاهی رنگ آخر

نه كىسامال عيش وجاهني تدبير وحشتكي

هوا جام زمردبهی مجهی داغ بلنگ آخر

جنوں کی دستگیری کسسی هو گر هو نه عریانی

گر سان چاک کا حق هو گیاهی میری گر دن پر

برنگ ڪاغذ آتش زده، نرنگ بي تابي

هزار آئینه، دل باندهی هی بال یک تبیدن پر

فلک سی هم کوعیش رفته کا کیا تقاضا هی
متاع برده کوسمجهی هویٔ هیں قرض رهزن پر
هماوروه، بی سبب رنج، آشنادشمن، کهرکهتاهی
شعاع مهرسی تهمت نگه کی، چشم روزن پر
فنـا کو سونپ کر مشتاق هی اپنی حقیقت کا
فنـا کو سونپ کر مشتاق هی اپنی حقیقت کا
فروغ طالع خاشـاک هی موقوف گلخن پر
بسمل هی کس انداز کا قاتل سی کهـتاهی
اسه. تو مشق ناز کرخون دو عالم میری گردن پر

لازم تها که دیکهو مرارسته کوئي دن اور تنها گئي کيوں اب رهو تنهـــاکوئي دن اور

من حائي گا سر، گرٽرائٽي نه گهسي گ هوں دریه تری ناصبه فرساکوئی دن اور آئُ هو کل اور آج هي کهتي هو که جاؤں مانا که همیشه نهیں، اچها ، کوئی دن اور جاتی هوی کهتی هو قیامت کو ملس که كما خوب! قيامت كاهي گويا كوئي دن اور هاں ای فلک پیر جو ان تھا ابھی عارف کدیا تیرا گؤ تا حو نه مرتاکوئی دن اور تم ماه شب چاردهم تهی مری گهر کی بهر کیوں نه رهاگهر کاوه نقشه کوئی **دن** او ر تم کونسی ایسی تھی کھری داد و ستدکی كرتا ملك الموت تقاضا كوئي دن اور مجهه سي تمهيل نفرت سهي، نيّر سي لز ائي، بيچوں كا بھي ديكھا نه تماشا كوئي دن اور

گزری نه بهر حال په مدّت خوش و نا خوش کہ نا تھا جو اں مرگ گذار ا کو ٹی دن اور ناداں هو جو كهتي هو كه كيوں جيتي هيں ثمالي قسمت میں هي مرنی کي تمنّا کوئي دن اور ردىف (ز) فارغ مجهی نه جان که مانند صبح و مهر

هی داغ عشق زینت جیب کفن هنوز
هی ناز مفلساں زر از دست رفته پر
هون گل فروش شوخی داغ کهن هنوز
می خانهٔ جُگر میں یہاں خاک بھی نہیں
خیازہ کھینچی هی بت بیداد فن هنوز

به بو چها وسعت می خانا جنون ا حهان په کاسهٔ کرده ریاهی ایک خاک ایدان

وسعت سعی کرم دیگر پا کہ یں یا ہے جات

ازری هی ایله را از ایر باد هنوز

یک قلم کاغذ آتش زده هی صفحهٔ دشت نقش یا میں ہے تپ کرمئی رفتار ہنوز کیوںکر اس بت سی رکھوں جان عزیز كما بهن هي مجوّى اعمال دل سی نکلا، مه نمه نکلا دل سی ھی ٹری تبر کا پیکان ناب لائ هي بني کي ١١٤ _ واقمه سخت هي اور جان عزير 计器相 نه کل تفمه هولب نه پردهٔ ساز میں ہورے اپنی شکست کی آواز تو، اور آرائش خم ڪاکل، میں ، اور اندیشه هائی دور و دران

والمواقع المراقع المر _ ، فریب ساده دلی هم هس اور رازهائ سينه گداز كَ فنار الفت صيّاد ورنه باقی هی طاقت برواز وه بهی دن هو که اس سنمگر سی ناز كهينجوب بجائ حسرت ناز ر دل مال مرى و ه قطره خول جس سي مژگاں هوئي نه هو گلباز ای نرا جلوه! بک قلم انگیز ای ترا ظلّم! سر به سر هوا جلوه کر ، ممارک هو ربزش سيجدة جيلان مجهکو یوچها تو کجهه غضب نه هوا میرے غریب اور تو غریب

اسد الله خان تمام هوا ای دریغا!وه رند شاهدباز این باز باز ردیف (س)

مژده، ایی ذوق اسیری! که نظر آتا هی دام خالی قفس مرنع گرفتار کی باس جگر تشنهٔ آزار تسلّی نه هوا جوئ خون هم نی بهائی بن هر خار کی باس مندگئیں کھولتی هی کھولتی آنکھیں، هی!هی! خوب وقت آئ تم اس عاشق بیار کی باس میں بھی رک رک کی نه مرتا جوزباں کی بدلی دشنه آک تیز ساهوتا مری غمخوار کی باس دهن شیر میں جا بیٹھبئی لیکن ای دل! دهن شیر میں جا بیٹھبئی لیکن ای دل!

دیکهه کر تجهکو، چمن بس که نمو کرتا هی خود به خود بهنچی هیگل گوشهٔ دستارکی پاس مرگیا پهوژکی سر شالی وحشی هی! هی! بیشهنا اس کا و ه آکر نری دیوارکی پاس بیشهنا اس کا و ه آکر نری دیوارکی پاس

رديف (ش)

نه لیوی گر خس جوهر طراوت سبزهٔ خطسی
لگادی خانهٔ آئینه میں روئ نگار آتش
فروغ حسن سی هوتی هی حلّ مشکل عاشق
نه نکلی شمع کی پاسی، نکالی گرنه خار، آتش

رديف (ع)

جادهٔ ره خور کو وقت شام هی تار شعاع چرخ وا کرتاهی ماه نو سی آغوش وداع رخ تگمار سی ہی سوز جاودانئِ شمع ہوئی ہی آتش گل آب زندگانئِ شمع زبان اهل زباں میں هے مرک خاموشی به بات بزم میں روشن هوئي زبانئ شمع كرى هي صرف به اعاي شعله قصه عام به طرز اهل فنا هي فسانه خواني شمع غيراسکو حسرت پروايه کا هي ائ شعله . تری لرزنی سی ظاهر هی ناتوائی شمع نري خيال سي روح اهنزاز کرتي هي به جلوه ریزیٔ ماد و به برفشانیٔ ^شمع نشاط داغ غم عشق کی بهار نه یوچهه شگفتگی هی شهید کل خزانی شمع جل هي ديکه کي بالين يار پر جهکو نه کیوں هو دل په مری داغ بد کانی شمم

رديف (ف)

بیم رقیب سی نہیں کرتی وداع هوش مجبور یاں تلک هوئ ای اختیار حیف جلتاهی دلکه کیوں نه هم اک بارجل گئی ای نا عامی نفس شعله بار حیف

ردیف (ک)

زخم پر چهژ کی کهاں طفلان ، پروا نمک
کیا مزه هوتا آگر پتهر میں بهی هوتا نمک
گرد راه یارهی سامان ناز زخم دل
و رنه هوتاهی جهاں میں کسقدر پیدا نمک
مجھکو ارزانی رهی تجھکو مبارک هوجیو
نالهٔ ملیل کا درد اور خندهٔ گل کا نمک

ا شور جولاں تھا گذار بحر پر کسکا کہ آج كرد ساحل هي به زخم موجهٔ دريا نمک داد دیتاهی مری زخم جَکُر کی واه وا ىادكرنا ەي جچھي دېكىيىھى وەجس جا نمک چھوز کر جانا تن مجروح عاشق حبف ھی دلطلب ذرناهی زخم اور مانکس هس اعضاعک غير كي منت نه لهاندو بمنا بيِّ تو فير درد زخم مثل خندهٔ فانل هی سر تا با نمک بادهیں مل تجنی و دن که و حددوق میں زخم می در مادو میں ملکوں سی چنتا تھا کک آه کو چاهبی ایک ^شهر اثر هون تک کون جیتاهی بری زلف کی سرهونی یک دام هر موج می می حلقهٔ دی کان نهنگ دیکهس کیا گزری می قطری به گهر هم ن نک

عاشعی صبر طلب اور تمنّا سناب دل کا کیار نگ کروں خون حگر هونی تک هم فی مانا که تغافل نه کروگی لیکن خاک موجائیں کے همتم کو خبر مو فی تک پرتو خور سی هی شنم کو فنا کی تعلیم میں بھی هوں ایک عنایت کی نظر هونی تک یک نظر مش نهیں فرصت هستی غافل گرمی بزم هی آک رقص شرر هو نی تک غم هستی کا اسد ، کس سی هو جزمرگ علاج شمع هر رنگ میں جلتی هی سحر هونی تک 사 별 내 ردیف (گ) کر تجهکو هی بقین اجابت دیما نه مانگ یعنی بغیر یک دل بی مدّعا نه مانگ

آتاهی داغ حسرت دل کا شمار یاد مجهسي مري كنه كاحساب اي خدا نه مانگ te 11 1 ردىف (ل) هی کس قدر هلاک فریب وفائ گل بلىل كى كارورار به هيں خنده هائ گل آزادی نسیم مبارک که هر طرف نونی یژی هی حلقهٔ دام هوای کل جوتھا سو مو ج رنگ کے دھو کے میں می گیا ای وائی نالهٔ لب خونس نوائی کل خوش حال اس حريفسيه مستكاكه جو ركهتا هومثل ساية كل سم بهيائ كل ايجاد ڪرٽي هي اسي تبري ليي بهار

ميرا رقيب هي نفس عمل ساي کل

شرمنده رکھتی هیں مجھی باد بہار سی مینائ ، خراب، ودل بی هوائ کل سطوت سي تىرى جلوء حسن غيوركي خوں هي مي تكاه ميں ونك ادائ كا، تېرى هي جلوي كاهي به دهو تاكه آج تك بی اختبار دوری می کل، درقنائ گل نمالہ ، مجھی ھی ا ں سی هم آغوشی آرزو حيركا خيال هي كل جيب قيائ كل ردين ، (م) غم نہیں ہو نا ہے آزا دوں کو ما س از یک نفس برفیسی کرتی هی روشن شیم مانم خانه هم محفلیں برہم کری ھی کنجفہ ماز خبال هاں ورق کردانی سرنگ بک شخانه هم

او جو دیک جہاں، هنگامه سدائی نہیں هیں جراغان شیستان دل پروانه هم ضعف ہے ہے فی قناعت سی به ترک حستجو هین وبال تکمه گاه همت مردانه هم دائم الحيس اس مين هين لا كهون عنّائين اسدا جانتی هیں سننهٔ برخوں کو زنداں خانه هم به ناله حاصل دل بستگی فراهم کر متاع خانهٔ زنجیر جز صدا معلوم مجھکو دیار غیر میں مارا وطن سی دور ركههلي مرى خدانى مريبيكسى كىشرم

رکهه لیجو هبری دعویٔ وارستگی کی شرم

و محلقهائ زلف كس مس هس، اي خدا

رديف (ن)

وه فراق اور وه وصال کهای

وه شب و رور وماه وسال کهالب

ورصت کار و بار شوق ڪسي

دوق نطّارۂ حمال کھاپ

دل تو دل وه دماغ بهي به رها

شور سودائ خطّ وخال کهال

تھی وہ اک شخص کی تصّور سی

اں وہ رعنائی خیال کھال

ایسا آساب نہیں لہو روسا

دل میں طاقت جگر میں حال کہال

هم سي چهوڻا شار خاله عشة. واں جو جاویں گرہ میں مال کیائے فكر دسا مين سر لهياتا هوك میں کہاں اور رہ زبال کےالے معدد مل هو د د وي ا وه عناصر مال احدال دیان کی و فا شم سی ہو عبر اسکو جفا کہتی ہیں هر يي آئي هي كه احيي ي كو سرا ليبي هين آج هم ابني دراساني ماطر اُنسي کہے جانے دو هیں برددان کی کا لائے هیں ا کلے وہ رن کی میں مدلز بام یں آدے یہ یا کی جه می وانده کر اداره رما کهی هی رجس در ۱۰٫۰۰ پر درویه رم خاجآن ساع ارر در کین ہے مالی کو رسا کہتی ہیں

هے بری سرحد ادر آک سی ابنا مسجود قِيلِ كو اهل نظر قبله نما كهتي هين يائ افكار يه جب سي تجهي رحم آباهي خار رہکو تری ہم مہرگیا کہتی ہیں آکشر ردلس هي اسسي کوئي کهيرائيگاکيا T ک مطلوب هے همکو جو هو اکرتے ، هیں دېکهئى لاتى هى اس شوخركى نخوت كيارنگ اسکی هربات په هم نام خدا کهتی هیں وحشت وشينمة إلى مرثبه كهوين شايد مركبا الله . آشفته نوا كهتي هين آبرو کیا خاک اس گلکی کهٔ گلشن میں نہیں ھے کریاں ننگ سراھن جو دامن میں نہیں ضعف سى اىگريهكچه داقى مرى نامان نهان رتک هو کر از گیا جو خوں که دامن میں نہیں

هوكئي هبر جمع اجزائ تُكاه آفتاب فرتی اسکی گھر کی دیواروں کے دوزن میں نہیں کیا کھوں تاریکئ زندان غم اندھبر ھی ینبه نو ر سبح سی کم جسکی روزن میں نہیں رونق هستي هي عشق خانه ويرأن ساز سي انمچمن بی شمع هی کربرق خرمن میں نہیں زخم سلواني سي مجهبر بچاره جوئي كاهير طعن غير سميجها هي كهاندِّت زخيم سوزن ميں نهيں بس کہ ہیں ہم آک بہار ناز کی ماری ہوئی جلوۃ کل کی سواکر داینی مدفن میں ہیں قطره قطره آک همولی هي نشي ناسورکا خون بنين دوق در دسي فارغ مري ن مين نهين لى َكئي ساقي َكي نخوت قلزم آشامي مري موج می کی اجر ف مینا در کردن میں نہیں

هو فشار ضعف میں کیا نا توانی کی نمو د؟ قدكىجهكنيكيبهي كنجايش مرى ن ميں بهيں تهي وطن مين شان كيا عالب كه هو غربت مين قدر؟ بی تکلف هو ب و مشت خسر که گلخی مین نهین 11 11 W عهدی سی مدح ناز کی باهر نه آسکا گراک ادا هو نو اسی اینی قضا کهوں حلقی هیں چشم های کشاده بهسوی دل ھے تار زلف کو نگہ سہ مہ سا کہوں میں اور صد هزار نوائ حگر خراش تو اور ایک وه نه شنیدن که کیا کهون ظالم مری گمال سی مجھی منفعل نه چاه هي هي! خدانه كرده تجهي بي وفاكهون!

11 M. M.

مير دال هوكي بلالو مجهى چاهوجس وقت میں گیا وقت نہیں هوں که پهر آبھی نه سکوں ضعف مين طعنة اغباركا شكوه كما هي؟ بات کچهه سر تو نهیں هي که انها بهي نه سکوں زهر ملتا هی نهیں مجھکو سٹمکر ورنه کیاقسم هی تریملنی کی که کها بهی نه سکوں همسي کھل جاؤ به وقت مي پرستي ايک دن ورنه هم چهبرینگی ر نهادر عدر مستی ایک دن غرّة او ج بناي عالم امكاك نه هو اس بلندي کي نصيبو ن مين هي پستي ايک دن قرض کی پېتي تھي مي ليکن سمجتي تھي که هاں ـ رنگ لائمیکی هماري فاقه مستی ایک دن نغمه های غم کو بهی ای دل غنست جانی نی صدا هو جائبگا به ساز هستی ایک دن

دهول دهپّا اس سراپا ناز کا شیوه نهس هم هي کربدهي تهي غالب بدش دستي انکدن از از از از او هم پر جفا سي ترک وفاکا گان نهيں

پر جمعا سی کرت وقا کا کہاں مہیں آک چھمنز ہی وگر نہ مراد امتحاں نہیں

کس منه سی سکر کبجی اس لطف خاص کا

بر سش ھی اورپائی سخن در مہاں نہیں ہم کو سٹم عزیز، سٹم گر کےوہم عزیز

م عربیر، سیم تو عصفو م عربیر نا مهربان نهین هی، اگر مهربان نهین

ىوسە نهبى نە دىجبى دشنام ھىي سهبى آخر زىاں تو ركھتى ھوتم گردھاں نہيں

🔏 قطعه 📡

هرچند جاں گدازئ قہر وعتاب ہی هرچند پشت گرمي ٔ تاب وىواں نہيں

حال مطرب ترانهٔ « هل من مزید » هی لب برده سنج زمزمهٔ الامال نهين خنجرسي چبرسينه آگر دل نه هو دونيم دل میں چھری چیھومز و گرخوں چکاں نہیں هے ننگ سينه دل أكر آتش كده نه هو هی عار دل نفس اگر آذرفشاں نہی*ں* نقصاں مہیں جنوں میں بلاسی هو گھر خراب سو کز زمیں کے مدلی بیاباں کر ان نہیں كهتي هو كما لكها هي ترى سرنوشت مين گو با جس به سجدهٔ بت کا نشان نهیں پاتاھوں اس سي داد کيے به اپني سيخن کي ميں روح القدس اکرچه سرا همزبان نهیں جاں هي بهائ بوسه ولي کيوں کهي ابھي ؟ الم کو جانتا هی که وه نیم جاں نہیں

\$P\$ "这个人的现在分词,我们就没有的的。""我们的那么一样的的女子的,我们也有什么。""你们也有什么。""你们我们的,我们 这一点,我们就没有一个人的一定, مانع دشت نوردي ڪوئي تدبير نهيں ا نک چکّر ھے مری بانوں میں زیمجیں ، دشت میں دوڑ ائی هیے مجھ کو کہ جیاں جاده غیر از نگهٔ دیدهٔ تصویر · ت لذّت آزار رهی جاتی هی جادهٔ راه وفا جز دم شمشىر رنج ہو میدئ جاوید گوارا رہیو خوش هو ں گر ناله زرونی کش تاثیر سركهجاناهي جهان زخم سراچهاهو جائ لذّت سنگ به اندازهٔ تقریر نهین جب کرم رخصت ہی باکی وگستاخی دی كوئي تقصر بجز خجلت تقصير نهين الي ادنا مه عقيده هي يقول ناسخ « آپ بی بهره هی جومعتقد میر نهین » illing soon - with or a specim wilders

مت سردمک دیده مین سمجهویه نگا هین هيں جمع سوبدائ دل چشم ميں آهيں برشكال ديدة عاشق هي ديكها چاهي كهل گئى مانند گل سو جا سى ديو ار چمن الفت گـل سي غلط هي دعوي وارستکي سرو هی با وصف آزادی گرفتار حالب سیاری شجر بید سلطنت دست ہه دست آئی هي جام می خاتم حشد هي تجاًي تري سامان وجود

نه رسوا هو حاي ورنه مرجانی میں کچہہ گردش رنگ طرب سی ڈر ہی جیتی هیں امید یه لوگ هم ڪو جاني کي بھي اله زادا تىرا نقش قىم دىكھتى ھىل خیابان خیابان ارم دیکھتی دل آشفتگاں خال کنج دھن کی سوىدا مين سير عدم ديكهتي روقامت سي أک قدّ آدم قیامت کی فتنی کو کم دیکھتی ڪر اي محو آئينه داري ۔ بحبھی کس عُنّا سی هم **د**یک

سراغ تف ناله لى داغ دل سى که شب روکا نقش قدم دیکهتی هیں بناكر ففيرون كاهم بهيس المالي. تماشای اهل کرم دیکھتی هس ملتي هي خوي يارسي نار التهاب مين کافر هول گرنه ملتی هو راحت عذاب میں كىسى ھوں كا شاؤں جيان خراب ميں شبهائ هجركوبهي ركهون كرحساب مبن تا يهر نه انتظار مين نيند آي عمر بهر آنی کا عید کر گئے آئی جو خواب میں قاصد کی آتی خط آک اور لکیه رکھوں میں جانتا ہوں جوو و لکھیں کے حواب میں مجهه تک کب ان کی بزم میں آناتها دور جام ساقی فی کجهه ملانه دیا هو شراب میں

جو منکر وفا ہو فریب اس یہ کیا چل کیوں بداگاں هوں دوست سی دشمن کے باب میں ماں مضطرب هوں و صل ماں خو ف رقد سي ڈالا ھی ^تم کو وہم نی کس پیچ وتاب می*ں* میں اور حقّ وصل، خداساز بات هي، جاں نذر دبنی بھول کیا اضطراب میں ھی تیوري چڑھی ھوئي اندر نقاب کی هی اک شکن بری هوئی طرف نقاب میں لاکھوں لگاؤ ایک چرانا نگاہ کا لا كهور بناؤ الك بكرنا عتاب مين و، ناله دل میں خس کی برابر جگه نه یائ جس ناله سی شگاف یزی آفتاب من وه سحر مدّعا طلمي مير نه کام آئ جس سحرسی سفینه روان هو سراب مین

غالب چهئيشراب پر اب بهي کبهي کبهي بيتا هوں روز ابر و شب ماهتاب ميں

کل کی لیی کرآج نه خسّت شراب میں

یہ سوء ظن ہی ساقی کو تر کی باب میں

ھیں آج کیوں ذلیل کہ کل تک نہ ت_{ھی} پسند

گستاخيَّ فرشته هماري جناب مير جا*ں کيوں*نکلني لگتي هي تن سي دم سماع

جاں نيوں،مدنی ليکتي هي نن سي دم شماع گر و ه صدا سمائي هي چنگ و رباب میں

رومیں هی رخش عمر کہاں دیکھئي تھمي

ی هانهه باک پرهی نه پاهی رکاب میں

اتنا ھي جيھکو اپني حقبقت سي بعد ھي

جتناکه و هم غبر سی هوں دبیچ و تاب میں

اصل شهود و شاهد و مشهود ایک هی

حيران هون بهر مشاهده هيكس حساب مين

ھے مشتمل عود صور پر وحود بحر بالكبا دهرا هي قطره وموج وحباب مبن شرم اک ادای ٔ ناز هی، اپنی هی سی سهی هال كتني بي حجاب كه هال يون حجاب مال آرایش حمال سی فارغ نہیں ہنوز بيش نظر هي آئينه دائم نقاب مين هه ,غیب غیب جسکو سیجهتی هیں همشهود هين خواب مين هنوز حوجاً كرهين خواب مين نمالميه ندېم دوستسي آيي هي يوي دوست مشفول حق هوں بندگئی او تراب ماں حىران، وردل كور وۋى كەنىشون، جگر كو مىن مقدور هو نو ساتهه رکهو ښنوحه گرکو میں چهورا پهرشک نی که تري کهر کانام لوپ هر آکسی روین تاهور که جاؤن کدهر کومین ؟

جاما مرا رقب کی در بر هنار مار ای کاش! جانتا نه تری رهگذر کومبر هي کيا جو کس کي باند هيئ، ميري بلا ڏري کیا جانتا نہیں ہوں تمھاری کمر کو میر ؟ لو وه بھی کہتی ہیں کہ یہ بی ننگ و نام ھی مه حانتا آگر تو لثاتا نه گھر کہ مبر چلتاهوں تھو ژی دور هراک تبزرو کی ساتمه پریچانتا نہیں ہوں ابھی راہبر کو میں خواهش کو احقوں نی پرستش دیا فرار کیا ہو جتا ھوں اس بت پیداد گر کو میر يهر ني خو دي مال بهول کيا راه کوئي مار جاتا وگرنه ابک دن اپنی خبر َ کو میر اینی یه کر رها هوں قیاس اهل دهر کا

سمجها هوں دلیذیر متاع هیر کو میر

غالب، خدا کری که سوار سمند باز دیکھوں علی بھادر عالمی گھر کو میں ذکر میرا به بدی بهی اسی منطور نهیر غىركى بات بگژ جائ تو كىچىپە دور مهىر وعدة سير كلسنان هي، خوشا طالع شوق مزدۂ قتل مفدّر ھے جو مذکور نہیر شاهد هستی مطلق کی کمر هی عالم لوگ کہتے ہیں کہ ھی پر ھمیں منطور نہیر قطره ابنا بھی حقیقت میں ھی دریا لیکن هم کو تقلید تنک طرفئ منصور نہیر سرت!ای ٔ ذوق خرایی، که و ه طافت به رهه عشق پر *عر*ىد*ە كى گون تن رنجور نهير* طلم كر طلم! أكر لطف دريغ آتا هو تو تغافل میں کسی رنگ سی مجبور

میں جو کہنا ہو ں کہ ہم لینگہے آبامت میں تھھیں کس رعونت سي و ه کهتي هيں که « هم حور نهيں » ساف دردي کش پيمانه جم هيں هم لوگ واي وه باده ڪه افشردهٔ آنگور نهيں هوں «ظہوری» کے مقابل میں خفائی اللہ یہ مىرى دعوى بەنە حدّ شەھى كە مشمور نهاس ناله جز حسن طلب، اىستم ابجاد، نهبن هي نفاضاي حما، شكوة سداد نهاس عشق و مردوري عشر ن كه خسر و ، كياخو ب ا هم کو نسان باہِ نامی فرماد نہیں کم نهای و ه بهی خرایی مان، بد و سعت معاوم دنت میں هے مجھی و معیش که کھر ماد نہیں اهل بيننن كوهي طرفان -ده ادب مَكب لعلمهٔ موح (از ساز اساد نهین

وائُّ محروميُّ تسليم! و بدا حال وفا!! جانتا هي ڪه همس طاقت فرياد نهس رنگ تمكين كل ولاله پريشان كمون هي؟ گر جراغال سر رهگزر باد نهین سید گل کے تل بند کری ہی گلجیں مژده ای مرغ که گلزار مین صبّاد نهین نفي سي ڪرتاهي اثبات تراوش گو با دى هي جائ دهن اسكو دم الجاد « نهس » کہ نہیں جلوہ گری میں تری کو چے سی بہشت يهي نقشه هي ولي اسقدر آباد نهين کرتی کس منهسی هوغربت کی شکایت نمالی سم کو ، مهری مارات وطر و یادمهان 41 11 11 دو نوں جہان دی کہ و مسیحھی به خوش رها بان آمری به شهرم که تکر از کیا کر بر

تهک تهک کی هر مقام په دو چار ره گئی

تیرا پتا نه پائیر تو ناچار کیا کریر
کیا شمع کی نہیں هیں هواخواه اهل بزم

هوغم هی جاںگدازتوغمخوارکیاکریر ؟

النا الله الله کا کریر کیا کریر ؟
هو گئی هی غیر کی شیریں بیانی کار کر
عشق کا اسکو گماں هم بی زبانوں پر نہیں

قيامت هي كه سن ليلمي كادشت قيس ميں آنا

تعجّبسی و مبولایوں بھی ہوتا ہی زمانی میں دل نازک په اس کی رحم آتا ہی مجھی تالب نه کر سر کرم اس کافر کو الفت آزمانی میں

دل لگا کرلگ کیا اس کو بھی تنہا بیٹھنا باری ابنی بی کہ _ککی عم نی بائی داد یالے

ہیں زوال آمادہ اجزا آفرینش کی تمام مهر گردوں هي چراغ رهگذار بادياں یه هم جوهجرمین دیوارو در کو دیکهتی هان کبهی صباکو، کبهی نامه برکو، دیکهتی هیں و مآئ گھر میں هماري! خداكي قدرت هي!! كبهي هم انكو كبهي اپني گهر كوديكهتي هيں نظر لگی نه کهس اس کی دست و بازو کو یه لوگ کیو رسمری زخم جگر کو دیکهتی هیں تری جو اهر طرف کله کو کیا دیکھیں

م طرف عند تو الله دیمهین هم اوج طالع لعل و گهر کو دیکهتی هیں از الرازا

نہیں کہ مجھکو قیامت کا اعتقاد نہیں

شب فراق سی روز جزا زباد نہیں

کوئی کہی کہ شب مہ میں کیا برائی ھی بلاسی آج اگر دن کو ابر و باد نهیر جو آؤں سامنی انکی تو مرحبا نه کہیں جو جاؤں و اں سی کہان کو تو خبر باد نہیں كمهى جو ياد بهي آتا هوں ميں تو كهتي هيں كه آج بزم مين كچيهه فتنهٔ وفساد نهير علاوه عيدكي ملتي هي اوردن بهي شراب گدائ کوچهٔ می خانه نامراد نهیر جهاں میں ہو غم و شادي بهم همين كياكام دیاهی هم کو خدانی و دل که شاد نہیں تم انکی و عدی کاذ کر ان سی کیوں کرو 🖫 🔒 یه کیا که تم کهواوروه کهن که یاد نهیر تیری توسن کو صبا باندهتی هیر هم بھی مضموں کی هوا باندھتی هیر

ا آه کا کس نے اثر دیکھا ھی هم بهيآک اپني هوا باندهتي هير فرست کی معابل، ای عمر برق کو یا به حنا باندهتی سي رهائي معلوم اشک کو بی سر ویا باندهتی هیر نشئة رنگ سي هي واشد گـل مست ک بند قبا باندهتی هبر علطي هائ مضامير مت پوچهه لوگ نالی کو رسا باندھتی ہیں اہل تدسر کی واماںدگاں۔ • آبلوں پر بھی حنا بابدھتی ھیں ا ساده پرکار هیں خوباں ال هم سي پمان وفا ماندهي هيس

زمانه سخت کم آزار هی بجان اسه وگرنه هم تو زیاده توقع رکهتی هیر

ا ۱۰۰۱ کو اور در پر نهیں هوں میں دائم پڑا هوا تری در پر نهیں هوں میں خاک ایسی زندگی به که پتھر نهیں هوں میں

حت ت ايسټېرلغا يي په تاپههر ټيل دوره کيونگر دش مدام سي گهبرا به جائ دل

انسان هوں پیاله وساغر نہیں هوں میں

بارب! زمانه مجهكو مثاتا هي كس لئيي؟

لوح جہاں به حرف مکرّر نہیں هوں میں

حد چاہئی سزا میں عقوبت کی واسطی آخر گناهگار ہوں کافر نہیں ہوں میں

احر کناهمار هول افر مهیل هول کنی کس و اسطی عزیز نهیل جاننی مجیهی؟

لعل و زمرّ د و زر و گوهر نهیں هوں میں رکھتی هوتم قدم مری آنکھوں سی کیوں دریع؟

رتبی میں مہر و ماہ سی کمتر نہیں ہوں میں

كرتى هو مجهكو منع قدم موس كس لئي؟ کیا آسمان کی بھی برابر نہیں ہوں میں شااب وظیفه خوار هو دو شاه کو دعا و و دن گئے که کہتے تھے بنو کر نہیں هو ن میں المان کیمیه الله و گل میں نمایاں هو گئیں خاک میں کیا صورتیں ہونگے کہبنہاں ہو گئیں ماد تھیں ہم کو بھی رنگارنگ بزم آرائیاں لیکن اب نفش ونگار طاق نسمان هوگئیں تهیں بنات النعش گردوں دں کو پر دی میں نہاں شب کو انکی دل میں کیا آئی که عی بان هو گئیں؟ قىد مىں معقوب بى لى گونه يوسف كى خبر لیکن آنکهیں روزن دیوار زنداں ہوگئیں سب رقیموں سی هوں ناخوش پر زنان مصرسی هي زليخا خوش كه محو ماه كنعان هو گئين

جوئ خوں آنکھوں سی بہنی دو، کو میسام فراف میں یه سمیجهونگا که شمیں در فروزاں هر دئیں ان برى زادوں سى لس كي خلد ميں هم انتقام قدرت حق سي يهي حورس أكروال هو كئيل نینداس کی هی، دماغ اس کاهی، راتیں اس کی هیں تیری زلفیں جس کی بازہ پر پر ساں ھو گئیں میں چمن میں کیا گیا کویا دہستاں کھل گیا بلبلین سن کر مری نالی غزل خوان هو کئیں و منگاهين کهون هوئي جاني هين پارپ دل کي دار " جومري كو تاهي قسمت سي در كان هو كئان 🔐 بس که رو کامیں نی، اور سبنی میں ابھریں ہے۔ مبري آهين بخية چاک ٿَ. ٻن هو کئين واں گیا بھی میں توان کی کالبوں کا کیا جواب باد تهیں جتنے دعائیں صرف دریاں ہو گئیں ا

جاں فزاھی بادہ، جس کی ھاتہہ میں جام آگا سب لکبریں هانهه کی گویا رگ جاں هو گئیں هم موحّد هیں همارا کش هی ترک رسوم ملّتين جب من گئين اجزائ ايمان هو گئين ر بج سي خوگر هوا انسان تو مث جاتا هي رنج مشكلين مجهر برين اتني كه آسان هو گئين یوں هي گرروتارها ال تو اي اهل جهان دیکھنا ان بستیوں کو ہم کہ ویران ہو گئیں **د**بوآنگی سی دوش به زیار بهی مهبر یمنی هماری جلب میں آک تار بھی نہیں دل کو نیاز حسرت دیدار کرچکی دیکها نو هم میں طاقت دیدار بھی نہیں ملنا ترا آگر نهیں آساں ہو سہل ھی دثوار تو بهي هي ڪه دشوار بھي نہيں ا

بی عشق عمر کث نہیں سکتی هی اور یہاں طاقت بقدر لذّت آزار بھی نہیں شوريدگي کي هاتهه سي هي سر و بال دو ش صحرامیں،ای خداا کوئی دیوار بھی نہیں گنجایش عداوت اغیار اک طرف ماں دل میں ضعف سی هوس بار بھی مہیں دُر ناله هائ زار سي مبرى، خداكو مان آخر نوائ مرغ گرفتار بھی نہیں دل میں هی بار کی صف مثر گاں سی رو کشی حالاتكه طاقت خلش خار بهي نهين اس سادگی په کون نه مر جائ ای خدا لزنی هیں اور هاتمه میں تلوار بھی میں دىكھا ا ، كو خلوت وجلوت ميں بارھا ديوانه گر نهيں هي تو هشبار بهي نهيں

نهیں هي زخم کوئي بخيي کي در خور مري تن ميں هوا هي تار اشک ياس رشته چشم سوزن مين هوئي هي مانع ذوق نماشا خانه ويراني کف سیلاب باقی ہی برنگ پنبه روزن میں و دىعت خانة بى داد كاوش هائ مرگال هول نگین نام شاهد هی مری هر قطره خور تن میں بياں كس سى هوظامت كستري ميرى شبستانكى شبمه هوجو رکهدین پنبه دیوار ونکی روزن میں نكوهش مانع في ربطي شور جنوں آئي هو اهي خندهٔ احباب بخيه جيب و دا من مين ہوئ اس مہر وش کی جلوۂ تمثال کی آگی پرافشاں جوہر آئینہ میں مثل ذرّہ روزن میں نه جانوں نیک هوں پاید هوں پر صحبت مخالف هی جو**گل هوں تو هوں گلخن میں جوخس هوں توهوں گلشن می**ں

هزاروں دل دئي جوش جنون عشق بي مجھكو سيه هوكرسو يدا هوگيا هر قطره خوں تن ميں اسمان زنداني تاثير الفت هائ خوباں هو خم دست نوازش هوگيا هي طوق گردن ميں

حم دست بوارس هو بیاهی طوق بردن هین مزی جهان کی اپنی نظر مین خاک بهین سوای خون جگر سوجگر مین خاک بهین مگر غبار هوی پر هوا آژا لیجای وگرنه تاب و توان بال و پر مین خاک بهین به کس بهشت شمادل کی آمد آمد هی؛

که غیر جلوهٔ گل ره کزر مین خاک بهین بهلاا سی نه سهی کیهه مجهی کو رحم آنا

بهلاا سی نه سهی کیهه مجهی کو رحم آنا

اثر مری نفس بی اثر مین خاک بهین خیال جلوهٔ گل سی خراب هین می کش

ھو اھوں عشق کی عارت گری میں شہ مندہ سوائ حسرت سمس گهر میں خاک نہیں هماری شعر هال اس صرف دل لگی کی اسد کھلاکہ فائدہ عرض هنر میں خاک نہیں دلهے ہو هے به سنگ وخشت دردسی مهر به آی کمون؟ روئیں گیہم ہرار ہار کوئی ہمیں سای کیوں؟ سها، حرم مهیا، در مهاد، آستال مها دىمهى هي*ن ده گر* ديه هم عبر همان اثهاي كيون، جب و، مال دل فرور، صورف مهربيم رور آب مے هولطاره سور بردی میں منه چهیای کوں دشنهٔ عمر و جالب سدان، باوک بارقی بناه سراهی عکس رخ سهی سامنی سری آی کدوں؟ فید حیاب و بندغم اصل میں دو یوں ایک هیں مو سسی مهلی آدمی عم سی مجات بای کمور،

حسن اوراسيه حسنظن ره گئي بوالهوس كي شرم اپني په اعماد هي غير ڪو آزماي کيون واں و مغر ورعز و نازیاں یہ حجاب یاس وضع راه میں هم ملیں کہاں؟ بزممیں وہبلائ کیوں؟ هاں وہ نہیں خدا پرست، جاؤ وہ بی وفاسہی جسکوهودین و دل عزیز اسکی گلیمیں جای کیوں الم ، خسته كي بغير كون سي كام بند هين روئبي زار زار كياكيجئسي هائ هائ كيون، غنجة ناشكفته كو دور سي متدّكها كه بون بوسي کو بوچهتا هو ن مین مندسی مجهی بتاکه بون پرسش طرز دل بري کيجئبي کبا که بن کهي اسکی هراک اشاری سی نکلی هی په ادا که بوں رات کی وقت می ببی ساتهه رقیب کولیئ آئ و ہاں خدا کری پر نه کری خداکہ یوں

غىر سى رات كتابني ؟ يە جوكھا تودىكھىي سامنی آن منثهنا اور یه دیکهنا که یون بزم میں اسکے رو به روکیوں به خموش بیثھئے اسکے تو خامشی میں بھی ھی سمی مدّعا که یو ں میں نی کہا کہ بزم باز چاہیئ غیرسی تہی سن کی ستم طریف نی مجھکو اٹھادیا کہ یوں محهسي کها جو يارني جاتي هيں هو ش کس طرح دیکھکی مىري بى خو دي چلني لگي هوا که بوں کے مجھی کوئ بارمیں رہنی کیوضع ںادتھی آئینه دار ن گئی حبرت هش باکه نون گر تري دل مين هو خيال و صل مين شو ق كازو ال موح محمط آب میں ماری هی دست و یا که یوں جو به کہی که ریخته کیوں که هور شک فارسی گفتهٔ اله ایک بار پژهکی اسی سناکه دون

رديف (و)

حسد سی دل آگرافسرده هی گرم نماشا هو که چشم تنگ شابد کثرت نظاره سی و اهو به قدر حسرت دل چاهدی ذوق معاسی بهی بهی بهروں یک گوشهٔ دا من کرآب هفت در با هو آگروه سرو قد کرم خرام ناز آجاوی کف هر خاک دلشن شکل فری ناله فرسا هو

کعبی میں جا رہا تونہٰ دوٰ طعنہ کیا کہیں

بهو لاهوں حقّ سحبت اهل كنيت كو ؟

طاعت میں تا رہی نه می و آنگبیں کیلاگ دوزخ میں ذال دو کوئی لیکر بهشت کو

هوں منحرف نه کیوں رہ ورسم اواب سی؟

ٹیڑھا لگا ھی قط قلم سرنوشت کو

ناان کچهه اپني سعي سي لهنا نهين مجهي خرمن جلی آگرنه ملخ کهای کشت کو ۱۱۱۱۱ از و ارسته اس سی هین که محبت هی کیوں نه هو کیجی هماری ساتهه عداوت هی کیوں نه هو چهوژانه مجهه میں ضعف نی رنگ اختلاط کا هي دل په بار نقش محبت هي کيوں نه هو هي مجهكو تجهسي تذكرة غير كا كله هرچند بر سبیل شکایت هی کنوں نه هو پیدا هوئي هي کهتي هين هر درد کي دوا يوں هو تو چارۂ غم االفت هي کيوں نه هو دُالا نه بي کسي پي کسي سي معامله اینی سی کھینیچتا ہوں خجالت ہی کیوں نه ہو هي آدمي بجائ خود اک محشر خيال

هم انجمن سمجهتي هيں خلوت هي کيوں نه هو

الهنكامة زبوني همّت هي انفعال حاصل نه کیجی دهر سی عبرت هی کبورنه هو وارستگی بهانــهٔ بیگانگی نهیر ابنی سی کرنه غیر سی و حشت هی کیوں نه هو منتاهي فوت فرصت هستي كا غير كوئي عمر عزیز صرف عبادت هی کیوں نه هو اس فتنه خوکی در سی اب انهتی نهیں ۱ ، اسمیں هماری سر به قبامت هی کنوں نه هو قفس میں هوں گراچهابهی نه جا میں مبری شیون کو مراهونا براکباهی نوا سنجان گلشن کو ؟ نهیں کر همدمي آسان نه هو به رشک کیا کم هي ؛ نه دي هوتي خدا يا آرزوي دوست دشمن كو نه نکلا آنکیه سی تهری اک آنسواس جراحت پر كىاسىنى ەبى جىسنى خون چىكان مىژ كان سوزن كو

خدا سر مای هانهو رکو که رکهنی هی کشاکش میں کبھی مبری کر ساں کو کبھی جاماں کی دا من کو ابھی ہم قتل کہ کا دیکھنا آساں سمجھنی ہیں نهیں دیکھا سنا و رجوئ خو ر) میں تبری توسن کو ھوا چرجا جو مبری بانوں کی زنجبر بننی کا کیابتاب کاں میں جنبش جو ہر نی آھن کو خوشی کما کھنت پر میری اگر سوبار ابر آوی سمجتها هوركه دهوىد هيهمابهيسي برق خرمن كو وفا داری به شرط استواری اصل ایماں هی مری بت خابه میں رو کعی میں گاڑو بر همن کو () شهادت تهي مري قسمت مبن جودي تهي مه خومجهكو جہاں تلوار کو دیکھا جھکا دبتا تھا گردن کو نەلثنادن كوتو كب رات كو يوں بى خبرسو يا ؟ رها کھٹکا نہ چوری کا دعا دینا ھوں رھرن کو

سخن کیا که نهیں سکتی که جو با هوں جو اهر کی جگر کیاهم نهیں رکھتی که کھودیں جاکی معدن کو مری شاہ سلیمان جاہ سی نسبت نہیں 'اا فریدون و جم و کبخہ سرو و دار اب و بهمن کو

دهو تاهوں جب میں ببنی کو اس سم تن کی پانؤ
رکھتا هی ضدسی کھبنچ کی با هر لگن کی بابو
دی سادگی سی جان پڑول کو ہ کن کی پانؤ
هیہات! کیوں نه ٹوٹ کئی پیرزن کی پانؤ
بھاگی نہی شم بہت سواسی کی سزاهی بهه
هو کر اسر دابتی هبر راهزن کی بانؤ
مر هم کی جسنجو میں بھرا هوں جو دور دور
تن سی سوا فگار هیں اس خسته تن کی بانؤ
الله ری ذوق دشت نوردی کے دی مرگ

هلتي هيں خو دبه خورد سري اندر كفن كي پائو

هی جوس کل بهار میں یاں تک که هر طرف
الآئے هو أن الجهتي هیں مرغ چهن کی پانؤ الشب کو کسی نبی خواب میں آیانه هو کہیں
د کھتی هیں آج اس بت نازک بدن کی پانؤ السب مری کلام میں کیوں کرمزا نه هو ؟
پہتاهوں دهو کی خسر و ثرین سخن کی پانؤ

واںاسکوهول دل هي نوباں ميں هوں شر مسار . بعني نه ميري آه کي تائبر سی نه هو اپنی کو دبکھتا نہيں ذوق سم کو ديکھه آئينــه تا ڪه دېدۀ نخچير سي نه هو .

وال پہندچ کر جو غش آتا بئھ ہی ہم کو صدرہ آہنگ زمیں بوس قدم ہی ہم کو

دل کو میں اور مجھی دل محو وفار کھتاھی کس قدر ذوق گرفتارئ هم هی هم کو ضعف سي نقش يئ مور هي طوق گردن تىرى كوچى سى كهان طاقت رم هى هم كو جان کر کیجی تغافل که کچهه امید بهی هو یه نگاه غلط انداز تو سم هی هم کو رشک هم طرحی و درد اثر بانگ حزیں نالهٔ مرغ سحر تیغ دو دم هی هم کو سہ اڑانی کی جو وعدی کومکرر چاہا هنس کی بولی که تری سرکی قسم هی هم کو دل کی خوں کرنی کی کیاو جه ۲ و لیکن ناچار پاس بی رونقیؑ دیدہ اہم ہی ہم کو تم و ه نازک که خموشی کو فغاں کہتے ہو هم و ه عاجز که تغافل بهی ستم هی هم کو

X öslar X لكهنؤ آنى كا راعث مين كهلما رحى" هوس سبر و تماشا سو وہ کم هی هم کو ا مقطع سلسلهٔ سُوق مہیں ھی به شہر عرم سبر بجف و طوف حرم هي هم کو لئے جاتی ھی کہیں ایک ہوقع ا جادۂ رہ کشش کاف کرم ہی ہم کو تم جانو تم کو عرسی جو رسم و راه هو مجهکو بھی دوحھی رہو تو کیا گناہ ہو اُن مجهی مهار مواحدة رور حشر سي قابل اکر رہیں ہی ہو تم گوا، ہو كىاوەنھى بىكنەكشو حق الئناسھىر؟ ماماكه بم نشر مهن، حور سُمد و ماه هو |

أبهرا هوا نتماب میں هی ان کی ایک تار
مرتا هوں میں که به نه کسی کی نگاه هو
جب می کده چهثا، تو یهراب کیاجگه کی فید؟
مسجد هو، مدرسه هو، کوئی خانقاه هو
سنتی هیں جو بهشت کی تعریف، سب درست
لیکن خدا کری وه ترا جلره گاه هو
ال بهی گرنه هو تو کچهه ایسا ضرر به به
دنیا هو یا رب! اور مرا بادشاه هو
گئی وه بات که هو گفتگو، نو کون کر هو

دسی وه بات له هو دفتکو، رو رون در هو
کهی سی کچهه نه هوا پهر کهو، تو کیون کر هو
هماری ذهن میں اس فکر کاهی نام و صال
که گرنه هو تو کهان جائیں، هو تو کیون کر هو
ادب هی اور یهی کشکه ش، تو کیا کیجی

تمہیں کیو کہ گزارہ صنم پرستوں کا بتوںکی ہوآگرایسی ہےخو ، توکیوںکرہو الجهتي هو ، تم ، أكر دبكهتي هو آثينه جوتمسي شهرمين هو رايک در تو کيون کر هو جسي لسبب هو روز سياه ميرا سيا وه شخص دن نه کہی رات کو تو کیوں کر ہو همیں دمر ان سی امید، اور انهی هماری قدر هماري بات هي ٻو جهس نهوء توکيوںکر هو غلط نه ایما همرے خط پر کماں تسلّی کا نه مانی دیدهٔ دیدار جو، تو کیوں کر هو بتاؤ آس مؤه كو داكهكر هو محركه قرار یه نبش هو رگ جان میں فرو تو کبوں کر هو مجهى جنوں نهيں ١١ ولي مه قول حذور "فراق بارمس نسكين هو تو كمول كرهو؟ "

لسي دودي کې دل کوئي نواسنیج فغاں کیوں هو؟ نه هو جب دل هي سيني مين، تو زهرمنه مين زبال کيون هو؟ و ه اپني خونه چهوژين کي، هم ابني و ضع کيون بدلين سبک سر بن کی کیابوچهان که همسی سر گران کیون هو؟ کیا غم خوارنی رسوالکی آگ اس محبت کو نه لاوی تاب جو غم کي وه ميرا راز دار کيوں هو ؟ وفا کیسی ؟ کہاں کا عشق ؟ جب سر پھوز نا تھیرا تو بهرای سنک دل تیرا هی سنک آستان کیوں هو؟ قفس میں مجھسی روداد چمن کہتی نه در همدم گري هي جس په کل بجلي، و ممبرا آشيال کيوں هو؟ بهه کهه سکتی هو هم دل میں نهیں هبں پر مه بتلاؤ كهجب دل مين عهير تم هو، توآنكهون سي مهال كيول هو؟ غلط هي جذب دل كاشكوه، دبكيهو جرم كس كاهي؟ نهُ کھینچو کرتم اپنی کم گشا ش در میاں کیوں ہو؟الم

یه فننه آدمی کی خانه و سرانی کوکیا کم هی ؟ هوئی تم دوست جس کی دشمین اُس کا آسمان کموں هو؟ اُ يهيي هي آز مانا، نوستانا کس کو کهتي هيں ؟ عدو کی هولئے جب تم، تو میرا اہتحاں کیوں هو؟ کہا تم نی، که کیوں هو غیر کے ملنی میں رسوائی بجاكهتي هو، سيچكهتي هو، پهركه "وكه هاركيول هو نکالا چاہتا ہی کام کبا طعنوں سی تو ،اا ىرى بى مهر كهني سى وه تجهير مهر ماں كبو ں هو ر همئیاں ابسی جگہ چل کر، جہاں کوئی نه هو هم سخین کوئی به هو اورهم زباں کوئی به هو بی در و دبوار سا اک کهر بنا با چاهبیً کوئي هم سابه به هو اور باسبان کوئي نه هول برُ سي گر بيمار تو ڪوئي نه هو بيمار دار اور آگر مرجائسي تو نوحه خواں کوئي نه هوا

رديف (ه)

از مهر تا به ذرّه، دل و دل هی آئنه

طوطي کوشش جهت سي مقابل هي آئده

هی سبزه زار هر در و دبوار عمکده

جسکي بهار به هو پهراسکي خزان نه پوچهه ناچار بی کسي کي بهي حسرت انهائبي

د مواری ره وسیم همرهان به دوچهه

ردیف (ی)

صدجلودرو ده رو هی جو مز ایاں انہائی

الهن كهال كه ديد كا احدال أنهائبي

ھی سنک پر برات معاش جنوبِ ءشق

سى ھنەز منن الفلال الهائب

دىوار بار منّت مزدور سى ھى خم ای خانمان خراب نه احسان اثهائی یا مىرى زخم رشک کو رسوا نه کیجی بردة تبسم بنهال مسجد کی زیر سابه خرابات چاهئی بهوں باس آنکمه فبالهٔ حاجات چاهئی عاشق هوی هیں آپ هی اک اور شخص بر آخر سم کی کچمه تو مکافات چاهئی دی داد ای فلک دار میرت برست کی هاں کہ۔ ، ، نه کجهه تلافی مافات چاهئی سيکھي هين مار - رن کي لئ هم مصوري تذریب کچه تو بهر ملاقات چاهئی می سی غراض ا الله ی کس درسیاه کو اک کوره ین دی مجھی دن رات جاهئی أَوْ

هی رنگ لاله و گل نسریر جداجدا هر رنگ میر بهار کا اثبات چاهئی

💥 قطعه 💸

سر بائ خم په چاهئی هنگام ، خودي رو سوئ قبله وقت مناجات چاهئي رمني به حسب گردش پيانهٔ صفات عارف هميشه مست مئ ذات چاهئی نشو و نما هی اصل سی ال فروع کو خاموشی هی سی نکلی هی جوبات چاهئی

بساط مجز میں تھا ایک دل بک قطرہ خوں وہ بھی سو رہتا ہی بہ انداز چکیدن سرنکوں وہ بھی رہی اس شوخ سی آزردہ ہم چندی تکلف سی مکلف بر طرف، تبا ایک انداز جنوں وہ بھی

خیال مرگ کب تسکیں دل آزردہ کو بخشی مری دام تمنّا میں هی آک صبدزبوں وہ بھی نه ك تاكاش ناله ، محهكه كما معلوم تها ، همدم! که هو گا باعث افر ایش درد دروی و ه بهی نه اتنا برّش تیغ جفا پر باز فرماؤ مري در مائي ، تابي ميں هي آک موج خو ںوہ بھي می عشرت کی خوا هشساقی گردوں سی کیا کیجی لئ مديها هي اک دو چار جام و از گوں وه بھي مرى دل مين هي 'ال يشوق و صل و شكوه هجران خداوه دن کری جواسسی میں به بھی کہوں و ہبھی ھی بزم بناں میرے سخن آزردہ، لیوں سے تنگ آئ ھير ھم ايسي خوشامد طلبوں سي هی دور قدح وجه پرنشانی صهبا ىک بار لگا دو خم مى مىرى لبولى سى

رندان در می کده گستاخ هین، زاهد! زنہار نہ ہونا طرف ان یے ادبوں سے سداد وفا ديكيه !كه جاني رهبي آخر هر چندمری جان کو تھا ربط لبوں سی تا هم کو شکایت کی _{نهی} باقی نه رهی جا سن لنتی هیں کو ذکر همارا نہیں کرتی ! ترا احوال سنا دبنگيهم انكو و . سن کی ملالس به اجارا نہیں کرتی أ كهر مبن تهاكما ؛كه تراغم اسي غارت كرنا وه جوركهتي تهيهماك حسرت نعمير سوهي عَم دنیا، ی کر پائي بھي فرصت سر انھاني کي

فلک کا دباینا نفر، ب نیری یاد آنی کی

کهلی گاکس طرح مضموں مری مکتوبکا یارب! قسم کھائي ھي اس کافر ن کاغذ کي جلان کي لبنا زينيان مين شعلهُ آتش ڪاآسان هي ولى مشكل هي حكمت، دل مين سوز غم چهياني كي انهیں منظور اپنی زخمیول کا دبکہه آنا تھا اٹھی تھی سبرگل کو ، دیکھنا شوخی بہانی کی هماري سادگي تهي، التفات ماز پر مرنا ترا آنا نه تھا طالم، مگر عمید جانی کی لکد کوب حوادث کا نحمّل کر نہیں سکتی مري طاقت که ضامن تھي بتوں کي نازاڻھانی کي كهور كيا خوي ً اوضاع ابنائ زمان الله . بدي کي اس ، جس سي هم ، کي نهي بارها نبکي حاصل سی هاتهه دهو بینهه ای آرزو خرامی دل جوش گرىه مىں ھى دو ، ھى يُ اسامي إُرُّ

اس شمع کي طرح سي جس کو کوئي بجھادي ميں بھي جلي هوؤں ميں هوں داغ نا تمامي

کیاتنگ هم سته زدگان کا جهان هی! جس میں که انک بیضهٔ مور اسمان هی هی کائنات کو حرکت تیری ذوق سی

پر تو سی آفتاب کی ذرّی میں جان هی حالاں که هی یه سیلی خارا سی لاله رنگ

غافل کومیری سبشی په می کا گمان هی کی اُس نی گرم سینهٔ اهل هوس مبن جا آهی به کرم در در داد که نوز دا و کار نام هم

آوی نه کیوں پسند؟که نهندًا مکانب هی کیا خوب تم نی غیر کو بوسه نہیں دیا!

بس چپ رهو همارۍ بهي منه ميں زبان هي بذنها هي جو که ساية ديوار يار مبر

ارمان روائی کثور مندوستان هی

ڪا اعتبار بھي غم ني مثاديا کس سی کھوں کہ داغ جگر کانشان ہی ھی باری اعتماد وفا داری اس قدر الربي ، هم اسمين خوش هين كه نامهر بانهي دردسی میری هی نجهکو بی قراری های های كيا هوئي ظالم تري غفلت شعاري هائ هائ تیری دل میں گرنه ٰتھا آشوب غم کا حوصله تونیپهر کیون کې تهیمیريغم گساری ؟ هائ هائ کیوں مری غرخو ارگی کا تجمه کو آیاتها خیال؟ دشمني اپني نهي مبري دوست داري هائ هائ عمر بهركا تونى پيمان وفا باندها توكيا؟ عمر کو بھی تو نہیں ھی پائ داري ھائ ھائ زهرلگتي هی مجهی آب و هوای زندگي ىعني تجهسى تهي اسى نا ساز گـاري هائ ً هائ

كل فشاني هاى ناز جلوه كوكبا هو گيا؟ خاک پر هوتي هي تبري لاله کاري هائ هائ شرم رسوائي سي جا چهبنا نقاب خاک مىر ختم هي الفت کي تجهپر پرده داري هائ هائ خاک میں ناموس پیمان خبت مل گئی آتهه گئی دنیا سی راه و رسم یاري های ٔ های هاتهه هي تيغ آزما كا كام سي جاتا رها دل به اک لگنی نه بابا زخم کاری های های کس طرح کائی کوئی شب های تار بر شکال **ھی ن**ظر خو کردۂ اخنر شہاری ہائ ہائ گوش مهجور پیام ، و چشم محروم جمال ایک دل' تس بر به نا امید واری های های عشق نی یکژ انه تها ، الله ، البهی و حشت کارنگ ر ه گيانهادل مبرجو كجمهدوقخواريهاي هاي

سر گشتگی مبن عالم هستی سی باس هی تسکیں کو دی نوید کہ مرنی کی آس ہی لیتا نہیں مری دل آزارہ کی خبر ابتک و مجانتاهی که میری هی پاس هی كجي بيال سرور تبي غم كهان تلك هر مو مری بدن په زبان سباس هي ههوه غرور حسن سي بلگانه وفا هر چند اس کی باس دل حقشناس هی يى جس قدر ملى شب مهتاب مى شراب اس بلغمي مزاج کو گرمي هي راس هي هراک مکان کو هی مکین سی شرف است مجنوں جومرگیا ہی، توجنگل اداس ھی

اگر خامشی سی فائدہ اخفای حال هی خوش هوں که مىرى بات سمھىجنى محال ھى كس كوسناۋں حسرت اظهار كا گله دل فرد جمع و خرچ زباں هائ لال هی کس یر دی میں هی آئنه برداز ای خدا رحمت که عذر خواه لب بی سوال هی هي هي خدانه خواسته وه اور دشمني! اي شوق منفعل! مه تجهي كما خيال هي؟ مشکیں لباس کعبہ علی کی قدم سی جاں ناف زمين هي نه كه ناف عن ال هي وحشت په مبري عرصهٔ آفاق تنگ تها دریا زمین کو عرف انفعال هی هستي کي مت فريب ميں آجائيو 📗

عالم تمام حلقة دام خيال هي

تم اپنی شکوی کی باتیں نه کھو د کی یو جھو حذر کرو مري دل سي که اس مس آگ ديي هي دلایه درد والم بهی تو مغتنم هی که آخر نه گریهٔ سحري هي نه آه نيم شي هي ایک جا حرف وفالگها تھا سوبھی مٹ گیا ظاهراکاغذ تری خط کا غلط بر دار هی حي جلي ذوق فناكي نا تمامي برنه كورى؟ هم نہیں جلتی نفس ہر چند آتش بار ہی آگ سي ياني ميں بجهتي وقت ائهتي هي صدا هر کوئي درماندگي مين نالي سي ناچار هي هي و هي بدمستيُّ هر ذرّه کا خو دعذر خو اه خس کے جلوی سی زمیں تا آسماں سرشار ھی مجهسي مت كهه تو همين كهتاتها اپني زندكي زندگی سی بھی مراجی ان دنوں بیزار ھی

آنکمه کی تصویرسر نامه په کهینچی هی که تا تجهیه کهل جاویکهاس کو حسرت دبدار هی يبنس ميں گزرتی هيں جو کو چيسي و م ميري کندها بهی کهاروں کو بدلنی نہیں دبتی مري هستي فضائ حيرتُ آباد عنّا هي جسى كہتى ھيں ناله وداسي عالم كا عنقا ھى خزاںکیا،فصل کک کہتی ہیں کس کو، کوئی موسم ہو وهي هم هيں، قفس هي، اور ماتم بال ويركا هي وفائِّ دلبران هي اتفاقي، ورنه اي همدم! اثر فرياد دلهائي حزين كاكس ني ديكها هي؟ نه لائي شوخي أنديشه، تاب رنب نوميدي كف افسوس مانما عهد مجديد عُمَّا هي

رحم کر ظالم، که کیا بو د چراغ کشته هی نبض بيمار وفا دود چراغ ڪشته هي دل لگی کی آرزو بیجین رکھتی ھی ھمیں ور نه یاں بی رو نقی سود چراغ کشته هی المال الرواد هي المال ا سہ مه تو کہوی که دو د شعلهٔ آواز هي يبكر عشّاق، ساز طالع نا ساز هي ناله گویا گردش سیّارہ کي آواز هی دست گاه دیدهٔ خونبار مجنون دیکهنا یک بیاباں جلوۂ گل، فرش یا انداز ھے مىرى وحشت ترى شهرت هى سهي کین**ج**ی نه تعلّق ^هم سی کچهه نهیں هی تو عداوت

ميري هوني ميں هي ڪيا رسوائي ؟ ای وہ مجلس نہیں خلوت ھی سہی هم بھی دشمن تو نہیں ھیں اپنی غبر ڪو تجھسي محبت هي سهي اپني هستي هي سی هو کچهه هو آگہی گر نہیں غفلت ہی عمر هر چند که هی برق خرام دل کی خوں کرنی کی فرصت ھي سہي هم ڪوئي ترک وفا ڪرتی هيں ؟ نه سهی عشق، مصببت هی كچهه تو دى اى فلك نا انصاف آه و فرياد *ڪي* رخصت هي سه*ي* هم بھي تسليم کي خو ڏالينگي بى نيازي تري عادت هي

یار سی چھیڑ چلی جائی ایہ۔ گر نهیں وصل تو حسرت هی سهی هي آرميدگي ميں نکوهش بجا مجھي صبح وطن هي خندة دندان عا مجهي ڏهونڏهيهياسمغني آتشنفس کو جي جس کی صدا ہو جلوۂ برق فنا مجھی مستانه طي كروں هوں ره وادئ خيال تا باز گشت سی نه رهی مدّعا مجھی كرتا هي بسكه باغ مين تو بي حجا بيان آني لگي هي نکهت کل سي حيا مجهي کھلتا کسی یہ کیوں مری دل کا معاملہ

شعروں کی انتخاب نی رسوا کیا مجھی

زندگی اپنی جب اس شکل سی گزری الم هم بھی کیا یاد کریں گی کہ خدار کھتی تھی اس بزم میں مجھی نہیں بنتی حیا کیے ، بيڻها رها اُگرچه اشاري هوا ڪبئ دل هي تو هي سباست در بان سي دُر گيا میں اور جاؤں در سی تری بن صدا کیے ً ركهتايهر و ن هو ن خرقه و ستّجاده ر هن مي مدّت هوتي هي دعوت آب و هواکيئ ، صرفه هي گزري هي هو گرچه عمر خضر حضرت بھي کل کہيں کي که هم کيا کيا کيئي، مقدور هو تو خاک سی پوچهوںکهایلئیم تو ، وه گنج های گران مایه کیا کیی، کس روز تهمتین نه تراشا کنی عدو ۲ کس دن هماری سرپه نه آری چلاکبئ

صحات مال غاركي له يژي هو كهان به خو ديني لگا هي بو سه بغير النجا کييً ضدکی هی اور بات، مگر خو بری نهیں بھو لی سی اس نی سیکڑوں وعدی وفا کہی نهال ، تمہیں کہوکہملی گا جو اب کیا؟ مانا کہ تم کہا کہے اوروہ سنا کہی ً رفتار عمر قطع ره اضطراب هی اس سال کی حساب کو برق آفتاب ہی مننائی می هی سرو نشاط بهار سی بال تدرو جلوة هوج شراب هي زخمي هواهي ياشنه ىائى ثبات كا نی بھاًکنی کی گوں، نہ اقامت کی تاب ہی جاداد باده نوشی رندان هی شش جهت غافل گھاں کری ہی کہ کبتی خراب ہی

نظاره کیا حریف هو اس برق حسن کا جوش بہار جلوی کو جس کی نقاب ہی میں نا مراد دل کی تسلّی کو کیا کروں ما ناکہ تیری رخ سی نگہہ کےا میاب ہی گذرا اسم، مسترت پیغام یار سی قاصديه بجهكو رشك سوال وجواب هي دیکھنا قسمت که آپ اپنی پهرشک آجائ هی میں اسی دیکھوں بھلاک مجھسے دیکھا جائی ھے هاتمه دهو دلسي يهي كرمي كرانديشي مين هي آبگىنە تندئ صهبا سى يگھلا جائ ھى غیر کو پارب او م کیوں کر منع گستا خی کری گر حیابھی اسکو آتی ھی تو شرماجائ ھی شوق كو به لت كه هردم ناله كهينچي جائي دلکي و ه حالت که دم ليني سي گهبر اجائ هي

دور چشم مد تري برم طرب سي واه وا ىعمە ھو جاتاھے والگر بالە مىراجاي ھى گرچه هی طرر تغافل برده دار راز عشق پر هم ایسی کھو ئ جاتی هیں که و ، پاجائ هے اس کی برم آرائیاں سی کر دل ریجو ریاں مثل نقش مدّعائ عبر بنثها حائ هي ہو کی عاشق و ہ پری رح اور بارک س گیا ۔ رنگ کھلتا جائ ھی جینا کہ ارتا جائ ھی بقش کو اس کی مصوّر پر بھی کیا کیا بار ھیں ا كهىنحتا هي حسقدرا تناهي كهنحتا جائ هي سایه میرا مجهسی مثل دو د بهاگی هی ا یاس محمهه آتش به جاں کی کس سی ٹھم را جائ ھی گرم فریاد رکھا شکل نہالی بی مجھی تب امان هیدرمین دی تر دلیالی نی مجھی

نسمه و نقد دو عالم کی حقیقت معلوم لى ليا مجهسي مري همت عالي ني مجهى كثرت آرائي وحدت هي پرستاري وهم كردياكافر ان اصنام خيالي ني مجھى هوس گل کا تصوّر میں بھی کھٹکا نه رها عجب آرام دیا بی پرو بالي نی مجھی کارگاه هستی مبر لاله داغ سامان هی برق خر من ر احت خو ن ڈرم دھقاں ھی غنجه تاشكفتن ها برك عافيت معاوم با وجود دلِمُعي خواب کل پريشاں هي هم سي رنج بي تايي كس طرح انها ما جايً؟ داغ پشت دست عجز شعله خس به دندان هي

'آگ رها هي درو دبوار سي سبزه || ـ ـ ـ هم بيابان ميں هيں او رڪھير ميں بهار آئي هي' سادگي براس کي مرجاني کي حسرت دل ميں هي يس نها چلتاكه يهر خنجركف قاتل مال هي دىكھنا تقرير كى لڏت كه جو اس نى كھا میں نی به جاماکه ً رو مامه بھی میری دل میں ہی گرچه هي کس کس برائي سي ولي با اين همه ذکر میرا مجھسی بہنرہی کہ اس محفل میں ہی بس هجوم نا امبدي خاک ميں ملجائيگي يه جو اَک لذّت هماري سعي بي حاصل ميں هي رنج ره كبور كهينجيئ ؟ واماندكي كوعشق هي انہه بہیں سکتا ہمارا جوقدم میزل میں ہے جلوه زار آنش دوزخ ^همارا دل سهی فتنة شور قيامت كس كي آب و كل ميں هي

هي دل شوريدهٔ ^{نمالي} طلسم پيچ وتاب رحم کر اپنی تمنّا پر که کس مشکل میں ہی دل سی تری نگاه جگر تک اتر گئی دو نوں کو آک ادا میںرضا مند کر گئی شق هو گیا هی سنه خوشا لذّت فراغ تکلیف پرده دارئ زخم جگر گئی وه بادهٔ شبانه کی سرمستمال کهان؟ ائھئی بس اب کہ لذّت خواب سحر گئی اڑتی بھری ھے خاک مری کوئ بار میں

باری اب ای هوا هوس بال و پرگئی دبکهو تو دل فریبیٔ انداز هش پا موج خرام مار بھی کیا گل کیر گئی!

هر بوالہوس نی حسن پرستی شعار کی اب آبروی شیوهٔ اهل نظر گئی

نظّاری نی بهی کام کیا وال بقاب کا مستی سی هر نگه تری رخ پر بکهر گئی فردا و دی کا تفرفه یک بار مثگیا کا نتماگئی که همیه فراه ترکار گئی

کل تم گئی که هم به فبامت گذر گئی مارا زمانی نی اد ۱. الله - این تمهیں وہ ولو لی کہاں، وہ جوانی کد هرگئی

تسکیں کو هم به روئیں جو ذوق نظر ملی حوران خلد میں تری صورت مگر ملی ابنی گلیے میں مجھکو به کر دفن بعد قنل میری بتی سی خلق کو کدوں تبراگھر ملی

مبری بتی سی حلق او الموں میرا الہر ملی سافی گری کی شرم کرو آج ور به هم هرشب بیاهی کرتی هیں می جس قدر ملی

تجهسی تو کچهه کلام نهیں لیکن ای مدم محمد ایسالام کید آگ ناه

میرا سلام کهتو آگر نامــه بر ملی

تم كو بهي هم دكهائين كه مجنون في كياكيا فرصت کشاکش غم پنہاں سی گر ملی لازم نہیں کہ خضرکی ہمبیروي کریں ماناکه آک بزرگ همیں هم سفر ملی ای ساکنان کوچهٔ دلدار دیکهنا! تم کو کہیں جو غالب آشفتہ سر مل ڪوئي دن گر زندگاني اور هي ابنی حی میرے ہم نی ٹھا یا اور ہی آتش دوزخ میں به گرمی کہالے؟ سوز غمهای نهانی بار ہا دیکھی ہیں ان کی رنجشیں پر کچهه اب ڪي سر گراني اور هي دی کی خط منه دیکھتا هی نامه بر کچهه تو بىغمام زباني اور ھى

قاطع اعمار ہیں اکثر نجوم وه ملائ آسمانی اور هو چکس ال بلائس ستمام ایک مرگ ناگهای اور هی ڪوئي اميد بر نہيں آبي ڪوئي صورت نطر نهيس آبي موت کا ایک دن میتن هی نىندكيوں رات ھو نہيں آگی آنی تھی حال دل به هنسي اں ڪسي بات پر نہيں۔ آني جانتا هول نواب طاعت وزهد پر طبیعت ادھی نہیں آتی هي کچه ۱۵ سي هي بات جو چپ هور ورنه کیا مات ڪے نہیر آتي

کيوںنه چيخوںکه يادکرتی هيں

میري آواز گر نهیں آتی داغ دل گر نظر نهیں آتا

بو بھي ای چارہ گر نہيں آتي

هم و هاں هيں جهاں سي هم کو بھي

كچهه همارې خبر نهير آني

مرتی هیں.آرزو میں مرنی کي

موت آتي هي پر نهيي آتي

کعبی کس منہ سی جاؤگی اللہ ،

شرَّم نم ڪو مگر نہيں آني اُرافائا

دل نادال تجهی هو اکیاهی؟

آخر اس درد کي دوا کيا هي؟| هم هيں مشتاق اور وہ بہزار

يا الهي به ماجرا ڪيا هي؟

میں بھی منہ میں زبان رکھتا ہوں کاش ٻوچھو که مدّعا ڪما جب که تجهه بن نهیں کوئی موجود يهر به هنگامه اي خدا ڪيا هي؟ به پری چهره لوگ کسی ها*ن ۴* غمزهٔ و عشوهٔ وادا كيا هي؟ شكن زلف عنبرين كيون هي؟ نگه چشم سرمه سا ڪبا هي؟ سبزه وگل ڪهاں سي آئ هيں ؟ ابرکيا چيز هي؟هوا ڪيا هي؟ هم كو ان سي وفاكي هي اميد جو نهين جانبي وفا ڪيا هي؟ هاں بھلا ڪر ترا بھلا هوگا اور درونش کی صدا ڪيا هي؟

حالے ہم پر شار کرتا ھوں ميں نہيں جابتا دعا ڪيا هي؟ میں بی مایا کہ کچہہ مہیں ، اار مهت هامهه آئ تو برا ڪيا هي کہتے تو ہو تم سب کہ بت عالیہ ہو آئ آک مرتبه گهیر آکی کیو کوئی که و و آئ هوں کشمکش برع میں هاں حدب محست کچهه کهه به سکوں پروه مری بوحهی کو آئ هي صاعقه و شعله و سمان ڪا عالم آماهی سمجہہ میں مری آتا نہیں ، گو آئ طاهر هي كه گهراكي به بهاگين كي بكبرين هاں منہ سی مگر بادۂ دوشینہ کی ہو آئ ً جلاّد سی ڈرنی ہیں نہ واعط سی جگھڑتی همسمحهي هوئي هي اسي جن مهيس مين جو آئ

هال اهل طلب كون سنى طعنة نا بافت دیکھاکہ وہ ملتا نہیں اپنی ھی کو کھو آئ اینا نهیں وہ شہوہ که آرام سی بیٹھیں اس در په نهیں بار تو کعی هی کو هو آئ کی ہم نفسوں نی اثر گربہ میں تقریر اچھی رھی آپ اس سی مگر مجھکوڈ ہو آئ اس انجمون نازکی کیا مات هی اللہ۔ هم بهی گئی واں او رتری تقدیر کورو آی پهر کچهه اک دل کوبی قراری هی سينه جويائ زخم كاري يھر جگر ڪھو دني لگا ناخر · آمد فصل لاله كارى مقصد نگاه نساز

چشم دلاّل جنس رسوائي

دل خرىدار دوق حوارى ه صد رنگ ىالـه فرسـائي

و هی صدگونه اشک باری هی

محشىرستاى بى قراري هى

جلوہ بھر عرض مار کرما ھی

رور بارار جاں سباری ھ_ی

پھر اُسي بی وفا نه مرتی هیں

پهر وهی زندگی هماري هی

· TORSE - TOPON - TOPPION - WHIP - TOPPER - TOPPES - BEEN

پهر کهلا هی در عدالت ناز گرم بازار فوج داري هی

مورها هي جهائب ميں اندهير

زلف کي پھر سرشته داري ھي

هر دیا پارهٔ جگرنی سؤال

ایک فرباد و آه و زاري هی

پهر هوئ هيں گواه عشق طلب

اشک باري کا حکم جاري هی

دل و مژگاں کا جو مقدمه تھا

آج پھر اس کي رو بکاري ھی

بی خودي ، سبب نهیں نمالي کچهه تو هی جس کي پرده داري هی

حنوں تہمت کش تسکس نه هو گرشاد مانی کے نمک یاش خراش دل هی لذّت زندگانی کی کشاکش های هستی سی کری کیاسعی ٔ آزادی ہوئی زنجیر موج آب کو فرصت روانی کی پس از مردن بهی دبوانه زیارت گاه طفلان هی شہ ارسنگ نی تربت یہ میری گل فشانی کی نکو هش هی سزا فریادی بیداد دلبر کی ماداخندهٔ دنداب نما هو صبح محشر کی رگ لیلی کو خاک دشت مجنوں ریشگی بخشی آگر بودی بجای دانه دهناں نوک نشنر کی پر پروانه شاید بادبان کشتی می تها

کروں بی داد نوق پرفشانی عرض کیا فدرت ؟ که طاقت ازگئی ارنی سی پہلی میری شہپر کی

ہوئی مجلس کے گرمی سی روانی دورساغر کی

مرى قسمت ميں يارب كيانه تھى ديوار بتھر كى بی اعتدالیوں سی سبک سب مبں ہم ہوئ جتنی زبادہ ہو گئی اتنی ہی کم ہوئ ینهاں تھا دام سخت قریب آشان کے ارني نه يائ تھي ڪه گرفتار هم هوي ً هستي هماري ابني فنا پر دايل هي باں تک مئی کہ آپ ہی ابنی قسم ہوئ سختی کشان عشق کی یو چهی هی کیا خبر؟ وه لوگ رفته رفته سرایا الم هوی ٔ تيري وفا سي كيا هو تلافي، كه دهر مىر تیری سوا بھی ہم په بہت سی ستم هوی لکھتی رہی جنوں کی حکایات خوں چکاں هرچند اس میر هاتهه هماری قلم هوی

الله ري تبري تندئ خو جس كي بيم سي اجزائ ناله دل میں مہی رزق ہم ہوئ اهل هوس کي فتح هي ترک نبرد عشق جو بانوں اثھگئی و ہی ان کہ علم ہوئ نالی عدم میر ی چند هماری سبرد تھی جو واں نه کھنچ سکی سووہ باں آ کی دم هوئ چهوزی ۱. ۱. نه همنی کدائی میں دل لگی سائل هوي ً تو عاشو, اهل ڪرم هوي ً جو نه بقد داغ دل کی کری شعله پاسبانی تو فسردگی نهاں هی به کمین بی زبانی مجهى اس سي كيا توقع ؟ به زمانه جواني کبهی کو د کی میں جس نی نه سنی مري کهاني

يونهين دكهه كسى كودينانهين خوب ورنه كهتا که مهی عدو کو یارب ملی میري زندگانی ظلمت کدی میں میری شب غم کا جوش هی آک شمع ہی دلیل سحر سو خموش ہی ني مزده وصال نه نظاره حمال مدّت هوئي كه آشتي چشم و گوش هي می نی کما هی حسن خود آراکو بی حجاب ای شوق، یاں اجازت تسلیم هوس هی گوهر کو عقد گردن خوبال میں دیکھنا ڪيا اوج پرستارءُ گوهر فروش هي دىدار باده، حوصله ساقى، نگاه مست بزم خمال مي ڪدۂ بي خروش هي

17 11 44

ای تازه واردان بساط هوای دل زنهار! اُگرتمهیں هوس نای و نوشهی دیکھو مجھی، جو دیدۂ عبرت نگاہ هو

ميرېسنو جو گوښ نصيحت نيوش هي

ساقی به جلوه دشمن ایمان و آگهی

مطرب به نغمه رهزن تمكبن و هوشهي

ياشب كوديكهن تهي كهمر كونه بساط

دامان باغبان و کف گل فروشهی

لطف خرام ساقي وذوق سدائ يينك

یه جنّت نَگاه، وه فردوس گوش هی

ياصبح دم جودبكهئيآكر، تو زمهين

. فی وه سر و روشور به جوش و خر و ش هی

داغ فراق صحبت شب کي جلي هو يُ اک شمع ره گئی هی سووه بهی خموش هی آتی هیں غیب سی یه مضامیں خیال میں عالم صربر خامه نوای سروش نه هوئي گرمري مرنی سي تسلّي نه سهي امتحاں اور بھی باقي ھوتو يه بھی نه س خار خار الم حسرت ديدار تو هي شوق گـل چين گلستان تسلّی نه سهی می پرستاں خم می منه سی لگای هی بنی الک دن گرنه هوا بزم مین ساقی نه سهی نفس قیس که هی چشم و چراغ صحرا گر نہیں شمع سیه خانهٔ لیلي نه سهي ایک هنگامی په موقوف هی گهر کی رونق نوحة غم هي سهي نغمة شادي نه

نه ستایش کی تمنّا نـه صلی کی پروا گر نہیں ہیں مری اشعار میں معنی نہ سہی عشرت صحبت خوبال هي غنيمت سمجهو نه هوڤي تمالي، أگر عمر طبيعي نه سهي عجب نشاط سي جلاد كي چلي هين هم آگي کہ اپنے سائ سے سر بانوں سے ہے دو قدم آگے قضا في تها مجهى چاها خراب بادة الفت فقط"خر اب،،لکھابس نه چلسکاقلم آگی غم زمانه نی جهازی نشاط عشق کی مستی و گرنه هم بھی اٹھاتی تھی لذّت الم آگی خداكي واسطى دا داس جنون شوقكي دينا که اس کی دریه پهنتیجتی هس نامه برسی هم آگی يه عمر بهر جو پربشانيان اڻهائي هين همني تمهاري آئيو، اي طرّه هائي خم به خم آگي

دل و جگر میں پر افشاں جو ایک موجہ خوں ھی ہم اپنی زعم میں سمجھی ہوئ تھیاس کو دمآ گی قسم جنازی په آنی کی میری کهانی هیں نفال ... همیشه کهانی تهی جو میری جان کی قسم آگی شکوی کی نام سی بی مہر خفا ہوتا ہی یه بھی مت کہہ کہ جو کہتی تو گلا ہوتا می پر هوں میں شکوی سی یوں رأگ سی جیسی باجا آک ذرا چھیڑیئی پھر دیکھیے کیا ہوتا ہے گو سمجهتا نہیں پر حسن تلافی دیکھو شکوۂ جور سی سر گرم جفا ہوتا ہی عشق کي راه ميں هي چرخ مکو کب کي وه چال سست رو جسی کوئی آبله یا هوتا هے کیوں نه ٹھہریں هدف ناوک بیداد که هم آپ اٹھا لاتی ہیرے گر تیر خطا ہوتا

خوبتها پہلی سی هوتی جوهم اپنی بدخواه

که بھلا چاہتی ہیں اور برا ہوتا ہی نالہ جاتا تھا پری عرش سی میرا اوراب لب تک آتاہی جو ایسا ہی رسا ہوتا ہی

💥 قطعه 👺

خامه میراکه وه هی بار ُبد بزم سخن شاهکی مدح میں یوں نغمه سرا هوتا هی ای شهنشاه کوآکب سپه و مهر علم

تیری اکرام کا حق کس سی ادا ہوتا ہی سات اقلیم کا حاصل جو فراہم کیجی

تو وہ لشکر کا تریٰ نعل بہا ہوتا ہی

هر مهيني ميں جو به بدرسي هو تا هي هلال

آستاں پر تری مه ناصیه سا هوتا هی

مين جو گستاخ هون آئين غزل خواني مين يه بھي تيرا ھي کرم ذوق فزا ھوتا ھي ركھيو نمالے مجھي اس تلخ نوائي ميں معاف آج کچهه در د مری دل میں سوا هوتا هی ار از ال هن ایک بات په کهتی هو تم که تو کبا هی تههر کهو که به انداز گفتگو کا هي؟ له شعله مین به کرشمه نه برق مین یه ادا كوئي بتاؤكه و. شوخ تند خو كيا هي؟ یه رشک هی که وه هوتا هی هم سخن تم سی وگرنه خوف بد آموزئ عدو کیا هی؟ چپک رها هی بدن پر لهو سی بیرا هن هماري جيب كواب حاجت رفو كيا هي،؟ جلاهی جسم جهان دل بهی جل گیا هوگا كريدتي هو جواب راكهه جستجوكيا هي،؟

رگوں میں دوڑنی پھرنی کی ہم نہیں قائل جبآنكهه هيسي نه ثبكاتو پهرلهوكيا هي؟ و ، چیز جسکی لبی هم کو هو بهشت عزیز سوای بادهٔ گل فام مشک یو که هے؟ پیوںشراب آگرخم بھے دبکہ الوں دو چار به شدشه و قدح و کوزه و سبو کیا ه*ی*؟ رهی نه طاقت گفتار اوراگر هو بهی تو کس امید به دیمتی که آرزو کیا هی؟ هوا هي شه كا مصاحب يهري هي اتراتا و گرنه شهر مس ال کی آبروکیا هی؟ میں آنہیں چھیڑوں اور کچہہ نہ کہیں چل نڪلتي جو مي پيئ هو تي قهر هو يا بلاهو جو ڪڇهه هو

سری قسمت میرے غم گر اتنا تھا دل بھی یارب ڪئي دیی ہوتی آهي جاتا وه راه پر غالب کوئي دن اور بھي حي ھوتي H H H آ که مری جان کو قرار نہیں ھی طاقت بی داد انتظار نهس ديتي هي جنّت، حيات دهر كي بدلي نشهٔ به اندازهٔ خمار نهر گریه نکالی هی تري زم سی مجهکو هایٔ! که رونی به اختبار هم سی عبث هی گمان رنجش خاطر خاک میں عشّاق کی غیار نہیں ھی دل سي اثها لطف حلوه هاي معاني غبر گل آئدنه بهار نهیں هي

قتل كامىرى عهد توكيا هي بارى واي! أگر عهد استوار نهير هي تو نی قسم می کشی کی کھائی ہی نمال تىرى قسم كا كچهه اعتبار نهير هي السال السفرين الله المستربين المستر کہ تار دامن وتار نظر میں فرق مشکل ہے فوی زَخم سی مطلب هی لذّت زخم سوزن کی سمجهبومتكه پاسدر دسي ديوانه غافل هي وه گل جس گل ستان میں جلو ه فر مائي کري چئکنا غنچهٔ دل کا صدای خندهٔ دل هی پا به دا من هو رها هو ں بس که میں صحرا نورد خاريا هير جوهر آئينة زانو مجهى

دبکھنا حالت مری دل کی ہم آغو شی کی وقت هے, نگاہ آشنا تبرا سر ہر مو مجھی هو سر اداساز آهنگشکا ست کدیه نه دو چهه هے، یہے، بہتر کہ لوگوں میں نہ چھیڑی تو مجھی المال المال المال المال أوى حس بزم مين تو ناز سي گفتار مين آوى جاں کالبد صورت دیوار میں آوند سائی کی طرح ساتهه یهرین سرو و صنوبر تو اس قد دل کش سی جو گل زار میں آوی تب ناز گراں مائگئ اشک بجا ھی جب لخت جگر دیدهٔ خوں بار میں آوی دی مجھکو شکانت کی اجازت که ستمگر! کچهه تجهکو مزه بهی مری آرار میں آوی اس چشم فسوں کر کا اگر یائ اشارہ طوطی کی طرح آئنہ گذتار میں آوی

كانثونكى زبال سوكهه گئى پىاس سى يارب آک آمله یا وادئ پرخار میں آوی مرجاؤن نه كيون رشك سي ؟جب وه تن نازك آغوش خم حلفهٔ زنار میں آوی غارت گر ناموس نه هو گر هوس زر کیوں شاہدگل باغ سی بازار میں آوی تب چاک گریباں کامن، هی دل نالاں جب آک نفس الجها هو ا هر تار میں آوی آئش کده هی سینه مرا راز سهای سی ای وائ ! اگر معرض اطهار میں آوی گنجننهٔ معی کا طلسم اس کو سمجھئی جولفظ که ۱۱ مری اشعار میں آوی حسن مه گرچه به هنگام کمال اجهاهی اس سي مبرامه خورشيد حمال اچهاهي

ا بو سه دیتی نهاس اور دل په هي هر لحظه نگاه حى ميں كہتى هيں كه مفت آئ تو مال اچها هي اور بازار سی لی آئ اگر نوٹ گا ساغر جم سی مراجام سفال اچها هی في طلب دير تو من ااس مين سوا ملتا هي و ه گداجس کو نه هو خوی ٔ سوال اچها هی ان کی دیکھی سی جو آجاتی ھی منہ پر رونق وہ سمجھتی ہیں کہ بہارکا حال اچھا ہے ديكهئي يائي هين عشاق بتون سي كيا فيض؟ اک بر همن نی کها هی که یه سال اچها هی هم سخن تبشی نی فرهاد کوشیریں سی کیا جس طرح کا که کسی میں هو کمال اچها هی قطره در يا ميں جو مل جائ تو دريا هو جائ كام اچها هي وه جس كا كه مآل اچها هي

4、10 Andrew Manager Andrew A

خضہ سلطاں کور کھے خالق آ کبر سر سبر شاہ کی باغ میں یہ تازہ نہال اچھا ھی هم كو معلوم هي جنّت كي حقيقت ليكن دلكى خوش ركهني كونيال بهخيال اچهاهي غبر لين محفل مين يوسلي الجالمُأ ڪي هم رهيں يون تشنه لب بيغام ڪي خستگی کانم سی کیا شکوه ، که به ھنھکنڈی ہیں چرخ سلی فام *کی* خطلكهين كي كرچه مطلب كحيه مههو ہم تو عاشق ہیں تمہاری نام کے رات یی زمزم به می اور صبح دم دهري دهتبي جامهٔ احرام ڪي دل کو آنکھوں نی بھنسا ،ا، کیا مگر مه مهي حلقي هين تمهاري دام ڪي؟

شاہ کی ہی غسل صحت کی خبر دیکھیے ک دن پھریں حمّام کی مشق فی نجاال نکمّا کر دیا ور به هم بھی آدمی تھی کام کی 💥 قطعه 💸 دیکھوای ساکنان خطّهٔ خاک اس کو ڪهتي هيں عالم آرائي که زمیں هو گئے هے سر تا سر

روڪش .طح جرخ مىنائي سنزی کوجب کہيں جگهه به ملي س گيا روئ آب پر ڪائي

1, A. I.

اسنزه و گل کی دیکھنی کی لی چشم نرگس ڪودي هي بينائي هي هوا مين شراب ڪي تاثير باده نوشی هیی بساد یسیائی كيونه دنياكو هو خوشي عالسه شاء دير دار ني شفا يائي تغافل دوست هو ں میرا دماغ عجز عالي هي آگر پہلو تہی کیجی تو جامیری بھی خالی ھی رها آباد عالم اهل همّت کی نه هونی سی ىھرىھىںجىم قدرجاموسبومىخانەخاليھى ک وه سنتاهي ڪهاني ميري.

دىكھە خوك نابە فشانى کیا ساں کو کی مراروٹیں گے بار؟ مگے آشفتہ بیانی هوں زخود رفتهٔ بیدائ خال بھول جانا ھي نشاني هی مقابل میرا رک گيا ديڪهه رواني ميري قدر سنگ سر ره رکهتا هول سخت ارراپ ھی گرانی م*بری*ا گرد باد ره بی تا يی هول صرصر شوق هي باني دهن اس ڪا جو نه معلوم هوا ڪهل گئي هيچ مداني مبري

کرد را ضعف نی عاجز غالب ننگ پيري هي جواني ميري نقش نا زبت طنّاز به آغوش رقب بائى طاؤس بي خامه ماني مانگه تو وه بد خو که نحر کو تماشا جانی غم و افسانه كه آشفته بياني مانگي وہ تپ عشق نمنّا ہی کہ پھر صورت شمح شعله تا نبض جگر ریشه دوانی مانگی گلشن کو تری صحبت از بس که خوش آئی هی هر غنچي کا گل هو نا آغوش کشائي هي

واں کنگر استغنا هر دم هی بلندي پر یاں نالی کو اور الٹا دعوائ رسائي هی

از بس که سکها تا هی غم ضبط کی اندازی جوداغ نظر آبا آک چشم نمائي جس زخم کی هو سکتی هو تدبیر رفو کی لكمهه ديجيو يارب! اسى قسمت مين عدوكي اچھا ھی سر انگشت حنائی کا تصوّر دل میں نظر آئی تو هی اک بوند لهوکی کیوں ڈرقی ہو عشاق کی بی حوصلگی سی ماں تو کوئی سنتا نہیں فریاد کسوکی دشنی نی کبهی منه نه لگا یا هو حگر کو خنجرني کبهي بات نه پوچهي هو گلوکي صد حیف! و ہ ناکام کہ آک عمر سے حسرت میں رھی ایک بت عربدہ جوکی

سماب بشت گرمی آئینه دی هی، هم حیران کیی ٔ ہوئ ہیں دل بی قرار کی آغوش گل کشودہ برای وداع ہے ای عندلید! چل که چیی دن بهارکی هي وصل هيجر، عالم تمكين وضبط مين معشوق شوخ و عاشق دیوانه چاهیئ اسلبسى ملهى جائيگابوسه كبهى توهان شوق فضول و جرأت رندانه چاهییًٰ چاهیئ اچهوں کو جتنا چاهیہ یه آگر چاهیں تو پهر کیا چاهیئ! صحبت رندان سي واجب هي حذر جاي مي اپني کو ڪهينچا چاهيئ

چاهنی کو تبری کیا سمجھا تھادل؟ باری اب اس سی بھی سمجھا چاھیے ً چاک مت کر جس ، ایام گل کیچهه ادهرکا بهی اشارا چاهبیٔ دوستي ڪا پرده هي سڳانگي منه چهپا با هم سي چهوژا چاهيتي دشمنی نی میری کھویا غیر کو کس قدر دشمن هي ؟ ديکها چاهيي ً ابني رسوائي مين كيا چلتي هي سعي يار هي هنگامه آرا چاهيئ منحصر مرنی به هو جس کی امید ىا امىدى اس كي دىكھا چاھيى غافل ان مه طلعتوب کی و اسطی چا هنی والا بهی اچها چاهسیٔ

صورت دود رهاسایه گرىزاں مجھسی غم عشاق نه هوِ سادگي آموز بتالے

کس قدر خانهٔ آئبنه هی ویراں مجھسی اثر آبله سی جادۂ صحرائ جنوں

صورت رشتهٔ گوهرهی چراغاں مجھسی ا ب خودی بستر تمہید فراغت هو جو

پر هی سای کی طرح میراشبستاں مجھسی

شوق دیدار میں گر تو مجھی گردن ماری ھو نگہہ مثل *گ*ل شم_{ہ،} پریشاں مجھسی بی کسی های شب هجر کی حسرت هیرهی سابه خو رشند قیامت میں هی پنهاں مجهسی گردش ساغی صد حلوهٔ رنگی تجهسی آئمنه دارئ یک دیدهٔ حبراب مجهسی نگهه گرم سی اک آگ نیکتی هی اسد هی چر اغاں خس و خاشاک گلستاں مجھسی نکته چین هي غم دل. اس کو سنائ نه بني كيا بني بات جهال بات بنائ نه بني میں الاتا تو هوں اس کو مگر ای جذاله دل اس يه بن جائ كچمه ايسي كه بن آئينه بني کھیل سمیچھاھے کہیں چھوڑ نەدى بھول نەجائ کاش یوں بھی ہو کہ بن میری ستائ نه بنی

غير بھر تاھي ليي يوں تري خط کو که اگر كوئى دو چهى كه مه كياهي تو چهيائ نه بني اس نزاکت کا برا هو وه بهل هیں تو کیا هاتهه آئين تو انهين هاتهه لگائ نه بني کہه سکی کون که به جلوه گری کی کی کی هی پر ده چهو ژا هي و ه اس ني که اڻهائ نه بني موت کی راره نه دیکهو ں؟ که بن آئ نه رهی تم كو چاهور ؟ كه نه آؤ نو دلاي نه بني يو جهه وهسرسي گراهي كه انهاي نه انهي کام وه آن پژا هي که بنائ نه بني

عشق پر زور نهیں هي نه وه آتش نهال ، که لگائ نه لگي اور بجهائ نه بنی

چاک کی خواهش آگر وحشت به عربانی کری صبح کی مانند زخم دل گریبانی کری جلوی کا تبری و ه عالم هی که گر کیجی خیال دیدهٔ دل کو زیارت گاه حرانی کری هی شکستن سی بهی دل نو مید یارب کب تلک آب گینه کوه پر عرض گراں جانی کری می کده گرچشم مست ناز سی پای شکست موی شیشه دیدهٔ ساغر کی مرگانی کری خطّ عارض سي لكهاهي زلف كوالفت في عهد یک قلم منظور هی جو کچمه پریشانی کری وہ آکی خواب میں تسکین اضطراب تودی ولي مجهى تيش دل مجال خواب نودى کری هی قتل لگاوت میں تیرا رو دینا ترې طرح کوئي تيغ نگهه کو آب تو دی

دکھاکی جنبش لب ھی تمام کر ہم کو نه دی چو يو سه تو منه سي کهس جواب تو دي یلادی اوک سی ساقی جو ہم سی نفرت ہی یاله گر نهیں دیتا نه دی شراب تو دی اسد خوشی سی مری هاتهه یانو بهولگئے کہا جو اس تی ذرا میری پانوں داب تو دی نبش سی میری وقف کشمکش هر تار بستر هے. مرا سر رنج بالی هی مراتن بار بستر هی سر شک سر مه صحر ا داده نو ر العین دا من هی دل بی دست و یا افتادہ بر خو ر دار بستر هی خوشا اقبال رنجوري عبادت كوتم آئ هو

فروغ شمع بالين طالع بيدار بستر هي به طوفان گاه جوش اضطراب شام تنهائي

شعاع آفتاں صبح محشر تار بستر ہی

ا بھی آتی ھی بو مالش سی اس کی زلف مشکیں کی هماري ديد كو خواب زليخا عار يستر هي كهون كيادلكي كيا حالت هي هجريارمين غالب کہ بی تابی سی ہر آک تار بستر خار بستر ہی خطر هي رشتة الفت رك كردن نه هو حاي ع غرور دوستی آفت هی تو د**ش**من نه هو جائ سمجهه اس فصل میں کو ناہئ نشو و نما نماا پ اًگر گل سر و کی قامت به بیراهن نه هو جا*ی* باغ كَدائ

هرچند هرایک شی میں تو هی پر نجھسي تو کوئي شيَ نہيں ھي هاك كهائيو مت فريب هستي هرچند کہیں کہ هی، نہیں هی شادي سي گزرڪه غم نه هو وي اردي جو نه هو تودي نهيں هي کیوں رد قدح کری هی زاهد؟ می هی به مگس کی قی نهبر هی هستي هي نه کچهه عدم هي آخر تو کیا هی ؟ ای « نهیں هی » نه بوچهه نسخهٔ مرهم جراحت دلکا كه اس ميں ريزۂ الماس جزو اعظم هي

بهت دنوں میں تغافل فی تیری بیداکی وہاک نگہ کہ بظاہر نگاہ سی کم ہی هم رشک کو اپنی بھی گوارا نہیں کرنی مرتی هیں ولی ان کی تمنّا نہیں کرتی در پرده انهاس غبرسی هی ربط نهانی ظاهر کا یه برده هے که بروانهاں کرتی به باعث نومدي أرباب هوس هي ۱۱۰ کو براکہتی هواچها نہیں کرتی از ایران کری هیباده تریلبسی کسبرنگ فروغ خط يباله سرا سر نگاه گلچير هي کبھے, تو اس دل شوریدہ کی بھی داد ملی

که ایک عمر سی حسرت پرست بالین هی

عجاهی گر به سی بالهای بلبل زار
که گوش گل نم شبنم سی پنبه آگین هی
ار دهی نزع مین ، چل بی وفا! برای خدا
مقام نرک حجاب و وداع تمکیر هی
کیون به هو چشم شان محو تغافل، کیون به هو ؟

یعیی اس سیار کو نظاری سی پرهیز هی مربی مرتی دیکھی کی آررو رہ جائ گی وای ناکامی که اس کاور کا حنجر تیر هی

عارض گل دیکهه روئ یار یاد آیا اس

جوشش فصل مهاري اشتياق الگنز هي

دیا هی دل اگراس کو نشر هی کماکهسی هوا رقدب نو هو نامه تر هی کیاکهسی

یه صد که آج به آوی اور آئ بن به رهی قصًا سی شکو ہ ہمیں کس قدر ہی کیا کہیی رهے , هے , يو ںگه وہی گه که کوئی دوست کو اب آگر نه کہتے که دشمن کا گھر هے کیا کہتے ؟ رهي كرشمه كه يوں دى ركھا هي هم كوفر ب که س کہی هي آنهيں سب خبر هي کيا کہي، سمجهه کی کرتی هیں بارار میں وہ پر سش حال که به کہے که سر ره گذر هي کيا کہيں؟ تمهیں نہیں ھی سر رشتہ وفاکا خیال هماري هاتهه مين كجيه هي، مگر هي كياء كيبي ا نہیں سوال به زعم جنوں هي کيوں لڑيي ؟ همیں جواب سی قطع نطر ھی کیا کہیں؟ حسد سزائ کال سخن هی کیا کیجی ستم بہائ مناع ہیر ہی کیا کہیی

كها هي كين في كه غالب برانهين ليكن سوائ اسكى كه آشفته سر هي كما كهيي دیکهکر در برده گرم دا من افشانی مجهی کر گئی وابستهٔ تن میری عربانی مجھی بن گیا تیغ نگاہ یار کا سنگ فسال مرحیا میں، کیا مبارک ہے گر ان حانی مجھے كيوں نه هو بي النفاتي ؟ اس كي خاطر جمع هي جانتا هي محو پرسش هاي بنهاني محهي مرى غم خاني كي قسمت جب رقم هو ني لگي لكهه ديا من حملهٔ اساب ويراني محهي بدگماں ہو تاہی وہ کافر نہ ہوتا کاشکی اس قدر ذوق نوائ مرغ بستاني مجهى

وای واں بھی شور محشرنی نه دم لینی دیا

وعده آنی کا وفا کنجی، به کیا انداز هی تمنی کور سونپی هی مبری گهر کی در بانی مجهی هان نشاط آمد فصل بهاری، واه اوا!! يهر هواهي تازه سودائ غن و اي مجهى دی مری بھائی کو حق نی از سر نوزندگے مبرزا يوسف هي شالب ، يوسف ثاني مجهي ﴿ ﴿ اللَّهُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّاللَّا الللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ سيحة زاهد هوا هي خنده زير لب مجهي هی کشاد خاطر وابسته در رهن سخن تها طلسم قفل ابجد خانه مكتب مجهى یارب ا اس آشفتگی کی داد کس سی چاهئی؟ رشک آسائش یه هی زیدانیوں کی اب مجھی طبع هي مشتاق لڏت هاي حسرت کيا کرون؟ آرزو سي هي شكست آرزو مطلب مجهى

دل لگاکر آپ بھی غالمہ مجھی سی ہو گئی عشق سی آتی تھی مانع میرزا صاحب مجھی

حضور شاہ میں اہل سُخن کی آز مایش ہے چمن میں خوش نوایان چمن کی آز مایش هی قدو گلسو میں قیس و کو ہ کن کی آز مایش ہے .

جهاں ہم هیں وهاں دار ورسن کی آزمایش هے.

کہ یں گئے کو ہ کن کی حو صلی کا امتحاں آخر

ھنوزاس خستہ کی ہروی تن کی آزمایش ھی

نسيم مصر كوكيا پيركنعال كي هو اخو اهي؟ .

اسی یوسف کی بوی پیرہن کی آزمایش ہی و مآمایزم میں، دیکھو! نه کهتو بھر که غافل تھے

شکیب و صبر اهل آنجمن کی آزمایش هی ر هي دل هي مين تير اچها، جگركي يار هو بهتر

غرض شست بت ناوک فگن کی آز مائش هی

نهیں کچهه سیحهٔ و زنار کی بهندی میں گرائی وفاداري میں شیخ وبرہمن کی آزمایش ہے یژاره ای دل وابسته بی تا یی سی کیا حاصل ۶ مگر پھرتاب زلف پرشکن کی آزمابش ھی رگ و بی میں جب اتری زهرغم تب دیکھئی کیاهو؟ ابھی تو تلخیؑ کام ودھر · کی آزمایش ھی وه آئين كي مي كهر؟ وعده كسا؟ ديكهنا عالب نئی فتنوں میں اب چرخ کہن کی آزمانش ہی كبهي نيكي بهي اسكي جي مين كرآجائ هي مجهسي جفائیں کرکی اپنی یاد شر ماجائ ہی مجھسی خدایا جذبهٔ دل کی مگر تاثیر الثی هی كهجتنا كهينجتاهون اوركهنجتاجاي هيمجهسي وه بدخو، اور ميري داستان عشق طولاني عبارت مختصر قاصد بھی گھبرا جائ ہیمجھسی

ادهر وه بدگماني هي ا دهر په ناتواني هي نه پوچهاجائ هي اسسي نه بولاجائ هي مجهسي سنبهلني دي مجهي اي نا اميدي! كباقيامت هي كه دامان خيال يار چهوڻا جائي هي مجهسي تكلّف بر طرف نظّارگی میں بھی سہی لیکن وه ديكها جائ كب يه ظلم ديكها جائ هي مجهسي هوى هين يانون هي پهلي نبردعشق مين زخمي نەبھا كاجائ هى مجھسى نەئھهرا جائ هى مجھسى قیامت هی که هووی مدع*ی* کا هم سفر ۱۱ وه کافر جو خدا کو بھی نەسونپا جائ ھیمجھسی ز بس که مشق "ماشا جنوں علامت هی کشاد و بست مژه سبلیٔ ندامت هی نه جانوں کیوں که مثبی داغ طعن بدعهدي

تجھی کہ آئنہ بھی ورطۂ ملامت ھی

به پیچ و تاب هوس سلک عافیت مت تو ژ نگاہ عجز سر رشــتهٔ ســـلامت هے وفا مقابل و دعوائ عشق بي بناد حنوں ساختہ و فصل گل قسامت ہے Y # K لاغر اتناهو ں که گرتو بزم میں جادی مجھی مىرا ذمّە دىكىھكىرگركوئى شلادىمجھى كاتعجب هيكهاسكوديكهكر آجائ رحم واں تلک کوئی کسی حیلی سی پہنچادی مجھی منه به د کهلاوی به د کهلایر به انداز عتاب کھول کر پردہ ذرا آنکھیں ھے دکھلا دی مجھی یاںتلک میری گرفتاری سی وہ خوش ہے کہ میں زلف گرین جاؤں نو شانی میں الجھادی مجھی

بازیچـهٔ اطفال هی درسا مری آگے. هوتا هی شب و روز نماشیا مری آگی آک کھیل ھے اور نگ سلما*ں می نز* دیک اک بات ہی اعجــاز مسیحا مری آگے، جز نام نهیں صورت عالم مجھی منظور جز وہم نہیں ہستئ اشیــا مری آگی هو تاهی نهان گر دمین صحر امری هوتی گهستاهی جیس خاک یهدر بامری آگی متيوچهكه كيا حال هيميراتري پيچهي تو دیکھکہ کیا رنگ ھی تیرامری آگی سيچ کهتي هوخودس وخودآر اهو ن، مه کمو نهون ينها هي بت آئينه سما مري آگي بهر دیکهی انداز کل افشانی گفتار رکهدی کوئی بیمامه و صهبا مری آگی

نفر ت کا گماں گزری هی میں دشک سی گزرا کیوں کر کہوں لو نام نہ ان کا سری آگے، ا عاں مجھے روکی ھے تو کہدنیجے ھی مجھی کفر کھیہ مری پیچھی ھی کلیسا مری آگی عاشق هوں يه معشوق فريبي هي مر اكام مجنوں کو براکہتی ھی لیلا مری آگی خوش هوی ها پروسل مان بون مر مها جاتی آئی شب ہجراں کی نمنّا مری آگی هے موجزن آک قلزم خوںکاش یہی ہو آتا هي ابهي ديكهبيُّ كباكيا مري آگي گوهان کو چندش نهی آنکهو ن می تو دمهی رهنی دو ابھی ساغرو مینا مری آگی هم پیسشه وهم مشرب وهم راز هی میرا عالم کو برا کوں آکھو اچھا مری آگی -1-1 -11 -11 -1-1

کيوں جو حال تو کہتے هو مدعا کہتے تمهن کہو کہ جو تم يوں کہو تو کيا کہيے؟ نه کهدو طعن سی پهرتم که هم ستمگرهای مجهى تو خوهي كه جو كچه كهو بجا كهيي و ہنیشتر سہی پر دل میں جب اثر جائ نگاه نازگو پهر کيون نه آشنا کهيي؟ نہیں ذریعہ راحت حراحت سکال و ، زخم تیغ هی جس کو که دل کشا کهیبی جو مدعی بنی اس کی نبه مدعی بنی جو ناسزاً کہی اس کونہ ناسزا کہیے كهيں حقيقت جاںكاهي مرض لكرہيي کهبر مصیت نا سازی و اکهبی کبھی شکایت رنیج گراں نشیر کیجی کہیں حکابت صبر گریزما کہیی

رهے نه جان تو قاتل کو خوں بھادیجے کئے زبان تو خنجر کو بہس نگار کو الفت نه هو نگار تو هي روانیٔ روش و مستی ٔ اداد نهمین بهار کو فرصت نه هو بهار توهی طراوت چمن و خوبي ٔ هواڪهسي سفىنە جىككنارىيە آلگا غالى خداسي كياسير وجورنا خداكهيي ؟ و نی سی او رعشق میں بیداک هو گئے، دھوئ گئی ہم اتنی کہ بس پاک ھو بهای می هوی آلات می کشی تھىيەھىدو حسابسو يوں ياكھوڭئى رسواي دهر گو هوي آوارگي سي تم باري طبيعتوں کي تو چالاک هو گئے.

کھتاھی کوں نالۂ بلبل *ڪو*بی اثر پردیمی*ں گ*لکیلاکھجگرچاکھوگئی

پوچهیهی کیاوجودوعدم اهل شوق کا؟ آپ اپنی آگ کی خس و خاشاک هو گئی

کر'، گئی تھی اسسی تغافل کاہم گلہ

کی ایک هیِنگاه که بسخاک هوگئی

اسرنگسیائھائی کل اسی ایر کینعش دشمن بھی جس کو دیکھکی غمناک ھو گئی

> از)،)؛ نشّهها شاداب رنگ و سازهامست طرب

شبشةمى سرو سبز جوى بار نفمه هى

همنشیں مت کهه که برهم کرنه بزمعیش دوست و ان تو هیری نالی کو بهی اعتبار نغمه هی

11 1

عرض ناز شوخی دندان برای خنده هی دعوی معیّت احباب جای خندههی هی عدممیں غنچه محو عبرت انجام گل یک جهان زانو تامل در قفای ٔ خنده هم كلفت افسردكي كو عيش بما يحرام و رنه دندان در دل افشر دن بنای ٔ خنده هی سوزش باطن كيهس احداب منكر ورنه بان دل محيط گريه ولب آشناي څخنده هي حسن یا پرواخریدار متاع جلوهمی آئينه زانوئ فكر اختراع جلوههي تا كجا، اى آگهى! رنگ تماشا باختن؟ ت چشم واگردیده آغوش وداع جلوههی

اجب تک دهان زخم نه پیداکریکو ی مشکل که تیجهسی ر اه سیخن و اکړی کو ثی عالم غبار وحشت مجنوں هي سربهسر ک تک خسال طراۃ لیلا کری کوئی افسردكي نهي طرب انشائ التفات هاں در د بن کی دل میں مگر حاکری کوئی ارو أي سي، اي نديم! ملامت نه كر مجهر آخر کبھی تو عفدۂ دل و اکری کوئی چاک جگرسی جب ره پرسش نه و اهوئي كيافائده؟ كه جيب كو رسو اكرى كوئى لخت جگڑسی هي رگ هر خار شاخ کل تاچند باغباني صحرا کري ڪوئي نا کامي نگـــاه هي برق نظاره سوز تو وہ نہیں کہ مجھکو تماشاکری کوئی

مرسنگ و خشت هے رصدف گو هر شکست نقصان نهیں جنوں سے جو سو داکری کوئی سہ بر ہوئی نہ وعدۂ صبر آز ماسی عمر فرصت کہاں کہ نیری تمنّــاکری کوئی؟ هي وحشت طلبعت ايجاد باس خبز به در دو. نهیں که نه بیداکری کوئی بیکاریٔ جنوں کو ہی سر پیثنی کاشغل جبهانه ثون جائيں تو پهر کيا کري کوئي حسن و فروغ شمع سيخن دور هي أسما. پہلی دل گداخته بیدا کری کوئی ابن مریم هوا ڪري کوئي مىرى دكهه كى دوا كرى كوئي وآئیں پر مدار سھی اسی فاتل کا کیا کری کوئی

چال جیسی کژی کال نا تیر دل دبن ايسي کي جاڪري کوئي بات پر واں زبانے کثتی ہی و، کہیں اور سنا کری کوئی مک رهاهو ں جنو رس کیا کیا کچھ کچھ نه سہجھی خدا کری کوئي سنو گر برا کہی کوٹی نه کھو گر برا کری کرئی روک لو گر غلط چلی توثی بخش دو گر خاا کری کوئی کوں ھی جو بہیں ھی حاجت مند کسکی حاجت رواکری کوئی کیا کیا خضر نی سکندر سی؟ اب کسی رہنما کری کوئی

جب توقع هي انهكشي غالب كدول كويً هي انهكشي غالب كالكلاكري كويً انهكسي غالب كيويً انهكسي غالب كيويً انهكسي غالب كيويً انهلاكري كويً انهلاكري كويً انهلاكري كويً انهلاكري كويً كيون بهت سهي غم كبية، شراب كم كيا هي؟
علام ساقي كوثر هون مجهكو غم كياهي

تمهاريطرز روش جانتي هيں هم کيا هي؟

رقیب پر هی آگر لطف تو ستم که هی سخن میں خامهٔ خ_{الہ} کی آتش افشا ی یقیں هی همکو بهی لمکن آب اسمیں دم کیا هی

هوں میں و مسبزہ کہ زہر آب اگاتا ہی مجھی ا

متّعا محو تماشـائ شكست دل هي آئنه خاني مين كوئي لي جاتا هي مجهي ىالەسرماية ىكعالم وعالم كف خاك آسماں بیضهٔ شری نظر آتا هی مجھی زندگی میں تو و ہ محفل سی اثھادیتی تھی دېكھو راب مى گئے پر كو را تھا تاھے مجھے . اً اُرويدي هوڻي هي کو که شهر بارکي اترائی کوں بہ خاک سے رہ گذار کی ، جب اس کی دیکھی کی لیے آئیں بادشاہ لو گوں میں کیوں عو دنه هو لاله زار کی؟ البهوكي نهين هين سير كلستان كي هم ولي

کو ں کر به کھائی که هو اهی بهار کې؟

هزاروں خواهشاں ایسی که هرخواهش مهدم نکلے بهت تکلی مری ارمان لیکن پھر بھی کم نکلی دری کموں میرا قائل ؟ کمار هي گا اس کي گردن پر؟ و مخوں جو چشم ترسی عمر بھریوں دمبدم نکلی نكلنا خلد سي آدم كا سنتي آئي هي لكي بهت بی آبر و هو کر نری کوچیسی هم نکلی بھرم کھل جائی ظالم تہری قامت کی درازی کا آگر اس طرّهٔ پربیچ وخم کا بیچ و خم نکلی مگر لکھو اٹی کو ٹی اس کو خط تو ہم سے لکھو ای هو ئي صبح او رگهرسي کان پررکهکر قلم نکلي هو في اس دور مين منسوب مجهسي باده آشامي بھر آیا وہ زمانہ جو جہاں میں جام جم نکلی هوئي جن سي توقع خستگي کې داد پانی کي وه هم سی بهی زباده خستهٔ تیغ سم ککلی

محبت میں نہیں ہی فرق جینی اور مرنی کا اسیکودیکھکر جیتی ہیں جسکافربہدمنکلی

ذراکر زور سانی پر که تیر پرستم نکلی جووه نکلی دودل نکلی جودل نکلی تودم نکلی

مجووه دری دورن محلی هجودن محلی هودم محلی خداکی و اسطی پرده نه کعمه سی اثها ظالم

کهیں ابسا ہویاں بہی و هی کافر صنم نکلی

کها*ن می خ*انه کادروازه ^{غالم} اورکهان واعظ پراتناجانتی هین کل و مجاتا تهاکه هم نکلی

پراتناجابتی هار کل و هجاتا تها که هم نکله ۱۲ از ۱۲

کوهکی هوں ،ار خاطر کر صدا هو جائیی؟ بی نکاف ای شرار جسته! کما هو جائی

بیضه آسا ننگ بال و پرهی به کنج قفس از سر ن_ا زرندکی هو گر رهــــا هو جائمی

🛭 مستى ىە دوق غفات ساقى ھلاک ھى موح شراب یک مژۂ خواب ناک ہے، $\|$ جر زخم تیع ماز نہیں دل میں آرزو جيب خدال بهي تري ها تهون سي جاک هي جوش جنوں سی کچھ نطر آتا نہیں ا صحرا هماري آنكه مين يك مشت خاك هي !! ل عسى كى جننش كرتى هى كهواره جنابي قيامت كشتة لعل متاركا حواب سنگين هي 📗 آمد سيلاب طوفال صداي آب هي نقش پاجوکاں میں رکھتاھی انگلی جادہسی برم می وحشت کده هی کس کی چشم مست کا؟ شيسى ميں ماض پري پنهاں هي موج ماده سي

هوں میں بھی تماشائی نیزنگ تمنّا مطلب ہی برآوی مطلب هی برآوی

سياهي جيسي گر جائ دم تحرير كاغذ پر مريقسمت ميں يو ن تصوير هي شبهائ هجران كي اللہ اللہ اللہ

هجوم ناله حیرت عاجز عرض یک افغاں هی خموشی ریشهٔصدنیستاںسی خس به دنداںهی

تکلّف برطر ف عیجاںستاں ہر، لطفبدخو یاں نگاہ بی حجاب ناز ، نبغ تیز عریاں ھی

هوئي يه كثرت غم سى تُلف كيفيت شادي كه صبح عبدمجهكو بدّر ازچاكگر بيان.هي

دل و دیں نقد لاساقی سی گر سوداکیاچاهی

که اس بازار میں ساغر متاع دست گرداں ہی

🛚 عم آعوش ملا میں پرورس دسا ھی عاد ہی کو چراغ روشن ادنا فلرم صرصر کا مرحاں ھی حموشموں میں تماشا ادا کےلتی هی نگاه دل سي تري سرمه سا نکلتي هي 🞚 وثار بنگئ خلوت سي بني هي شيم صبا جو عنجي کي بردي ميں جانکاي هي به بوچهه سینهٔ عاسق سی آب سع مگاه که زخم رورن در سی هوا نَکلتی هی جس جا نسيم شابه کئن رلف يار هي باقه دماغ آهوی دشت شار هی کی کاسراغ حلوه هی حدرت کو؟ای حدال آئدنه فرس شش جهت اسطار عي

ھی ذرّہ نرّہ تنگئی جا سی غبار شوق گر دام یه هی وسعت صحرا شکار هی دل مدّعی و دیده بنا مدّعا علیه نظاری کا مقدمه پهر روبَدار هی چهژکی هی شبنم آئنهٔ برگ کل بر آب اى عندلس! وفت وداع بهار هي پچ آپژي هي وعدهٔ دل دار کي مجھي وه آئ یا نه آئی یه ماں انتظار هے بی در ده سوئی وادئ مجنوں گزر به کر هر ذرّی کی نفاب میں دل بی قرار هی ای عندلس یک کف خس بهر آشیاں طوفان آمد آمد فصل بهار هي دل مت گنوا، خبر نه سهی سبر هي سهي ای ب دماغ، آئنه سمثال دار هی

غفلت كفيل عمرو اسا. ضامن نشاط ای مرگ ناگہاں نجھی کیا انتظار ھی آئدنه كوں نه دوںكه تماشا كهيں جسي اساكهاں سى لاۋں كە تجيه ساكهاس جسى حسنرت نی لارکھا نري بزم خيال ميں گلدستهٔ نگاه، سویدا کهی جسی يهونكا هيكس ني كوش محبت مين اي خدا! افسون انتظار، تمنّا كہرے جسى سر پر هجوم درد غربي سي ڈالي وه ایک مشت خاک که صحر اکهاں جسی هی چشم تر میں حسرت دیدار سی نهاں شوق عنان گسیخته، دریا کهی جسی درکار ہی شگفتن گل ہای عیش کو صبيح بهار، ينبه مننا كهير جسي

غالب برا نه مان جو واعظ برا کہی ایسا بھی کوئی ھی کہ سب اچھا کہاں جسی شنم به گل لاله نه خالي زادا هي داغ دل بی درد نظر گاه حما دل خوں شدة كشمكش حسرت ديدار ائمنه به دست بت بد مست حنا شعلی سی نه هو تي هوس شعله ني جو کي جي کس قدر افسردً گئي دل په جلا هي تمثال ميں تيري هي و مشو خي كه بصدشوق آئدنه به انداز کل آغوش کشا قمری کف خاکستر وبلبل قفس رنگ اي ناله نشان جگر سوخته كما هي؟ خونی تری افسر ده کا وحشت دل کو

معشوقي و بى حوصلگى طرفه بلا هى

مجموري و دعوائ گرفتارئ المت دست ته سنگ آمده پیمان وفا هی معلوم هوا حال شهيدان گذشته تيغ ستم آئدنة تصوير نميا هي ی پرتو خورشید جهان تاب ادهر بهی سائ کی طرح هم مه عجب وقت بزاهی ما کر**ده گ**ناهو رکی بھی حسرت کی ملی داد یارب، آگران کرده گناهون کی سراهی بی گانگی خلق سی بی دل نه هو ال کوئی نہیں تعراتو مری جان خداھی ا منطور تھی یہ شکل تجلّی کو نور کی قسمت کھلی تری قد و رخ سی طھور کی 🛚 اک خوں چکاں کیفن میں کروروں شاؤ ہیں یژ**تی هی آ**نکهه تیری شهیدوں په حورکی

واعطا به سم پيو به کسي ڪو بلاسکو کیابات هی تمهاری شراب طهورکی! لرتاهي محهدي حشر مين فاتل كه كيون اثها کوبا ابھی سنی نہیں آواز صور کی آمد بهار كي هي جو بلبل هي نغمه سنج ازني سي آک خبر ھي زباني طور کي گو واں نہیں بهو ان کی نکالی هوئ تو هیں کعیسی اں شوں کو بھی نسبت ھی دو رکی كنافرض هي كهسب كوملي ايك ساجواب آؤنه هم بھی سیر کریں کوہ طورکی گرمی سهی کلام میں لیکن به اس قدر کي جس سي بات اس ني شکا يت ضرورکي ا كر سفر مين مجهي ساتهه لي جلس حج کا ثواب نذر کروں گا حضورکی

ا غم کھانی میں بودا دل نا کام بہت ھی یه رنج که کم هی می گلفام بهت هی 🔻 كهتي هوي ساقي سي حيا آتي هي ورنه هی بوں که مجھی درد ته جام بهت هی نی تار کماں میں هی به صبّاد کمیں میں گو شي مبن قفس کي مجھي آرام بهت هي کازهد کو ماروں که نه هو گرچه ر رأيي یاداش عمل کی طمع خام بہت ھی هیں اهل خر دکم روش خاص به تازاں بابستگیٔ رسم و رہ عـام بهت هی ز هزم هي به چهورو مجهي كاطوف حرمسي؟ آلوده مه می جامیهٔ احرام ست هی هی فهر که اب بهی نه بنی بات ، که ان کو انکار نہیں اور مجھی ابرام بہت ھی

خوں ھوکی جگر آنکہ مسے ٹیکا نہیں ای مرگ رهنی دی مجھی بال که ابھی کام بہت ھی هوگا کوئی ابسا بھی که الی کونہ جانی شاعر تو وه اچها هي په بديام بهت هي مدّت هوئي هي يار كو مهمال كبيّ هويّ جوش قدح سي بزم چراغاں کبي هوي كرتا هوں جمع پھر جگر لخت لخت كو عرصه هو ا هي دءو ت مژگان کيئي هوي پهر وضع احتياط سي رکني لگا هي دم یر سو ں هو ی هاں جا ک کر بیاں کئے هوي بھر گرم نالہای شرر بار ھی نفس مدّت هو تي هي سبر چراغاں کيئي هوي بهريرسش جراحت دا، كوچلاهي عشق سامان صدهزار نمكداں كبئ هوئ

بهر دهر رهاهون خامة مز كان به خون دل سار چمن طرارئ دامان کئی ہوئ ا ما هم دگر هوئ هين دل و ديده بهر رقيب نطّاره و خمال کا ساماں کیے ہوئ دل بھر طو اف کوئ ملامب کو جائ ھے سدار کا سم ڪده ويران کئ هوئ بھر شوق کرر ہا ہی خریدار کی طاب عرض مماع عمل و دل و جاں کیے ہوئ دو ژي هي بهر هرانک گلولاله پر خيال صد کلستاں بگاہ کاساماں کئی ہوی بهر چاهتا هوب نامهٔ دلدار کهولنا جان مدر دل فر سئءنو ال کيئ هوي مانکی هی يهر کسي کو اب نام برهوس رلف ساه رخ به پرىشاں كيئ هوئ

چاهی هی بهر کسی کو مقابل میں آرزر سرمی سی تیز دشنهٔ مژگاں کیے ٔ ہوی ٔ أ اک نوبهار ناز کو ناکی هی بهر نگاه چہرہ فروغ می سی گلستاں کبئی ہوئ بھر حیمس ھی که دریه کسی کینزی رھیں سر زیر بار منّت درباں کئی ہوئ حيدهوبدهتاهي بهرو هي فرصت كه رات در بنهی رهیں نصور جاباں دے هوی همیں به چهیژ که بهر جو ش اشک سی يبڻهي هيں هم مهتّهٔ طوفاں کئي هوئ نو بدامن هي بي داد دوست جاں کي ائے ً رهي به طرز سم کوئي آسمان کي لبي ﴿ بِلا سِي كُرِ مِزْ ؛ بار بَشْنَةً خُولِ هِي ﴿ رکھوںکچہہ ابنی بھی مرکاںخوں فشاں کی لیگ

و مزنده هم هیں که هیں روشناس خلق ای خضر نه تم کــه چور بنی عمرجاوداں کے لیے ٔ رها بلا میں بھی میں متلائ آفت رشک بلای جاں ھی ادا تبری اک جہاں کی لیئ 🍐 فلک نه دو ر رکهه اس سی مجهی که میں هی نهیں دراز دستی قاتل کی امتحال کی لیہ ٔ منال یہ مری کوشش کی هی که مرغ اسیر كرى قفس ميں فراهم خس آشياں كے لہے ُ كداسمجهكي وهجبتها مري جوشامت آئ اتھا اور اٹھکے قدم میں نی باسماں کی لیے به قدر شوق نهیں ظرف ننگ نائ غنهل کحیه او رچاهیی وسعت مری بیاں کی لیبی دبا هی خلق کو بھی تا اُسی نظر نه لگی بنا هي عبش نجمّل حسين خان کي ايي اُ

زیاں دہ بار خدا را ایہ کسکا رام آیا؟

که میری نطق نی بوسی می فرباں کی لیئ انسر دولت و دین اور معین ملّت و ملک

یناهی چرخ برین جس کی آسیاں کی اسی بنیم عمو آرایش

بنیم گی اور ستاری ان آسمال کی اسی و رق تمام هوا اور مدح یافی هی سی اس بحر بی کرال کی اسی اسکی اسی اس بحر بی کرال کی اسی ادائ خاصسی ال هواهی بکته سیرا مدلی عام هی باران بکته دال کی اسی مسلائ عام هی باران بکته دال کی اسی مسلائ عام هی باران بکته دال کی اسی مسلائ عام هی باران بکته دال کی اسی مسلائی عام هی باران بکته باران بکته دال کی اسی مسلائی عام هی باران بکته باران بی باران بی باران باران بی باران با

﴿ قصائل ﴾

قصماة أول

(منقبت میں)

سار یک ذرّه نهیں فنض چمن سی سکار
سار گه لالله بی دغ سو بدائ بهار
مستی باد صبا سی هی بعرض سبزه
ریزهٔ شیشهٔ می جوهر نبغ کهسار
سبز هی جام زمرد کی طرح داغ پلنگ
تازه هی ریشهٔ ناریج صفت روئ شرارا
مستی ابر سی گلچین طرب هی حسرت
ده اس آغوش میں ممکن هی دو عالم کا فشار

كوه وصحرا همه معموريُّ شوق بلبل راه خوابيده هوئي خندةً گل سي بيدار سونیچ هی فیض هو اصورت مژگان پتیم سر بوشت دو جهان ابر به یک سطر غیار كاتكريهينكي ناخن تومه انداز هلال قوّت نامیه اسکو بهی نه چهوژیبیکار كف هر خاك به گردون شده قري پرواز دام هر كاغذ آلش زده طاؤس شكار می کدی میں ہو اگر آرزوی گلچینی بهول جا یک قدح باده به طاق کل زار موج كل دُهو نده به خلوت كدة غنجة باغ کم کری کو شهٔ می خانه میں گر تو دستار کھینچی کر مانی اندیشہ چمن کی تصویر سنز منل خول نوخيز هو خول بركار

العل سي كي هي پئي زمزمهٔ مدحت شاه طوطی سنزهٔ کهسار نی پیدا منقار وہ شہنشاہ کہ جس کی دئی تعمیر سرا چشم جبريل هوئي قالب خشت ديوار فلک العرش هجوم خم دوش مزدور رشتة فنض ازل ساز طناب عغمار سنرة نه چمن و بك خط بشت لب مام رفعت همت صد عارف و بک اوج حصار واركى خاشاك سى حاصل هو جسى مك بركاه وه رهي مروحهٔ بال پري سي بيزار خاک صحرائی شجف جوهر سر عرفا چسم نقش قدم آئدنهٔ بخت بدار ذره اس گرد کا خورشید کو آئینهٔ ناز کرد اس دشت کی امید کو احرام بهار ا

ا آم ياش كوهي وان سي طاب مسيع الر عرس حميارۂ ایجاد ھی ھر موح عبار فاص سی سری هی ای شمع شسسال مهار دل بروانه حراعات بر بادل کل رار سلل طاؤس کری آئینه حابه دوار دوق میں جلوی کی سری به موای دیدا تري اولاد کي عم سي هي بروي کردو پ سلک احیر میرے مه یو میرهٔ کوهی بار هم عسادت کو ترا نقش ودم مهر عار هم ریاصت کو بری حوصلی سی استطهار مدس میں دری مالے وحم مہ سے ہی حام سی تبری عمال مادهٔ حوس اسراد

جوهن دست دعا آئدنه بعني تاثير یک طرف نازش مژگاں و دگرسو غم خار مردمک سی هو عن اخانهٔ اقبال نگاه خاک در کی تري جوچشم نه هو آئنه دار دشمن آل نبي ڪو به طرب خانهٔ دهر عرض خمازة سيلاب هو طاق ديوار ديده تا دل اسي آئينة يک برتو شوق فیض معنی سی خط ساغر راقم سرشار 41 41 41 ﴿ قصيله دويم ﴾ (منقىت س) دهر جز جلوة بكتائي معشوق نهين

هم كهاں هو تى أكر حسن نه هوتا خودبيں

بي دلي هائي تماشاكه نه عبرت هي نه ذوق بیکسی های تمنّا که نه دنیا هی نه دیں هرزه هی ثغمهٔ زیروبم هستی و عدم لغو هي آئنة فرق جنون و تمكس نقش معنى همه خمازهٔ عرض صورت سخن حق همه يمانه ذوق تحسس لاف دانش غلط و نفع عبارت معلوم در د بک ساغر غفلت هی چه دنیا و چه دیں مثل مضمون وفا باد به دست تسلیم صورت نفش قدم خاک به فرق تمکین عشق بی ربطی شرازهٔ اجرای ٔ حواس وصل زنگار رخ آئنۂ حسن بقیں کوه کن گرسنه مزدور طرب گاه رقلب بی ستوں آئنۂ خواب گران شریں

كسر في دَبِكُها نفس أهل وفا آتُش خبز؟ كس أي با ما اثر نالهٔ دل هاى حزير؟ سامع زمزمهٔ اهل جهان هون لیکن نه سرو برگ ستایش نه دماغ نفری*ن* كس قدر هرزه سراهون كه عباذاً بالله! یک قلم خارج آداب وقار و تمکیں قش لاحول لكيه اى خامة هذيال تحرير! ما على عرض كر اي فطرت وسو اس قرير! مظهر فيض خدا جان دل ختم رسل قبلهٔ آل نبی کعبهٔ ایجاد یقس هو وه سرمانهٔ ایجاد جهان گرم خرام هركفخاك هي والكردة تصوير زمين جلوه ير داز هو نقش قدم أس كاجس جا و ، كف خاك هي ناموس دو عالم كي اميں

نسبت نام سی اس کی هی یه رتبه که رهی ابدأ يشت فلک خم شدهٔ ناز زمير فيض خلق اس كاهي شامل هي كه هو تاهي سدا بوی گل سی نفس باد صبا عطر آگیں برّش تیغ کا اس کی ھی جہاں میں چرچا قطع هو جای نه سررشتهٔ ایجاد کهس كفر سوزاس كاو ، جلوه هي كه جس سي ثو تي رنگ عاشق کي طرح رونق بت خانهٔ چيں جان يناها! دل وجان فيض رسانا! شاها! وصى خَم رسل تو هي به فتوايّ يقين جسم اطهر کوتری دوش بیمبر منبر نام نامي کوتري ناصلهٔ *عر*ش تُگير کس سی ممکن هی تري مدح بغیر از واجب؟ شعلهٔ شمع مگر شمع په باند هي آئييپ

آستان پرهی تری جو هر آئینهٔ سنگ رقم بندگئي - ضرت جبريل امير_ تیری در کی لیے اسماب نثار آماده خاکوں کو جو خدانی دے جانو دلو دیں تري مدحت كي ليي هين دل و جان كام و زبان تىرى تسلىم كو ھيں لوح وقلم دست وجبيں كن سي هوسكتي هي مدّاحيُّ ممدوح خدا! کس سی هوسکتی هی آر ابش فردوس بریس جنس بازار معاسيي اسد الله آ که سواتىرى دوئي اس دا خرېدار نهيں شوخي عرض مطالب مين هي "لستاخ طلب هی تری حوصلهٔ فضل پر از بس که یقین دی دعا کو مري و . مرتبهٔ حسن قبول که اجابت کهی هی حرف یه سوبار آمین

غم شبیر سی هوسینه پهان تک لبریز که رهیں خون حگر سی مری آنکہیں رنگیں طبع کو الفت دلدل میں به سر گرمي شوق كهجهان تك چلى اسسى قدم اورمجهسى جبين دل الفت نسب وسينة توحيد فضا نگه جلوه پرست و نفس صدق گـزین صرف اعدا اثر شعلهٔ دود دوزخ وقف احباب گل وسنبل فردوس بریں ﴿ قصيله سويم ﴾ (شاہ طفر کی مدح میں) هاں مه نو سنیں هم اس کا نام جس کو تو جھک کی کر رہا ھی سلام

دودن آیا هی تو نظر دم صبح یہی انداز اور یہی اندام ماری دو دن کهالب رها غائب ؟ بنده عاجز هي گردش ايام از کی جاتا کہاں کہ تا روپ کا آسماں نی بچھا رڪھا تھا دام ای سرور خاص خواص حتذا ای نشاط عذر میں تین دن به آئی ڪي لي كي آما هي عيد كا پيغام اس کو مھولانہ جا ھي ؑ ڪھنا صبح جوجای اور آئ شام ایک میں کیا کہ سب نی جان لیا تيرا آغاز اور ترا انجام

راز دل مجهسی کیوں چھپاتا ہی مجهكو سمجها هي كياكهس نمّام؟ جانتا ہوں کہ آج دنیا میں ایک هی هی امیدگاه انام میں نی ماناکہ تو ھی حلقہ بگوش اسكا مگر نهير هي غلام؟ حانتا هول كه جانتا هي تو تب کہا ھی به طرز استفہام مهر تابال کو هو تو هو ای ماه قرب هر روزه بر سبیل دوام نجهه کو کیا یایه روشناسی کا جز به تقریب عید ماه صبام جانتا ہوں کہ اسکی فیض سی تو

بهر بنا جاهنا هي

ماه بن، ماهتاب بن، میر کون؟ مجهکو کیا بانث دی گا تو انعام مبراً اینا جدا معامله هر اورکي لين دين سي کيا ڪام؟ هی مجھی آرزوی بخشش خاص گر تمجھی ھی امید رحمت جو که بخشی گا تیجهکو فرّ فروغ کنا نه دی گا مجھی می گلفام؟ جبكه چوده منازل فلكي کر چڪي قطع تيري تيزيُ گام تیری پرتو سی ہوانے فروغ پزیر کوی و مشکوی و صحن و منظر و بام دیکهنا میری هامه مین لبریز اپنی ۔ورت کا اک بلوریر _ جام

پھر غزل کي روش په چل نکلا

🕸 غزل 🎉

زھر غم کر چکا تھا میرا کام

تجهکو کسنی کها که هو بدنام ؟

مي هي پهر کيوں نه ميں پيلي جاؤں؟ غمسي جب هو گئي هو زيس

بوسه كيسا؟ يهي غنيمت هي!

که نه سمجهیں وہ لذّت دشنام

كعبه ميں جا بجا ئيں گي ناقوس

اب تو باندها هي دير مين احرام

اس قدح کا هی دور مجهکو نقد

بوسه دبني مين أن كو هي أنكار دل کی لینی میں جنکو تھا اہرام چهـ تا هوں که انکو غصه آئ کیوں رکھوں ورنہ 'ال اینا نام؟ كهه چكامين توسب كچهه اب توكهه ای پري چهره ! ييک تيز خرام! کون هی جسکی در په ناصیه سا هیں مه ومهر و زهر٤ و بهرام؟ جانتا تو مجهسی سر نام شاهنشه لند چشم و دل بها در شاه مظير ذوالجلال و الاكرام طريقة انصاف

جس کا هر فعل صورت اعجار جس كا هر قول معى الهام ررم مبرے اوستاد رسیم وسام ترا لطف زیدگی افرا ای ترا عهد ورخی چشم مد دور خسروامه شکوه لوحش الله عارفانه جاں شاروں میں سری قعصر روم جرعه خواروں می*ں* تیری وارب ملک جاسی هیں یجھی اىرىج و تور و خسىرو و مهرام رور نارو میرے مانتی هیں تجھی گو و گو درر و سرل و رهام

گا فی ناوک آفرس آبداری تیری تیر غیر هدف تيغ ڪو تىرې نىغ کر رهی هی کیا دم ند برق کودی رہا ہی کیا گراں جسد کی صدا تیری رخش سنک عناںکا ورت گري ميں نيرا گزر گرنه رکهنا هو دستگاه مضروب کی سرونن سی كبوں نماياں هو صورت ادغام ؟

اور ان اوراق میں به کلک فضا مجملاً مندرج هوى احكام لکھدیا شاہدوں کو عاشق کش لكهديا عاشقون كو دشمن كام آسماں کو کیا گیا کہ ڪہیں گنبد تیز گرد نیلی حكم ناطق لكها كباكه لكهين خال کو دانه اور زلف ڪو دام آتش و آب و باد و خاک فی لی وضع سوز و تم و رم و آرام مهر رخشال کا نام خسترو روز ماه تابال كا اسم شحنة شام تبرى توقيع سلطنت كو بھي دى بدستور صورت

كاتب حكم نى بموجب حكم اس رقم کودیا طراز دوام اُزْ سی روائی آغا: ازل سی روائی آغاز هو ابد تک رسائي انجام ﴿ قصيله چهارم ﴾ دم دروازه خاور ڪھلا مهر عالم تاب كا منظر كهلا خسرو انجم کی آیا صرف میں شب كوتها گنجىنة گوهر كهلا وہ بھي تھي آک سيميا کي سي نمود صبح ڪو راز مه و اختر ڪهلا هیں کو آکب کچهه، نظر آتی هیں کچهه دبتی هیں دهو کا یه بازي گرکھلا |،

سطح گردوں پریٹرا تھا رات کہ موتبوں کا هر طرف زيور کھلا آیا جانب مشرق نظر اک نگار آنشیں رخ تھي نظر بندي کيا جب رڏ سحر مادة كل رنگ كا ساغر كهلا لا کی ساقی نی صبوحی کی لبئ رکهه دیا هی ایک جام زر کهلا سلطاني هوئي آراسته کعبهٔ امن واماں کا در کھلا تاج زرّ س مہر تاباں سی سوا خسىرو آفاق كى منه پر كھلا شاہ روشن دل بھادر شہ کہ ہے

راز هستي اس پ^ه سر تا سر کهلا

وه که جسکی صورت تکوین میر_ مقصد نه چرخ و هفت اختر ڪهلا و. که جسکی ناخن تاوېل سی عقدة احكام يبغمبر كهلا پہلی دارا کا نکل آیا ھی نام اس کی سر هنگوں کا جب دفتر ڪهلا روشناسوں کی جہائے فہرست ھی وال لکھا ھي ڇهره قيصر ڪھلا توسن شه میں هي و . خو بي كه جب تهاں سی وہ غیرت صر صر کھلا نفش یاکی صورتین وه دلفریت تو کہی بت خانهٔ آزر کھلا مجهه یه فنض تربنت سی شاه کی منصب مهرومه ومحور كهلا

لاكه عقدى دل مين تهى ليكن هر ايك

میری حـد وسع سی باهر کـهـالا

تهما دل وابسته قفل بی کلید

کس نی کھولا؟کبکھلا؟کیوںکرکھلا؟ | باغ معنی کی دکھاؤں گا بہار

محمسي كرشاه سخر كستر كهلا

هو جهان گرم غن ل خوا بی نفس

ر کری سوای طبیلهٔ عنبر کهلا لوگ جایی طبیلهٔ عنبر کهلا

ا ۱۱ ۱۲ ۱۱ گلا غزل کلا

کـنــج میں بیثها رہموں یوں پر کھلا کاشــکی ہو تا قفیں کا در حــــکئیلا

هم پکارس اور کهلی، موں کون جائی؟

يار كا دروازه پائيں كر كيھلا

هم کو هی اس راز داری بر گهمند دوست کا ھي راز دشمن پر ڪھلا وافعی دل در بهلالگتا تها داغ ز خم لبكن داغ سي بهنر كهلا هاته سي رکھ دي کب ايروني کهان؟ کت کمر سی غمزی کی خنجر کےپلا مفت کا کس ڪو برا هي مدرقه ؟ ره روي مين بردهٔ رهير ڪهلا سوز دل کا کساکری ماران اشک؟ آگ سهزکی مینه اگر دم بهر کهلا! نامی کی ساتھ آگیا سغام مرگ ره گا خط مىرى چهاتى ىر كهلا ديكهمو ال سيكر الجهاكوئي هی ولمي يوشده اور کافر کهلا

يهر هوا مدحت طرازي كا خيال پهر مه و خورشید کا دفتر کهلا خامی نی یأئی طبیعت سی مدد بادباں کی اُٹھتی ھی لنگر ڪھلا مدح سی محدوح کی دیکھی شکوہ يال عرض سي رتبة جوهر ڪهلا مهر کانیا چرخ چکرؓ ڪھا گیـــا بادشــه کا رایت لشکر کهلا بادشه كا نام لتنا هي خطيب اب علو ياية منبر كهلا سکّهٔ شه ڪا هوا هي روشناس اب عيـــار آبروي زر ڪهلا شاہ کی آگی دھرا ھی آئنہ اب مآل سعى اسكندر كهلا

ملک کی وارث کو دنکھا خلق نی اب فريب طغرل و سنجر ڪهلا هو سکے کا مدح؟ هاں اک نام هي دفىر مدح جہاں داور كھلا فَكُـر أَچْهِي پر ستَّابِش يَا تُمَام عجز اعجــاز ستاش گر ڪھلا جاشا هوں هي خط لوح ازل تم بـه اي خاقـان مام آور ڪهلا اأتم كرو صاحبقراني جب تلك هي طلسم روز وشبكا در ڪهلا

後の記るシ

(آموں کي تعریف میں)

هان دل درد مند زمن مه ساز

کبوںنه کھولی در خزبنهٔ راز

خامه کا صفحه پر رواں ہونا

شاخ کل کا هی دلفشاں هو نا

مجهسي كيابوچهتاهيكيالكهيئ

نکته هـای خرد فزا لکهیئ

باري آموں کا کچھ بیاں هو جائ . .

خامه نخل رطب فشال هوجاي

آم کا کون مرد میداب هی؟

ُمر و شاخ کوئ و چوگاں ہی

تاک کے جی میں کیوں رھی ارماں؟ آئ به گوی اور په میداد آم کی آگی پیش جای ٔ خاک پھوڑتا ھی جلی بھیولی تاک نه چلا جب کسي طرح مقدور بادة ناب برن كيا انكور یه بھی ناچار جي کا کھونا ھي شرم سي يايي يايي هونا مجهدی پوچه. تمهیں خبر کیا ہے آم کی آگی نی شکر کیا ھی نه گل اسمین نه شاخ و برگ نه بار جب خزاں هوتد آئ اسكے بهار اور دوژائی قیاس کہاں ؟ جان شریں میں یہ مثھاس کہا*ں*

جاں میں مونی ۱ یه شریبی کوه کرن یا وجود عمکینی جان دینی میں اس کو مکنا جان پروه نوں سہل دی نه سکما جان نطر آنا هی بوں محھی به ثمر كه دواخانهٔ ازل مىرى مگر آتُش گـل بِه فند، كا هي قوام شہری کی بار کا ھی ریشہ بام أ ما مه هو گا که فرط راف سی ىا عمامولى نى ماغ حىت سى انكين لي به حلم رب الناس ا دھر کی دھ جی ھیں سر دہ مہر گلاس ا یا لگا کر حضر ہی شاخ بباب مدّتوں تک دیا ھی آپ حیان

تب هوا هی ثمر فشاں به نحل هم کهان و ربه اور کهان به مخل آ تھا تر ہج رر ایک خسرو یاس ریگ کا زرد در کیاں دو داس ؟ آم و دركهما اگر اك مار اهمنک دساطاری دست افشار رويق ڪار ڏاه برک ويوا نارش ده دمان آن و هوا أ رهرو راه خلد کا تو سه طویی وسد ره کا حکر کوشه صاحب شاح سرگ و مار هي آم نار پروردهٔ سمار هي آم ا خاص وه آم جه به ارران هو نوبر نخل اغ ساطال هي

وه كه هي واليُّ ولابت عهد عدل سی اس کی هی حمایت عمد فخر دیں عز شان و جاہ جالال زبات طينت و حمال ڪمال کار فرمای دین و دولت و بخت چهره آرائی ناج و مسند و تخت سانه اس کا هما ڪا سانه هي خلق پر وه خدا ڪا سابه هي ای مفیض وجود سایهٔ و نور جب تلک س غود سابهٔ و نور اس خداوند بنده يرور كي وارث کنج و گخت و افسر کو شاد و دل شاد و شادمان رکهمو ،

اور ۱۱۰ ، په مهربان راهيو،

接色山山新 (°1) (ای شهنشاه فلک منظر می مثل و نظیر ای حمال دارکرمشو می شده و عدیل بابون سی تبری ملی فرق ارادت اوریک وروسی تبری کری کسے سعادت اکا <u>ل</u> تبرا الدار سحن شالة رلف الهام ترى رمار فلم حنش بال حريل مجيه سي عالم به كهلا رانطة قرب كليم تجهسي دساهي بچها مادده مدل حلل مه سحل اوح ده مرسهٔ معنی و لفط مكرم داغ به باصه قلرم و بال

تا بری وقت میں ہو عبش وطرب کی تو قبر تا تری عهد میں هو رنج و الم کی تقلیل الماه في چهور ديا تورسي جانا باهر زهره نی ترک کما حوت سی کرنا تحویل تيري دانش مري اصلاح مفاسدكي رهين تیری بخشش مری انجاح مقاصد کی کفیل تبرا اقبال ترحم مری جبنی کی نوید تیرا انداز تغافل مری مرنی کی دلیل بخت نا سازنی چاها که نهدی محهکو امان چرخ کج بازنی چاها که کری مجهکو ذلیل پيچهي ڏالي هيسررشتهٔ اوقات مل گانڻھ پہلی ٹھونکی ہی بن ناخن تدبیر میں کیل اتبش دل مهیں بی رابطهٔ خوف عظم کشش دم بہرے ، ضابطۂ جر ثقبل

در معنی سی مرا صفحه لقا کی دارهی غم گیتی سی مرا سینه عمرو کی رسل فكر مىرى گهر اندوز اشارات كشر کلک میری رقم آموز عیبارات فایل ٔ میری ابهام یه هو تی هی تصدق توضیح مرى اجمال سي كرتي هي تراوش تفصل نیک هوتی مری حالت تو نه دیتا تکلیف جمع هوتي مري خاطر تو به كرنا تعجمل قىلة كون و مكان خسته نو ازى مىن به دير كعبة امن و امارعقده كشائي من يەدەمىل گئی و مدن که نادانسته غیرو ر کی و فاداري

كياكرتي تهي تم تقر بر هم خامو شرهتي تهي

بس اب بگزی به کباشر مندگی جانی دو ملجاؤ قسم لو هم سي گريه بهي كهين كيون همنه كهتي تهي کلکتی کا جو ذکر ڪيا تونی همنشيں اک تیر مبری سدنی مبن مارا که های های وه سنزه زارهای مطرا که هی غنب وہ نازنیرے بتان خود آرا که های ٔ های صبر آزما و، ان کی نگاهیں که حف نظر طاقت رباه وه ان کا اشارا که هائ هائ ا ور مدره های تازه و شرین کے واه و ا وه بادد های ناب کو ارا که هائ هائ هی جه صاحب کی کف دست ۱۰ به چکنی دلی

زسب دندا هي اسي جي فدر اچها كهري

خامه انگشت به دندان که اسی کیا لکههی ناطقه سر به کریبان که اسی کیا کہیئ ـهر مكتوب عزيزان كرامي لكهيي حرز بازویٔ شُگرفان خود آرا کہیے 🖟 مسى آلوده سر أنكشت حسينان لكهيم داغ طرف جگر عاشق شیدا کہبے خاتم دست سليان كي مشابه لكهيي سر یستان. پری زاد سی ماما کہیئ : اختر سوختهٔ قیس سی نسبت دیجی خال هشكين رخ دل كش ليلا كهيي حجر الاسود ديوار حرم كيجى فرض ناف آھوئ سابان ختن کا کہيئ وضع مين اس كو أكر جانيي قاف ترياق رنگ، میں سبزہ نوخیز مسبحا کہیے ً ؛

صومعی میں اسی ٹھیرائیبی گر مہر نماز میکدی میں اسی خشت خم صهبا کہیے ً كمور اسى قفل درگنج محبّت لكهيى؟ كور اسى نقطة بركار تمنَّا كهيهُ ؟ كو من اسى كو هر نايات تصوّر كيجي كبون اسى مردمك ديدة عنقا كهييَّ؟ كون اسى تكمة بسراهر . لبلالكهيني كيون اسى نقش پئى ناقــة ساما كهبيُّ؟ سده پرورکی کف دست کو دل کیجی فرین اور اس چکنی سیاري کو سو بدا کہتی نه دو چهه اس کی حقیفت حضور و الآنی مجهى جو بهيجيشي بىسن كي روغني رو ئى نه کهاتی گبهوں بکلتی نه خلد سی باهر جو کهانی حضرت آدم به بدسنی رو ئی

∅ | ,a... 🎉

خوش هوای بخت که هی آج تری سر سهرا بایدہ شہزادی حواں بخت کے سر پر سے ا کاهے اس چاندسی مکھڑی به بھلالگتاهی هی تری حس دل افرورکا زیور سهرا سر په چژهنا تجهی پهيتاهی برای طرف کلاه

محهکو درهی که مه چهدنی ترا لمر سهرا باؤ بھر کر ھے بروئ گئی ھوں کی موتی

و رنه کیوں لائ هیں کشتی میں لگا کرسپرا سات دریا کی فراہم کی ہوںگی موتی

یب ننا هوگا اس ایداز کا گزیهر سهرا رخ به دولها کی جو گرمي سي پسنه پيکا

هی رگ ارگهر بار سرا سهر سهرا

په بھی اک بي ادبي تھي که قباسي بر هيجائ رہ گیا آن کی دامن کی برابر سہرا حي ميں اثر ائيں نەمو تي كەھمىں ھيں ايک چيز چاهیی پهولول کابهی ایک مقرر سهرا جب که اپنی میں سماویں نه خوشی کی ماری كوندهي پهولون كابهلايهر كوئي كمونكرسهرا رخ روشن کی دمک گوہر غلطاں کی چمک کیوں نه دکھلای ٔ فروغ مه و اختر سهرا تار ریشم کا نہیں ھی یہ رگ ابر بہار لائيكا تاب كران بارئ كوهر سارا هم سخن فهم هیں ۱۱ کی طرف دار نمیں دیکهای کهدی کوئی اسسهری سی بر هکرسهرا

1 11 11

🎉 قطعه 🎉

منطور هی گدارش احوال واقعی ابنا سان حسن طلعیت نهبی محهی سو دشت سی هی پدشهٔ آنا سپه گری کچه شاعری ذریعهٔ عرت نهبی محهی آراده روهوں اور مرا مسلک هی صلح کل

هرگر که چی کسی سی عداوت نهیں محهی

کناکم هی به شرفکه طفرکاغلام هون ماما کهجاه و منصب و ثروت نهی*ن محهی*

اسمادشه سی هومحهی پرخاش کا حمال

یه ماں مه محسال مه طاقت مهیں مجھی

جام جہاں عاهی شہنے شاہ کا صمیر سرگذر اور گارک جامت میں مجھ

سو کند اور گواه کې حاجت مهيں محهي

میں کوں اور ربخته هاں اس سی مدّعا حز انساط خاطر حضرت میں مجھی سه الکهاگازره امتیال ام دیکھا کہ چارہ غیر اطاعت نہیں مجھی مقطع میں آپڑي هي سخن گسرانه بان مقصود اس سي قطع محبّت نهيں مجھي روئ سخن کسي کي طرف هو تو روسياه سودا مها جنول مهال حشت مهال مجهى قسمت بري سهي په طبيعت بري نهير ھے شکر کی جگہ کہ شکایت نہیں مجھی صادق هو ل اپني قول مين ال خدا كواه کہتا ہوںسیج کہ جھوت کی عادت نہیں مجھی نصرت اللك بهادر المجهى بتلاكه مجهى بجهسي جواتني ارادتهي توكس بات سيهي

گرچه تو و مهي كه هنگامه أگر گرم كري رونق نزم مه و مهر تری ذات سی هی او رمیں وہ ہوں کہ گر حي میں کمھيعو رکروں غىركما خود محهى فرت مرى اوقات سىهى خستگیکا هو بهلاجسکی سبب سی سردست نسستاک گو مهمري دل کو تري هان سي هي ، ہا ہم میں تیری رهی توسن دولت کی عناں یه دعا شام و سحر قاضی حاجاب سی هی و سكندر هي مرا فخر هي ملينا تيرا گوشر ف خضر کی بھی مجھکو ملاقات سی ھی اس په گرري په گهان ديو و د يا کا زنهار خاک نشاں اهل خر امات سي هي هی چارشنمه آخر ماه صفر چلو رکھدس چمن میں بھرکی مے مشک ہو کی اللہ

جو آی ٔ جام بهرکی پی اور هوکی مست
سبزی کورو ندتا پهری پهولوں کو جائ پهاند
بنتی هیں سونی روپی کی چهلی حضور میں
هی جن کی آگی سیم وزر مهر و ماه ماند
یوں سمجهی که بیج سی خالی کیئ هوی
لاکهون هی آفتاب هیں اور بی شمار چاند
الله کیا بیان هی بجیز مدح بادشاه
بهانی نهیں هی اب مجهی کوئی نوشت و خواند

ای شاه جهان گبر جهان بخش جهاندار،
هی غیب سی هردم نجیبی صد گونه بشارت
جو عقدهٔ دشوار که کوشش سی نه وا هو
تو واکری اس عقدی کوسو بهی باشارت

ممکن هي کري خضر ساندر سي ترا ذکر؟ كركب كونه دى چشمة حدوان سي طهارت آصف کوسلماں کی وزارت سی شرف نہا ھی فخر سلماں جو کری تبری وزارت هي نقش مريدي ترا فروسال الهي هي داغ غلامي را توقيع امارت تو آب سی گر ساب کری طاقت سیلاں تو آگ سی گر دفع کری تاب سرارت ڈھونڈھی نه ملی موجۂ دریا میں روان*ی* باقی نه رهی آتش سوزان مین حرارت هي گرچه مجهي نکته سرائي مين توغل هی گرچه مجهی سحر الرازی مین مهارت کیوں کرنہ کروں مدح کو میں ختم دعا پر؟ قاصر هي شکابت مين بري ميري عبارت

اً الرروز هي آج اورو.دن هي كه هوي ُهيں نظاركم صنعت حق اهل بصارت تجهكو شرف مهرجهان تاب مبارك؟ نالیہ دو تری متبهٔ عالی کی زیارت افطار صوم کی کچھ اگر دست گاہ ہو اس شخص کو ضرور ہے روزہ رکھا کری جہ باس رو زہ کھول کی کھا ٰے کو کچھ نہ ہو روزه آگر به کهای بو باچارکت کی ای شهنشاه آسمار اورنگ ای جہاب دار آفتاب آثار تھا میں اُک بی نوای گوشے نشیر تها میں آک دردمند سمه فگار

النم ن مجهكو جو آثرو تخشي هوئي مري وه گرمي ارار رو شناس ثوابت گرچـه ار روی ننگ ، هـــری هوں خود ابنی نطر میں اتنا حوار که گر ایس کے میں کہوں خاکی حاسا هو ب که آئ حاک کو عار شاد هوں لکر ایس حی میں که هوں ںادشہ کا عـلام ڪار گرار حامه راد اور مرید اور مدّاح بها همشه می یه عریصه مگار باری بوڪر بھي دو يا سد شکر لستاس هو گئین مشحص

نه کمہوں آپ سی تو کس سی کمہوں؟ مدّعمایً ضروری سبر و مرشد آگرچه مجهکو نهبر ذوق آرایـش ســر و دستار کچھ تو جاڑی میں چاھی آخر تا نه دی باد زمهریر آزار كىوں نه دركار هو مجهى يوشش؟ جسم رکھتا ہوں ہی اگرچہ نزار كيجه خريدا نهير هي اب كي سال کچھ بنایا نہیں ھی اب کی بار رات کو آگ اور دن کو دهوپ بهار میں جائیں ایسی لیل و نہار آگ تافی کہاں تلک انساں؟ دهوب کهائ کهان تلک جاندار ؟

دھوپ ڪي تانش آگ کي گرمي وقنا ربنا عداب البار مايري ننخواه جو مفرّر هي اس کی ملنی کا ھی عجب ھنجار رسم هی مردی کې چهه ماهی ایک خلق کاهي اسي چلر٠ په مدار مجهكو ديكهو تو هون بقيد حيات اور چهه ماهی هو سال میں دو بار ۱ در که لنا هون هر مهینی قرض اور رهتی هی سود ڪي تکرار مبرى تنخواه مبر تهائي كا هوكا هي شريك ساهوكار آج مجهسا مهیں زمانی میر شاعر نغز گوئ خوش گمتار

رزم ڪي داستان گر سني ُ هي زباك ميري تيغ جو بزم کا الـنزام گر ڪيجي هی قلم میرا ابر گوهربار ظلم هي گرنه دو سخر 🕛 کي داد قهر هي گرکرو نه مجهکو ييار آپ کا بندہ اور بھروپ ننگا آپ کا نوڪر اور کھاؤں ادھار مرى تنخواه كيجي ماه بماه ةنه هو مجهكو زندگي دشوار ختر ڪر تاهو ساك دعايه كلام شاعري سي مهيل يجهي سر وکار تم سلامت رهو هزار برس

هربرس کی هو ن دن پچاس هزار

سيه گليم هول لازم هي ميراً نام نه لي جهاں میں جوکو ئي فتح وظفر کاطالب هي هوا نه غلبه مسر کبهی کسی په مجهی که جو شریک هو میرا شریک ۱۱۰ هم سهل تها مسهل ولی یه سخت مشکل آیژی مجهیه کباگزریگیاتنی روزحاضر بن هوی، تين دن مسهل سي بهلي تين دن مسهل كي بعد تىن مسهل،تىن تىر يدين، يەسىكىدن ھو ي خحسته انجمر . طوی میرزا جعفر كهجسكى ديكهى سيسب كاهواهي جي محطوط هوئيهي اسيهي فرخنده سال مين نه كيور، هو مادّة سال عيسوي «محظوظ » أبر = 1 1 0 E 11 11 11

هوئي جب مرزا جعفر کي شادي هوا بزم طرب میں رقص باهدد ا کہا ال ، سی تاریخ اس کی کیاهی؟ تو بولاا «انشراح جشن جشيد» كوانك بادشاه كىسى خابه رادهين دربار دار لوگ بهم آذنا نهس كانون به ها بهدهرتي هين كرتي هوي سلام اس سی هی به مراد که هم آشنا نمین

﴿ رباعیات ﴾

مد از انمام بزم عید اطفال مینچی هیں تا سواد اقلیم عدم

ای عمر گذشته یک قدم استقبال

شد راف ورخ عرف فشاں کاغم تھا کما شرح کروں کہ طرفہ ترعالم تھا

رویامان هزار آنکهه سی صبح تلک

هر قطرهٔ اشک دیدهٔ پر نم تها

اً ، ، ، ، ، ، ، ، ، ، ، . آتش بازي هي جسي شغل اطفال

هي سوزجگرکابهي اسي طورکا حال کتهام جد عشق بهي قيامت کوئي

لۈكوںكىلىئ گاھىكاكھىلنكال

دل تھا کہ جو جان درد تمہید سہی بی تابی رشک و حسرت دید سهی هم اور فشردن ای تجلی افسوس ا تکرار روامهر تو نجدید سهی خلق حسد ہاش لڑ ، کی لہے ؑ وحشت كـدة تلاش لژني كي لــيّ هريار صورب كاعذ ياد ملى هىں بەيدىماش لۇنى كى لىي دل سخت نژید هو کیا هی کویا اس سي كله مند هو كما هي كويا پر مارکي آکي ہول سکتي ھي نہيں ا منه سند هو کسا هي کوما

د کهه جي کي پسندهو گيا هي ^{ښالي} دل رک کر بند هو گیاهی ال والله كه شب كو نيند آتي هي نهيں سونا سوگند هو گاهي اا مشكل هي زيس كلام مرا اي دل سن سن کی اسی سخنوران کامل آساں کہنی کی کرتی ہیں فرمایش كويم مشكل، و كر نه گويم مشكل بهيجي هي جو مجهكو شاه جمجاه في دال هي لطف وعنايات شهنشاه يه دال ایه شاه یسند دال یی بحث و جدال هي دولت ودين ودانش و داد کي دال

هين شه مين صفات ذو الجلالي با هم آثار جلالی و حمالی با هم هور شاد نه کهور سافل و عالی با هم هی ابکی شب قدر و دوالی با هم حق شه کی بقاسی خلق کو شاد کری تا شاه شبوع دانش و داد کری ىه دى جوگئى هي رئته عمر ميں كاشهه هی صفر که افزانس اعداد کری اس رشتي مال لا كهه تار هون بلكهسوا اتبی هی برس شمار هوں بلکہ سوا هر سکڑی کو ایک گرہ فرض کرس اسی گر هیں هزار هوں بلکه وا

الهتي هين كه اب وه مردم آزار نهين عشّاق کی پرسش سی اسی عار نہیں جوهاتهه كه ظلم سي انها يا هو كا کیوں کرمانوں کہ اسمیں تلوار نہیں هم گرچه بنی سلام کرنی والی کرتی هیں درنگ کام کرنی والی كهتي هاس كرس خداسي الله الله و. آپ هيں صبح وشام کرنی والی سامان خور و خواب كهانسي لاؤن؟ آرام کی اسباب کہاں سی لاؤں؟ روزه مرا ایمان هی اا لیکن خس خانه و برف آب كمان سي لاؤن؟

ان سیم کی سجوں کو کوئی کما جابی بھیجی ہیں جو ارمغاں شہ والانی کی کر دیو ننگی ہم دعائیں سوبار فدوزہ کی تسدح کی ہیں یہ دانی

4 4 7

CALL No.	ACC. NO. YITCHA
AUTHOR	مِنْ الْمِرْنِدَ الْمِرْفُ لَارِيدَ الْمِرْفُ لَارِيدَ الْمِرْفُ لَارِيدَ الْمِرْفُ لَارِيدَ الْمُرْفُ لَارِيدَ الْمُرْفُ لَالْمُرْفُ لَا لَا مُرْفِقًا لِلْمُرْفُ لِلْمُرْفِقِينَ الْمُرْفُلُ لِللَّهِ فَلَا لَا مُرْفِقًا لِللَّهِ فَلَا لِللَّهِ فَلَا لَا مُرْفِقًا لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنًا لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنًا لِللَّهِ فَلَالِكُمْ لَا مُؤْمِنًا لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنًا لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنًا لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنًا لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ اللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ اللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ اللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ اللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لَا لَا مُؤْمِنِ لَا مُؤْمِنِ لَا مُؤْمِنِ لَا مُؤْمِنِ لَا لَا مُؤْمِنِ لِلَّهِ لَا مُؤْمِنِ لَا مُؤْمِنِ لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لَا مُؤْمِنِ لَا لَا مُؤْمِنِ لَا مُؤْمِنِ لَا لَا مُؤْمِنِ لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لِللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لِللَّهِ فَلَا مُؤْمِنِ لِلللَّهِ فَلَا مُؤْمِنِ لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ للللَّهِ فَلَا لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لِلللَّهِ فَلَا لَا مُؤْمِنِ لِللَّهِ فَلِي مُلْمُونِ لِلللَّهِ فَلِي لِلللَّهِ فَلَا لِلللَّهِ فَلَا لِلللَّهِ فَلِي لِلللَّهِ فَلِي لِلللَّهِ فَلِي لِلللَّهِ فَلِي لِلللللَّهِ فَلَا لِلللَّهِ فَلِي لِلللَّهِ فَلِي لِلَّهِ فَلِلْمُ لِللللْلِيلِي فَلِي لِللللَّهِ فَلِلْمُ لِللللَّهِ فَلِلْمُ لِلللَّهِ فَلِلْمُ لِللللَّهِ فَلِلْمُ لِللللَّهِ فَلِيلًا لِللَّهِ فَلِلْمُ لِللللْمُ فَاللَّهِ فَلِلْمُلْمِلْمُ لِللللَّهِ فَلِلْمُ لِللللَّهِ فَلِلْمُ لِللللْمُلْمِلِلْمُ لِلللْمُلِيلِلْمُ لِلللْمُلْمِلِلْمُلْمِلْمُلِلْمُ لِللْمُلْمِلِلْمُ لِلْ
THE BO	OK MUST BE CHECKED AT THE THE
N _O	MAULANA AZAD LIBRARY